

Møte torsdag den 10. desember kl. 10**S a k n r . 1**President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l**

D a g s o r d e n (nr. 31):

1. Innstilling fra kirke-, utdannings-, og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 1999 vedkommende rammeområde 17, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 12 (1998-99), jf. St.prp. nr. 1 og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99))
2. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgningsendringer for 1998 under programområde 16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning (Innst. S. nr. 48 (1998-99), jf. St.prp. nr. 20 (1998-99), kap. 1021, 4020, 4021 og 4023)
3. Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 1998 under kapittel administrerte av Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet (Innst. S. nr. 63 (1998-99), jf. St.prp. nr. 22 (1998-99))
4. Referat

Presidenten: Representantene Berit *Brørby* og Gunnar *Skaug*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møter torsdag og fredag, og anser dette vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Tom Thoresen (A): Jeg foreslår Asmund Kristoffersen.

Presidenten: Asmund Kristoffersen er foreslått. – Andre forslag foreligger ikke, og Asmund Kristoffersen anses enstemmig valgt som settepresident for dagens og morgendagens møter.

Representanten Steinar Bastesen vil fremsette et privat forslag.

Steinar Bastesen (TF): Jeg har den glede å fremsette et forslag om å foreta gentesting av ulv i Norge.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Presidenten vil foreslå at Stortingets møte i dag avbrytes kl. 12.15 for at representantene skal kunne delta i arrangementet ved utdelingen av Nobels fredspris i Rådhuset.

Videre vil presidenten foreslå at møtet settes igjen kl. 15 og fortsetter til dagens kart er ferdigbehandlet. – Det anses vedtatt.

Innstilling fra kirke-, utdannings-, og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 1999 vedkommende rammeområde 17, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 12 (1998-99), jf. St.prp. nr. 1 og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 10 (1998-99))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 55 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 40 minutter, Fremskrittspartiet og Høyre 15 minutter hver, Kristelig Folkeparti 20 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Tverrpolitisk Folkevalgte 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hvert parti og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Grete Knudsen (A) (komiteens leder): I vårt samfunn møter vi resultatene av forandringene i samfunnet også som konflikter, generasjonsoppgjør, oppgjør med tradisjonelle familiemønstre og konflikter vis-à-vis våre nye landsmenn og kvinner. Det gir hele tiden nye bruddflater og perspektiver, som nok kan overraske, men det gir aldri enkle løsninger. Når vi venner oss til det, kan vi kanskje bli enige om at vår sjans til å videreutvikle vårt velkjente velferdssamfunn ligger i å mestre og bryte gjennom fordommer og legge opp til en praktisk politikk som kan takle økonomiske, sosiale og kulturelle spenninger på en human måte. Eller for å si det slik: Vi er engstelige for at vi skal oppleve at humanisme og hensyn til de svakeste blir latterliggjort av folk som opplever velferdsstaten som en plage og et formynderstyre. Vi tror at nettopp de utfordringer vi står overfor i det flerkulturelle Norge, vil øke behovet for samfunnets tjenester. Økt behov for kunnskap og kompetanse vil skjerpe kravene til etablerte utdanningsinstitusjoner og også gjøre våre voksenopplæringsorganisasjoner til en viktig faktor. Vi tror ut fra en helhetsvurdering at en vektlegging av tjenestesiden er mer riktig i den tid vi er i, og den tid vi går inn i, enn en vektlegging av individuelle overføringer. Da sier vi samtidig noe om den retningen vi i Arbeiderpartiet vil gå i fremover.

Arbeiderpartiet bygger sin utdanningspolitikk på at alle skal ha samme muligheter ut fra egne forutsetninger til å utvikle seg. Dette gjelder fra barnehage, barneskole, videregående skole til høyere utdanning. Vi tror at en videreutvikling av enhetsskolen vil være en viktig garanti for at vi skal klare nettopp dette flerkulturelle, mangfoldige Norge. Kanskje er snakket om enhetsskolen blitt

så vanlig at det nærmest blir som en floskel som ingenting betyr lenger. Men vi har faktisk vært enige om å legge til rette for et enhetsskolesystem fordi vi ønsker et samfunn der ulike mennesker møtes, blir kjent over grenser og lærer å respektere hverandre. For oss sier også den vekt vi legger på en skole for alle, noe om et samfunnssyn. I en slik sammenheng angir kontantstøtten et signal om en annen politikk. Det samme signal gir en reduksjon på 30 pst. på en skolefritidsordning som ennå bare er i startfasen.

Arbeiderpartiets prioriteringer er naturlig nok også for neste års budsjett konsentrert om den utdanningspolitikk vi har forfektet og fortsatt holder fast ved. Vi mener barnehagen bør få sin rettmessige plass som et første skritt inn i et utdanningssystem. Vi tror at det sosiale miljøet og den pedagogiske stimulans som barna møter i tidlige år i barnehagen, påvirker dem både når det gjelder læring, utvikling og holdninger.

Norsk skole holder en høy standard, og den lykkes langt på vei i å gi grunnleggende ferdigheter. Den står seg videre godt i en økende internasjonal konkurranse, til tross for ulike OECD-rapporter, som sier at lærerne burde være enda mer inne i klasesituasjonen. Men om vi sammenligner skolens situasjon med våre høye ambisjoner og de krav som fremtiden stiller, må skolen settes i stand til å bli bedre på en rekke områder. Derfor vektlegger vi kvalitet, der fagplanene ikke må virke som et hinder for pedagogisk utvikling eller emneovergrepene undervisning.

Den tilnærming som skjer i stadig flere lokalsamfunn mellom barnehage, skolefritidsordning og skole, øker forutsetningene for å sette det enkelte barns behov i sentrum ved å utnytte de ulike personalressursene. I felles programmer kan den pedagogiske virksomheten utgjøre en helhet som nettopp øker kvaliteten. Dette stiller samtidig store krav til det pedagogiske lederskapet.

Samtidig er det flere barn som går ut av skolen uten å ha fått med seg kunnskaper som de trenger. Slik vi ser det, er hver elev som forlater skolen uten tilfredsstillende kunnskaper eller med liten selvtilitt i forhold til det å lære, en tilkortkommersituasjon for skolen som sådan.

Mye er sagt og skrevet i det siste om de emneområder som savnes i skolen. Vår holdning er at undervisning i miljø, i naturvitenskap og teknologi er særs viktige, og disse emnene må introduseres tidlig og samtidig ha en innretning som gjør at de integreres i ulike fag og emner. Det samme gjelder for matematikk, der en mer praktisk innrettet pedagogikk anskueliggjør betydningen av å få kunnskap på dette området. Den nye teknologien er det viktig at alle blir dus med, slik at det ikke utvikles et A- og B-lag – de som har muligheter fordi de har et hjem som har nok av PC-er, og de andre som ikke har det. Og her mener vi at det bør utvikles felles planer og et systematisk arbeid mellom skole, skolebibliotek og de offentlige bibliotekene.

Trygghet er et nøkkelord når vi snakker om gode oppvekstvilkår for å motvirke mobbing og rasisme. Da kommer vi heller ikke forbi økt elevinnflytelse i skolen. Om man tar tid til å trekke elevene systematisk med i deres

egne planer og opplegg, vil også muligheten for økt interesse tilta. Derfor følger vi opp rapporten fra Barneombudet, der så vel elever som foreldre og lærere mobiliseres til aktiv medvirkning om bl.a. sitt innemiljø. Derfor setter vi på dagsordenen spørsmålet om en egen arbeids- og miljølov for elevene, men som del av det totale, integrerte pedagogiske miljøet. Vi mener også at det er nødvendig å øke elevenes innflytelse i den videregående skole for å sikre optimal læring. Opplæringsboka som har vært brukt innenfor lærlingordningen, kan nettopp ses på som en av flere måter der skolen oppfyller sitt demokratiske oppdrag.

Den raske forandringstakten i arbeidslivet stiller enorme krav til kunnskap og kompetanse og derfor til kontinuerlig oppdatering. Samtidig er utdanning en kilde til selvtilitt og bidrar til et samfunn med aktive mennesker som kan forandre og forbedre sin og andres hverdag. I en slik sammenheng ser vi etter- og videreutdanningsreformene. Derfor satser vi på desentralisert utdanning, på økte midler til etter- og videreutdanning, til prosjekter som kan utvikle realkompetanse mens man går veien, uten først å ha garantier for å lykkes. Derfor legger vi opp til en annen fleksibilitet i de offentlige utdanningsinstitusjonene for at de skal mestre en skarpere konkurranse både fra utenlandske og innenlandske private aktører.

Og vi mener at utbygging av høyere utdanning må fortsette over hele landet. Vi har de senere år, under skiftende regjeringer, erfart en utvikling i retning sentralisering og nye bosettingsmønstre. Etter Arbeiderpartiets mening er det avgjørende at det i alle deler av landet fins tunge sentre som ungdom kan søke seg til, både for å skifte miljø, for å kunne være anonym en periode, for å oppleve det urbane, uten å måtte forlate sin region. Vår satsing på Tromsø- og Bodø-miljøet må ses i en slik sammenheng. Ingen bosettingspolitikk er bedre enn den som satser på kompetanse.

Men våre høyskoler og våre universiteter må åpne seg mer for samfunnet omkring, derfor tar vi initiativet til en bedre samordning av høyskoler og de regionale forskningsstiftelsene. Samfunnets og næringslivets behov skal gjenspeiles i utdanning så vel som i forskning. Vårt land ligger på et bra nivå når det gjelder forskning, men ikke i forhold til det nye kunnskapsbaserte samfunnet, og i forhold til andre land synes vi nå å sakke akterut – derfor et statens forskningsfond, som det nå er flertall for, derfor mer kompetansesatsing fra SND, derfor utviklingskontrakter.

Den flertallsinnstillingen vi behandler i dag på bakgrunn av et forlik mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet og Høyre når det gjelder utdanningspolitikken, har trekk ved seg som går i en annen retning enn den folk flest både har vent seg til og støttet opp om, fordi resultatene når det gjelder enhetsskolen, har vært så synlige i en større sammenheng.

Det er ikke mange penger å flytte på i de årlige budsjettene, fordi ganske mye er tømret fast ved lover og forskrifter, og enkelte ynder jo også å lage et nummer av det. Samtidig viser nettopp de prioriteringene vi gjør, våre valg, som vi står ansvarlig for.

Nå tror ikke jeg at den offentlige skolen, barnehagene og skolefritidsordningen går helt i stå med et borgerlig forlik som vektlegger først de individuelle overføringene, økt foreldrebelastning og økning i tilskuddene til private skoler – og borte er jo alle løftene. Men de linjene flertallet trekker opp, kan føre til omkostninger for samfunnet, hvis velferdsordninger – samfunnets ordninger – først skal brytes ned før nye bevegelser kan få gjenopprettet dem uten uholdbare virkninger for de yngste av barna og deres foresatte.

Med dette vil jeg ta opp Arbeiderpartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Grete Knudsen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ulf Erik Knudsen (Frp): Representanten Grete Knudsen var i sitt innlegg inne på SFO. Fremskrittspartiets syn på SFO vil fremgå av våre innledende bemerkninger. Vi slår fast at vi ønsker et SFO basert på foreldrestyring og selvfinansiering. Fremskrittspartiet synes det er helt greit at man har en SFO-ordning. Vi har forståelse for at mange foreldre føler behov for en barnepassordning før og etter skoletid. Men vi ser det ikke som en oppgave for trange offentlige budsjetter. Hadde man imidlertid benyttet ressursene til kunnskapsformidling, f. eks. i form av utvidet skoledag, ville vi vært atskillig mer positive.

Våren 1998 behandlet Stortinget lovfesting av SFO. I forbindelse med denne foreslo Arbeiderpartiet nye, strenge krav til bemanning og utforming av SFO, og tak på foreldrebetaling. Tilsvarende bemanningskrav og andre krav er blitt lagt på norske barnehager, og er en av hovedgrunnene til at vi i Norge har svært dyre barnehager. Det er på det rene at forslaget som Arbeiderpartiet la inn under stortingsbehandlingen av SFO, vil innebære en vesentlig fordyring av ordningen, langt mer enn de 7 mill. kr partiet har påplussert Regjeringens opprinnelige forslag.

Mitt spørsmål er derfor: Hvor befinner disse pengene seg i Arbeiderpartiets forslag, og har man beregnet hva det fremtidige pengebehov vil være dersom Arbeiderpartiets modell skulle bli valgt?

Og sist, men ikke minst: Hvor ønsker man å ta disse pengene fra?

Grete Knudsen (A): Jeg konstaterte i mitt innlegg at det er nettopp den trenden som Fremskrittspartiet og Høyre har forfektet i mange år når det gjelder skolefritidsordningen, som nå har vind i seilene, og som langt på vei har fått støtte av regjeringspartiene.

Vi vet hvor tungt det var i denne sal å få gjennom skolefritidsordningen og også 6-årsreformen. Det er i første omgang Senterpartiet som har snudd i den saken og nå legger seg på en linje som bryter med det totale synet som vi har på en pedagogisk virksomhet, der leken – utvikling for barna – går sammen med læring. Vi mener at det etter hvert skulle innarbeides en pedagogisk ledelse

for skolefritidsordningen, slik at barn som trengte en annen type opplæring enn den som ble gitt i en typisk klasseromssituasjon, også i løpet av skoledagen kunne gå inn i skolefritidsordningen. Dette har så langt ikke fått oppslutning her i denne salen. Det synes jeg er trist, når vi kjenner barns utvikling. Barn har ulike behov, og hvis Fremskrittspartiet vil forlenge den formelle skoledagen og redusere muligheten til å gå til skolefritidsordningen, vil vi vektlegge det annerledes. Og jeg tror faktisk ikke skolefritidsordningen vil bli dyrere enn det Fremskrittspartiet i så måte måtte foreslå.

Arne Lyngstad (KrF): Det var interessant å høre representanten Grete Knudsens betraktninger omkring barns oppvekstvilkår, og jeg er enig i poengetingen av at flertallets budsjettforslag for så vidt ikke vil innebære noen nedbygging av de institusjonene og det tilbudet som barn har i skolehverdagen.

Et annet interessant moment var at representanten Grete Knudsen vektla kompetanseutbygging i regionene. Dette har ikke vært framtrødende ved Arbeiderpartiets politikk tidligere. Og det er gledelig å høre støtten til de regionale forskningsstiftelsene.

Når vi ser på Arbeiderpartiets forslag til budsjettprioritering, er det mange gode formål som får økte bevilgninger. Men budsjettreformen som Stortinget har vedtatt, synliggjør også inndekning. Da er det tre hovedtrekk som peker seg ut: Det er kutt på private skoler, private høyskoler og folkehøyskoler. Det mest overraskende er imidlertid nedprioriteringen av høyere utdanning, som kuttet på private høyskoler representerer. For hva rammer dette? Dette rammer sykepleierutdanning, førskolelærerutdanning og lærerutdanning. Står vi nå foran en situasjon hvor Arbeiderpartiet vil prioritere barnetrinn og småskoletrinn foran høyere utdanning?

Grete Knudsen (A): De yngste barna kommer dårligst ut i budsjettforliket som regjeringspartiene har inngått med Fremskrittspartiet og Høyre ved at barnehageutbyggingen faller som en sten. Så går man løs på skolefritidsordningen med en reduksjon på 30 pst., og vi vet hvem som ikke kommer til å kunne benytte seg av ordningene. Vi vet også at de kommunene som nå er i en vanskelig situasjon, vil legge dette på en økt foreldrebetaling. Det representerer et linjeskifte, slik vi ser det, når man i 1997 hadde en barnehageutbygging på 13 500 plasser og i inneværende år bare 3 500 plasser. Kommunene har altså skjønt hva Regjeringen vil, og de har fulgt det opp. Nå kommer skolefritidsordningen.

Når det gjelder kompetanseutbyggingen i regionene, aner jeg nesten ikke hva representanten Arne Lyngstad sikter til. I Arbeiderpartiets regjeringperiode har det vært en enorm utbygging av de høyere utdanningsinstitusjonene i hele vårt samfunn. Det i seg selv har vært en viktig demokratisering. Det vi nå sier i denne innstillingen, er at vi må samordne de regionale forskningsinstitusjonene med høyskolene på samme måte som vi forsøker å samordne det som skjer sentralt. Men når det gjelder vekt på de høyere utdanningsinstitusjonene, har vi i til-

legg til hva Regjeringen har gjort, også vektlagt næringsforskning, som i den grad nå er blitt redusert.

Da vi skulle velge hva vi skulle satse på når vi hadde begrensede midler etter dette forliket, var det helt selv-sagt at Arbeiderpartiet satset på de offentlige skolene, og at bevilgningene til de private i den sammenheng måtte reduseres. Det er vårt syn, nettopp av hensyn til enhets-skolen og den start som ungene skal ha.

Inge Lønning (H): Det må være tillatt å minne komiteens leder om at Arbeiderpartiet hadde drastiske kutt på privatskolene lenge før det forelå noe rammevedtak, og at det var en del av Arbeiderpartiets prinsipale budsjettforslag. Ja, faktisk hadde partiet større kutt på utdanningssektoren enn de hadde påplussinger på grunn av sitt forsøk på å rasere privatskolene.

Jeg la merke til med stor interesse den ideologiske innledningsdel i komitelederens foredrag. Det gav nesten nostalgiske følelser, fordi den form for etterklang av gammelsosialisme jo i dagens verden er så sjelden at den nesten begynner å bli verneverdig.

Jeg la merke til at komitelederen i sin polemikk mot kontantstøtteordningen ordla seg om barnehagen på en måte som la den slutning snublende nær at Arbeiderpartiets målsetting er å senke den obligatoriske skolealder videre fra 6 år til 5 år og videre nedover. Slik ordla vår forhenværende statsminister Gro Harlem Brundtland seg også i debatten omkring 6-årsreformen, og det ville være interessant å få Grete Knudsens svar på om det faktisk er det hun mener når hun sier i sitt innlegg at barnehagen skal ha sin rettmessige plass på veien inn i utdanningssamfunnet.

Under finansdebatten den 30. november her i Stortinget la jeg også merke til at komitelederen ordla seg på lignende måte:

«Vi har sett og ser opplæring som egenverdi, men også som virkemiddel for å jevne ut sosial og økonomisk ulikhet. Slik er på mange måter barne- og utdanningsreformene de viktigste sosiale ingeniørprosjekter i nyere tid.»

Det er faktisk det eneste sted jeg det siste tiåret har registrert at noen bruker ingeniørmetaforen på positiv måte når det gjelder samfunnsenkning og samfunnsplanlegging. Jeg ville svært gjerne lytte til en nærmere utdypning av hvorledes samfunnet skal fungere som maskin i fremtiden hvis ingeniørprosjektene lykkes.

Grete Knudsen (A): Inge Lønning følger fint opp utviklingstrenden i replikken til representanten fra Fremskrittspartiet, med sin vektlegging av private skoler. Det er jo dette regjeringspartiene nå har gått i et så tett samarbeid om, og som er veldig tydelig i utdanningspolitikken.

Når Arbeiderpartiet har sett det som viktig i denne sammenhengen å prioritere samfunnsinstitusjonene og prioritere enhetsskolen på bekostning av private skoler, er det nettopp fordi vi mener at det er riktig å videreutvikle den skolen der alle møtes. Da vi opprinnelig også reduserte bevilgningene til private skoler i vårt alternative

budsjett, var det fordi barnehagene kom så dårlig ut. Vi så vårt budsjettopplegg i en helhetlig sammenheng.

Jeg har nevnt tidligere og nevner igjen, at barnehagen er et viktig utgangspunkt for mange barn. Det gir en trygghet og en mulighet for utvikling som kanskje mange av dem ellers ikke hadde hatt. Det vi har lagt særlig vekt på, er å få til et tettere samarbeid mellom barnehagen, skolefritidsordningen og skolen. Det betyr ikke at vi har noen som helst planer om å redusere skolestart ytterligere utover det som både Inge Lønning og jeg tidligere har vært enige om.

Til slutt: Når jeg brukte en metafor om ingeniører, var det kanskje fordi jeg er gift med en, som alltid mener at det er de som er samfunnets byggere.

President: Replikkordskiftet er omme.

Ursula Evje (Frp): Fremskrittspartiets politikk når det gjelder spørsmål om tro, liv og lære – kirke, utdanning og forskning – er tuftet på et overordnet prinsipp om at alle mennesker har rett til egne valg og derved rett og plikt til å bli gagns mennesker.

Den enkeltes ansvar for å ta avgjørelser på egne vegne og familiens ansvar for og plikt til å ta avgjørelser på barnas vegne, spesielt når det gjelder oppdragelse og opplæring, blir dessverre redusert dag for dag. Det offentliges hang til å redusere individets egen vilje er ikke bare betenkelig, men direkte uansvarlig i et levende demokrati. Barndom og barnets tidlige og kanskje for enkelte uansvarlige lek er et utviklingstrinn hvor innlæringen skjer via prøve og feile-metoden, en metode som fungerer meget godt også for større barn. Men hva gjør vi voksne? Jo, vi sender barna i barnehage og 6-åringene på skole og i skolefritidsordning fordi barna der får et pedagogisk tilrettelagt tilbud, som vi er lært til å tro er bedre. De ansatte har kompetanse, men hvor blir det av den frie leken og barnets mulighet til å lære av egen erfaring?

Fremskrittspartiet er for en naturlig barndom, hvor hovedelementet er barn og foreldre i samspill og utvikling, ikke foreldre på egoistisk jakt etter egen tilfredsstillelse og erkjennelse, hvor barn er symboler under offentlig omsorg.

Barn har rett til foreldre, og foreldrene har en overordnet moralsk plikt til å være nettopp foreldre. Det er også lovfestet. Gjesteopptredener av foreldre i forhold til sine barn på i gjennomsnitt to timer pr. dag er ikke en god løsning, men tilfredsstillende dessverre mange foreldres behov i hverdagens travelhet – ganske enkelt for å overleve. Hvordan kan vi akseptere at landets største parti fortsatt er målbærere for egoisme satt i system innen det offentlige ramme?

Så over til et meget viktig punkt innen offentlig skole, nemlig grendeskolen. I Norge er mer enn 50 pst. av alle skoler udelte eller fådelte. Vi forbinder ofte disse skolene med grendeskoler, og grendeskolene anses av mange for å være økonomisk sett dyrere i drift enn store aldersmessig fulldelte enheter. Det finnes faktisk regnemodeller som gir driftsmessig optimale skoler økonomisk sett, men disse matematiske modellene kan ikke beregne bar-

nas trivsel, utvikling og f.eks. behov for tilleggsundervisning. Det er ikke plass for følelser i matematikk. Fagets struktur gir ikke rom for skjønn. Enten er svaret riktig eller så er det galt. Nesten riktig eller litt galt går ikke. Når det stadig blir fremmet forslag av rådmenn rundt om i landets kommuner om nedleggelse av skoler for å spare penger, tar jeg sterkt avstand fra denne type økonomisering. Regnestykkene er ofte beheftet med store feil og mangler, f.eks. når det gjelder prognoser og gjennomgang av klassedelinger på mottakerskolene. Det økonomiske langtidsperspektivet er ikke tilstedeværende, og øyeblikkets innsparing er ofte ekstraavgifter i et lengre perspektiv. Fremskrittspartiet sier et meget klart nei til denne typen politikk og fremmer alternative løsninger for å beholde også grendeskolen som skole og kulturbærer i nærmiljøet.

Kunnskapsformidling er skolens hovedoppgave, og skolelovgivningen tar utgangspunkt i det enkelte barns evner og behov – en framifrå lov, men det er forstemmende når innlæringen skal skje via personale som selv mangler gode forutsetninger for å lære bort f.eks. matematikk, biologi og naturfag, for ikke å snakke om fysikk og kjemi. Lærerne er skolens viktigste læremiddel, men krav til kvalifikasjoner i basisfag og evaluering har vært og er dårlig. Når en lærer blir autorisert som allmennlærer, underviser hun eller han i alle fag, selv om egne kunnskaper i enkelte fag er mangelfulle, f.eks. oppnådd og dokumentert kun ved karakterer fra videregående skole – og det var det. Dette må det bli slutt på, og lærere som ikke har nødvendig kunnskap, må akseptere egen kunnskapsmangel og rette på dette forhold. Barna er skolens viktigste anliggende nå og i fremtiden. Skolen drives for barnas skyld. Lærernes arbeidsplass er en sak for partene i arbeidslivet, men ikke på bekostning av barnas læremiljø. Når lærerne er utrygge på egen kompetanse, smitter utryggheten over på barna, og behovet for ekstraundervisning synes å eksplodere.

Ekstraundervisning og spesialundervisning er et annet viktig tema for Fremskrittspartiet. Når vi ser hvor store summer som blir brukt for å hjelpe svake grupper og barn med forskjellige typer handicap til å tilegne seg grunnleggende kunnskaper, må dette ses som et symptom på en langvarig feilslått skolepolitikk. Når inntil 30 pst. av alle norske barn trenger en eller annen form for tilrettelagt undervisning, må noen gi beskjed om at dette er galt. 30 pst. av norske barn i skolepliktig alder kan umulig ha handicap i forhold til normalbarnet som gjør det nødvendig å ta dem ut av undervisningen eller styrke klasselærerfunksjonen. Etter Fremskrittspartiets vurdering må skolen tilpasses det enkelte barn, og ikke barna tilpasses skolesystemet, som «einskapskulen» forutsetter. Normalundervisningen må stimulere til økt læring tilpasset den enkeltes behov.

For å øke nasjonens samlede kompetanse, noe som også vil gagne f.eks. skolen, helsevesenet og ikke minst forskningen, trenger vi gode studiefinansieringsmuligheter og – det viktigste av alt – ordninger som sikrer et menneskeverdig liv etter fullført utdanning. I dette fromme ønsket fra Fremskrittspartiet ligger det et krav

om at Statens lånekasse for utdanning skal fungere som en profesjonell bank. Det skal og må gis tilbud om både flytende og fast rente på denne type lån. I tillegg må Stortingets representanter ta innover seg at når studietiden er over og studentene kommer i betalt arbeid, må de ha en mulighet til å klare seg selv uten sosialhjelp. Fremskrittspartiet fremmer derfor forslag om at kostnadene til Lånekassen skal være fradragsberettiget før brutto skattepliktig inntekt på selvangivelsen. Dette gjelder både renter og avdrag til Lånekassen. Politisk styrt rente diskuteres ut fra gammel vane, mye fordi man ikke makter å heve blikket mot fremtiden og et liv i frihet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Me fekk akkurat no ei innføring i det ideelle framstegspartisamfunnet når det gjeld utdanningssida. Samtidig opplever me at dagens utdanning og dagens skule blir veldig svartmåla. Det er dårleg kunnskapsnivå på elevane, me har dårlege lærarar, pedagogar, det er uheldig med for mykje offentleg styring osv.

Eg skal vere konkret på ei sak, og det dreier seg om opplæring innafor kriminalomsorga. I innstillinga skriv Framstegspartiet at dei «går primært inn for å redusere» tilbudet til dei innsette når det gjeld opplæring. Ein kan stille spørsmål om det betyr at Framstegspartiet på sikt vil fjerne heile posten og fjerne heile tilbudet. Samtidig skriv Framstegspartiet i sine generelle merknader i innleiinga i innstillinga:

«Hensikten med all undervisning må... være å skape den grunnleggende sikkerhet hos alle barn og unge at de blir i stand til å ta vare på seg selv gjennom deltagelse i arbeids- og samfunnsliv.»

Det er bra. Men har ikkje det noko å seie for dei som har kome skeivt ut her i livet? Framstegspartiet peikar på at mange langtidslidende ungdomar «mangler grunnleggende lese- og skriveferdigheter». Me veit òg at dette gjeld mange av dei som er innsette i fengsel. I tillegg veit me at det er ein stor del av dei innsette som manglar fullført grunnskuleutdanning, og dei manglar vidaregåande opplæring. Er ikkje dette bekymringsfullt for Framstegspartiet?

Ursula Evje (Frp): Jeg vil få lov til å takke Sigvald Oppebøen Hansen for komplimenten. Jeg tar det i den mening. Oppebøen Hansen sa at kunnskapsnivået i skolen etter vår mening var dårlig både når det gjaldt elever og lærere. Jeg vil isteden si at man får det man betaler for, og det er ikke vår skolepolitikk som har vært gjennomført.

Når det gjelder opplæring, skoler, av innsatte i fengsler, er Fremskrittspartiet – og jeg trodde alle var klar over det – av den formening at straff er straff. Når Sigvald Oppebøen Hansen blander sammen forholdene for ungdom i fengsel, under straff, med forholdene for langtidslidende ungdom utenfor fengslene når det gjelder kunnskaper og ferdigheter, føler jeg at pengene meget vel kan brukes til å skolere ungdom utenfor fengslene, ikke de som sitter inne som straff for noe galt de har begått.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg setter pris på mye av det som Fremskrittspartiet sier, ikke minst med hensyn til kirke og den kristne tro og moral som det grunnlag vi skal bygge vårt samfunn på. Det er imidlertid skolesektoren også jeg har lyst til å henlede oppmerksomheten mot, og det går ikke minst på det Oppebøen Hansen også repliserte i forhold til, at barn skal bli «i stand til å ta vare på seg selv», som det understrekes. Spørsmålet mitt er: Hva med å bli gagns menneske i samfunnet? Det er mange ulike ting omkring et menneske som det er viktig å forholde seg til, og da ikke bare ved å avvise og ved å straffe. Her individualiseres det altfor mye fra Fremskrittspartiets side, synes jeg. Dessuten peker Fremskrittspartiet på at overdreven administrasjon og styring av universiteter og høyskolesektoren må opphøre. Hva er det for noe? Likedan hevdes det at utdanningsinstitusjonene innen høyere utdanning og spesielt universitetene har en lite fleksibel struktur. Dette blir eksemplifisert ved at det som regel ikke er gjennomførbart å omplassere professorer fra et fakultet til et annet, og begrunnelsen er at denne gruppen sjelden har den nødvendige bredde i sine faglige kvalifikasjoner. Men har ikke representanten Ursula Evje akkurat understreket nødvendigheten av at vi har mennesker med kompetanse som er i framkant, som kan være med og bibringe dette til lærere igjen, som så kan bringe det til våre barn? Jeg skjønner ikke helt logikken i dette og vil gjerne spørre Ursula Evje om ikke det å satse på forskning og utvikling er med på å bringe samfunnet vårt framover til gagn for våre barn.

Ursula Evje (Frp): Her var det mye på en gang, men noe kan jeg svare på rimelig greit.

Når jeg snakker om universitetenes og høyskolenes stive struktur, går det på det forhold at man ikke har en utstrakt anledning til å ansette folk for kortere eller lengre tid. Man må definere tidspunktet for ansettelsen. Trenger man dem lenger, blir det et problem. Trenger man dem kortere, blir man ikke kvitt dem. Dette koster penger.

Når jeg har brukt professorene som eksempel og den bredden de har på sine faglige kvalifikasjoner, betyr ikke det at ikke jeg har stor respekt for dem, også for de to professorer som sitter i denne sal. Men jeg har vanskelig for å se at i hvert fall den ene av dem ville være spesielt gagnlig på Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og undervise i matematikk osv. Men det er ikke til forringelse for ham. Det sier etter min oppfatning bare noe om at en professor må ha en viss grad av spisskompetanse for å bli professor.

Når det gjelder satsing på forskning og utvikling, er jeg stort sett helt enig. Dette har Fremskrittspartiet heller ikke kuttet i, annet enn at vi forlanger en bitte, liten rasjonaliseringsgevinst. Det burde antakeligvis også være mulig innenfor denne delen.

Inge Lønning (H): Jeg er litt i tvil om hvorvidt jeg er den ene eller den annen av de to professorene i denne sal,

men vil bare til representanten Evjes orientering fortelle at jeg er av de få universitetsprofessorer i dette land som har forelest ved samtlige fakulteter og dermed må anses for å være rimelig brukbar i de fleste sammenhenger.

Jeg bad om ordet for å knytte et par kommentarer til temaet studiefinansiering – én kommentar som uttrykker sterk enighet, og én som uttrykker uenighet. Den første kommentaren er med et formanende sideblikk til statsråden.

Stortinget la til grunn den forutsetning da man vedtok en ny ordning for rentefastssettelsen i Statens lånekasse, at det skal gis et tilbud til alle låntakere om fast rente. Da er det etter mitt skjønn helt uakseptabelt at man får til svar at det er uoverstigelige tekniske problemer forbundet med å få til det som enhver middels bygdebank i dette land får til, og som også statsbanker, som Husbanken, får til uten vanskeligheter. Det er simpelthen ikke akseptabelt at ikke Stortingets forutsetninger blir fulgt opp og realisert.

Så det annet punkt: Fremskrittspartiets forslag om at man skal gå tilbake til en ordning hvor også avdrag på studielån er fradragberettiget i selvangivelsen. Det er en ordning som eksisterte på 1960-tallet. Men etter den tid er både skattleggingssystem og studiefinansiering blitt endret mange ganger og på mange måter. Så jeg undres litt over at Fremskrittspartiet er i stand til å trekke en så bastant konklusjon at dette vil være en fornuftig måte å bedre studiefinansieringen på. Derfor vil jeg gjerne spørre: Har Fremskrittspartiet i det hele tatt gjort noe forsøk på å beregne omkostningene ved sitt forslag?

Ursula Evje (Frp): Jeg er glad for at professor Lønning fikk anledning til både å være usikker og til å briljere med sine kunnskaper.

Når det gjelder fradrag for renter og avdrag på studielån i selvangivelsen, er det ikke alltid slik at et gammelt, velprøvd og godt fungerende system nødvendigvis må reformeres for reformeringens egen skyld. Denne typen lån er lån til fremtidig inntekts ervervelse. I næringslivet er det relativt kjent. Man bruker det ofte. Hvorfor skal en bedrift kunne ta opp et slikt lån og få slikt fradrag, mens en ungdom som investerer en ikke ubetydelig sum penger i sin egen fremtidige inntekts ervervelse, ikke skal få det? Det håper jeg er et svar til Lønning.

Når det gjelder kostnadsberegningen, kan jeg ikke se at andre i denne sal har kostnadsberegnet noe som helst, så hvorfor i all verden skal Fremskrittspartiet gjøre det?

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme. Presidenten vil spørre Ursula Evje om hun skal ta opp de forslag Fremskrittspartiet har fremmet i innstillingen?

Ursula Evje (Frp) (fra salen): Ja.

Presidenten: Da har Ursula Evje tatt opp Fremskrittspartiets forslag.

Arne Lyngstad (KrF): På dagen for utdelingen av Nobels fredspris og markeringen av 50-årsdagen for FNs menneskerettighetserklæring vil jeg understreke hvor viktig det er å styrke verdidimensjonen i all utdanning. Utdanningspolitikkenes fokus må være elevenes og studentenes læring, og dette krever oppmerksomhet på så vel det faglige innhold som på læringsmiljøet. Barn og unge trenger et trygt og stimulerende oppvekstmiljø. Derfor er det naturlig at skolen fokuserer på vold og mobbing, rusmisbruk og rasisme. Gjennom elevdemokrati og skolemekling kan elevene selv arbeide med å løse disse utfordringene.

Kristelig Folkeparti synes det er spennende at Regjeringen løfter fram entreprenørskap som tenkemåte og tiltak i skolen. Entreprenørskap som dannelsesideal i skolen fokuserer på elevenes kreativitet, ansvar og handlingsevne og setter elevene bedre i stand til å møte framtidens utfordringer. Men skolen må også gi tilpasset opplæring ut fra elevenes behov og lokalsamfunnets muligheter som læringsmiljø.

Jeg er også fornøyd med at Regjeringen ønsker å integrere miljøundervisningen i skolen, noe som gir mulighet for å fokusere på forvalteransvar og en bærekraftig framtid. Ved å fokusere bl.a. på disse dimensjonene ved utdanningen har Regjeringen vist en framtidsrettet kurs og vilje med norsk skole. Det er på tide at undervisningens innhold nå blir satt i fokus. Den beste måten å forhindre latterliggjøring av de svake og våre humanistiske tradisjoner på er nettopp å fokusere på skolens verdiformidling.

I en budsjettdebatt er det naturlig å fokusere på ressursbruken og prioriteringen. I flere år har reformene i grunnskole og videregående skole krevd økte ressurser. Dette har i en viss grad gått ut over satsingen på høyere utdanning. Vi står nå i en situasjon hvor det fortsatt er nødvendig å kvalitetssikre disse reformene, spesielt når det gjelder etterutdanning for lærere. Men det er påfallende at Arbeiderpartiet under fjorårets budsjettbehandling fokuserte sterkt på høyere utdanning, mens det i år er nesten stille. Kristelig Folkeparti derimot følger opp prioriteringen av høyere utdanning. I tillegg har Regjeringen lagt opp til en styrking av grunnforskningen.

Høyere utdanning er i dag inne i en spennende omstillingsprosess. Et offentlig utvalg, Mjøs-utvalget, arbeider med flere viktige sider ved høyere utdanning, bl.a. finansiering og gradssystem. Vi står også framfor en kompetansereform for voksne. Det vil føre til etterspørsel etter nye studietilbud og tilpassede utdanningsopplegg og opptak basert på realkompetanse. Vi får også en gjennomgang av og debatt om høyskolesektorens økonomiske situasjon etter gjennomføringen av høyskolereformen. I dagens innstilling ber så en samlet komite om at Regjeringen fremmer forslag til en lovhjemmel om forsøksvirksomhet i lov om universitet og høyskoler. Dette åpner for forsøksvirksomhet ved de enkelte universitet og høyskoler basert på lokalt initiativ, og jeg håper institusjonene tar imot dette på en positiv måte og ser mulighetene for en modernisering av universitets- og høyskolesektoren. For det er nettopp en slik moderniseringspro-

sess vi nå står framfor. I denne prosessen er det imidlertid viktig å slå ring om akademiens særpreg med vekt på frihet og fordypning. Kristelig Folkeparti ønsker å gå aktivt inn i denne prosessen og stimulere til nytenkning, kvalitet og internasjonalisering. Derfor har det også vært viktig for Kristelig Folkeparti i denne budsjettbehandlingen å prioritere høyere utdanning.

Den norske kirke opplever i disse dager en anstrengt økonomisk situasjon. Gjennom den nye kirkeloven har den lokale kirke fått større selvstyre, men er fortsatt avhengig av kommunal og statlig finansiering. Å ha en statskirke forplikter både kommuner og stat til å gi Kirken tilstrekkelige ressurser til å kunne utføre oppgaver i henhold til kirkelovens intensjoner og gi Kirkens ansatte arbeidsvilkår etter dagens standard. Kristelig Folkeparti er glad for at Stortinget i dag vedtar å be Regjeringen legge fram for Stortinget en samlet vurdering av Kirkens økonomiske situasjon etter innføringen av ny kirkelovgivning. Jeg er også glad for at Stortinget vil stå ved sine tidligere vedtak om å ta større ansvar for Kirkens arbeid i utlandet ved å øke tilskuddet til Sjømannsmisjonen og Den norske kirke i utlandet.

Det budsjett vi vedtar i dag, bygger på de hovedprioriteringer Regjeringen har lagt fram. Under Stortingets budsjettarbeid viste det seg nødvendig å foreta større reduksjoner i offentlige utgifter enn det Regjeringen la opp til. Dette har ført til en lavere ramme for utdannings- og forskningssektoren enn det Regjeringen foreslo. Likevel vil Kristelig Folkeparti hevde at budsjetttrammene er tilstrekkelige til å fortsette arbeidet med å videreutvikle et godt, moderne utdanningssystem for neste årtusen.

Til slutt vil jeg ta opp det forslaget Kristelig Folkeparti har fremmet i innstillingen sammen med Senterpartiet og Venstre.

Presidenten: Arne Lyngstad har tatt opp det forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Anneliese Dørum (A): Arne Lyngstad snakket om verdier i innlegget sitt. Men hva slags verdier er det når budsjettforliket fører til at det er de aller yngste skolebarna våre som får svi, som må betale for dette forliket bl.a.?

Man reduserer skolefritidsordningen kraftig. Man tar 50 mill. kr fra skolemateriell i forbindelse med 6-årsreform, og man tar 20 mill. kr fra undervisning til fremmedspråklige barn. Det er noen områder. Når Arbeiderpartiet i år ikke kan satse fullt så mye på høyere utdanning og forskning som vi gjorde i fjor, har det sin bakgrunn i at vi må fylle opp disse postene som berører de aller yngste skolebarna våre så sterkt. Vi synes det er uansvarlig å medvirke til at det blir flere nøkkelbarn, at det blir flere barn som kommer hjem til tomme hus med nøkkelen rundt halsen og venter på at foreldrene skal komme hjem fra jobb. Vi vil ikke ha et sånt samfunn, og det tror jeg heller ikke at Arne Lyngstad vil. Jeg vil spørre Lyngstad om han ikke synes det er ille å beskjære disse postene så mye. Jeg får mange signaler fra kommuner og rådmenn i forbindelse med budsjettet, og jeg kan for-

telle at i en kommune i Buskerud har rådmannen foreslått å legge ned skolefritidsordningen ved seks skoler. Vi får håpe at politikerne klarer å stoppe det, men slik er situasjonen mange steder. Vil Lyngstad ved første anledning igjen være med på å prioritere skolefritidsordningen? Jeg tenker på revidert nasjonalbudsjett eller neste budsjett.

Arne Lyngstad (KrF): Det har vært enighet i Stortinget om at det var nødvendig å stramme inn i norsk økonomi i høst. Det viste seg også å være flertall blant politiske partier for at skatter og avgifter ikke skulle økes i dette budsjettopplegget. Det er klart at når det skjer, må det strammes inn på offentlig sektor. Da får vi en del kutt som kan virke problematiske, men de kuttene betyr jo ikke at tilbudene tas bort. Skolefritidsordningen vil fortsatt eksistere rundt omkring i kommunene. Kommuneøkonomiopplegget kommer ut omtrent likeverdig med det Regjeringen la opp til, og man får en økning i kommunesektoren i henhold til kommuneøkonomiproposisjonen. Men det er riktig at foreldrebetalingen til skolefritidsordningen øker med 120 kr i måneden i snitt. Jeg er kanskje den eneste i komiteen som merker det på pungen, i og med at jeg har barn i SFO. Men tilbudet er der, og dermed er det ikke riktig som representanten Dørum sier, at det som følge av dette vil bli flere nøkkelbarn. Det vil det ikke bli. Tilbudet er der fortsatt, men foreldrebetalingen vil sannsynligvis øke. Det vil ikke skje i alle kommuner heller, for det er en del kommuner som ikke har gitt kommunal støtte til SFO, og disse må etter lovendringen neste år også gi bidrag til det. Men når vi har fått den innretningen på kuttene som vi har, henger det også sammen med at Arbeiderpartiet valgte å stå utenfor en budsjettavtale i årets opplegg ved å stå så hardnakket på at kontantstøtten ikke skulle gjennomføres.

Ulf Erik Knudsen (Frp): Jeg står her med en artikkel fra bladet Studentstatus, som representanten Lyngstad også får i sin posthulle. Det er en artikkel fra novembernummeret med tittelen «Vil registrere studenter som er uskikket til yrket». Fra artikkelen siterer jeg:

«Erfaringer fra både lærerutdanningen og helse- og sosialfagutdanningene viser at en student som er funnet uskikket for yrket ved én høgskole, fortsetter samme utdanning ved en annen høgskole. Det er ikke en menneskerett å bli lærer eller helse- og sosialarbeider, mener Studentenes Landsforbund, og vil at det skal opprettes et nasjonalt register som registrerer uskikket studenter.»

Er representanten Lyngstad enig i at dette er et problem? Og er han enig i studentenes forslag, og vil han konkret vurdere vårt forslag nr. 18, som er referert i innstillingen?

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Arne Lyngstad (KrF): Det er klart at i forhold til spesielt lærerutdanning er dette med skikkethetsvurde-

ring et element som er viktig å få i inn tidlig i utdanningsprosessen. Hvis jeg ikke husker helt feil, har Stortinget allerede gitt sin tilslutning til det i behandlingen vi har hatt i høst. Det har Kristelig Folkeparti støttet. Og jeg tror det er viktig at denne vurderingen kommer så tidlig i utdanningen som mulig, slik at studenter som en vurderer ikke har noe der å gjøre, får beskjed om det ganske tidlig.

Hvorvidt det er behov for å opprette et nasjonalt register for dette, vil jeg reservere meg litt imot. Jeg har faktisk den tiltro til høgskolene at de klarer å vurdere dette, og jeg tror faktisk at de gjør et godt arbeid også på det området.

Petter Løvik (H): I ein tidlegare debatt i Stortinget i år blei det påstått at sentrumpartias skulepolitikk er ei ganske bleik utgåve av Arbeidarpartiets og stort sett held same kursen.

Når vi no har berga Regjeringa og regjeringspartia tre gonger på rad, kan det då tenkjast at representanten Lyngstad vil inngå eit litt nærare samarbeid med Høgre også i skulepolitikken? Det er, som det har blitt sagt, veldig mykje godt i norsk skule i dag, men det er også veldig mange ting som må gjerast betre. Representanten Grete Knudsen viste i eit tidlegare innlegg til fleire OECD-rapportar som viser at vi har eit stykke å gå. Vi har sett statistikkar og reportasjar i media som viser at mange lærarar ikkje har den nødvendige kompetansen, spesielt i ungdomskulen.

Vil Kristeleg Folkeparti slutte å vere ei bleik utgåve av Arbeidarpartiet i skulepolitikken? Vil Kristeleg Folkeparti no kunne bestemme seg for å halde ei linje og gå inn i eit samarbeid med Høgre om å heve kvaliteten i skulen, om å styrkje kompetanse og omfang i sentrale fag som norsk, matematikk og naturfag? Vil Kristeleg Folkeparti vere med og auke den fleksibiliteten som Lyngstad nemnde i sitt innlegg, der me gir både dei flinke og dei svake elevane høve til å utvikle seg ved ei tilpassa opplæring?

Framtida vil krevje veldig mykje, og eg føler at Kristeleg Folkeparti har gapt over altfor mykje som dei gjerne vil gjere, med det resultatet at vi ikkje får gjort dei viktigaste tinga som vi må gjere. Eg håpar at Lyngstad vil kunne gi eit svar som stadfestar dette – ikkje for å glede meg, men for å hjelpe norsk skule framover.

Arne Lyngstad (KrF): Jeg tror representanten Løvik misforstår Kristelig Folkepartis skolepolitikk dersom han oppfatter det slik at vi ikke legger vekt på kvalitet i skolen. Det har Kristelig Folkeparti gjort hele tiden. Men vi har samtidig sagt at dersom elever og unger skal få godt utbytte og en god lærings situasjon, må også læringsmiljøet være med. Derfor ser ikke Kristelig Folkeparti noen motsetning mellom en skole som legger vekt på kvalitet, og en skole som legger vekt på omsorg for barna og en helhetlig utvikling.

For Kristelig Folkeparti har det vært viktig å få lagt vekt på likeverdig opplæring, uavhengig av geografi, sosial bakgrunn, økonomi osv. Så en satsing på en likever-

dig opplæring innenfor enhetsskoletradisjonen er faktisk en god Kristelig Folkeparti-tradisjon.

Jeg tror også, som representanten Løvik pekte på, at en framover spesielt bør fokusere på ungdomstrinnet i grunnskolen og de utfordringene som en står overfor der. I den grad Høyre ønsker å fokusere på en likeverdig opplæring, kvalitet og ungdomstrinnets utfordringer, er Kristelig Folkeparti rede til å kunne samtale og samarbeide med Høyre og andre partier i Stortinget som vil fokusere på disse tingene.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Inge Lønning (H): Politikk er det muligens kunst – selv om det av og til kan se ut som om politiske partier kan lykkes i å få gjennomslag for det umulige klokken fem på tolv.

Det er grunn til å ta utgangspunkt i, når man skal behandle budsjettet for KUF-området dette året, at vi har en meget stram økonomisk situasjon. Det kan man selvfølgelig beklage hvis man tenker seg at man helst skulle befinne seg i en situasjon med ubegrenset tilgang på ressurser. Men alternativet ville jo ha vært, hvis man ikke hadde blitt enige om å føre en så stram økonomiske politikk, at man hadde skjøvet problemene foran seg for det norske samfunn, både når det gjelder utdannings- og forskningspolitikk, og når det gjelder alle andre områder av politikk. Derfor er det ingen løsning å velge det kortsiktige perspektiv å bruke mer penger enn det er rimelig dekning for i år, for så å håpe på at konjunktorene forbedrer seg til neste år. Det er nødvendig å føre en økonomisk politikk som gjør at det norske samfunn på lang sikt også kan ha en utdannings- og forskningspolitikk som er fremtidsrettet og bærekraftig.

Rune Slagstads bok «De nasjonale strategier» som utkom i høst, har utløst en nyttig og viktig samfunnsdebatt. Den stiller nemlig spørsmålet om den samfunnsutvikling vi har hatt i Norge det siste hundreåret, og særlig de siste 50 år, i altfor høy grad har vært preget av en teknokratisk tilnærming til samfunnet og en overtro på samfunnsplanleggingens muligheter når det gjelder å programmere frem det ideelle samfunn. Det er vel god grunn til å gi professor Slagstad rett i at Det norske Arbeiderparti, som har preget det meste av denne perioden i norsk politikk, har ligget under for nettopp denne overtro på samfunnsplanleggingens muligheter for å programmere samfunnet. Jeg hørte vel nokså tydelig gjenklang av det i komitelederens innledning til debatten i dag. Det er intet ondt å si om ingeniører hvis man bruker dem til det de kan, men det er neppe tilrådelig å anlegge et ingeniørperspektiv på samfunnsfellesskapet og på samfunnsfellesskapets utvikling.

Når vi i dag står overfor svære kvalitetsproblemer i norsk skole, som prisverdig er illustrert de siste dagene i landets største avis, og som alle partier er opptatt av i komiteinnstillingen, er det nettopp fordi vi gjennom tiår har overbelastet skolen med målsettinger som skolen har meget beskjedne muligheter for å innfri. Vi har lagt inn

en forutsetning om at skolen primært er et virkemiddel for å forandre samfunnet i retninger som man anser for å være formålstjenlige. Hvis man legger så mange formål inn i skolen, gir det seg selv at skolens muligheter for å innfri sitt primærformål, nemlig læring for de unge, må bli skadelidende.

Jeg synes også det er en underlig tilnærming til spørsmålet om kvalitetsutfordringene norsk skole står overfor i dag når det gjelder innholdet i sentrale læringsprosesser og fag, å fokusere primært på inneklimate og bygningenes tilstand. Vi kan fort være enige om at begge deler er viktig, men kvalitetsutfordringen for skolen ligger da vitterlig ikke *primært* på det området.

Høyre har kjempet konsekvent, også det siste året i forbindelse med de store sakene vi har hatt til behandling her i Stortinget, opplæringsloven og meldingen om spesialundervisning, for at de viktigste tingene skal komme først og at skolen skal settes bedre i stand til å løse sin primær oppgave, nemlig å tilby alle barn og unge en læringsprosess som er tilpasset deres forutsetninger – og de forutsetningene spenner som vi alle vet, over et vidt register – og gi dem den samme mulighet hva enten deres utrustning primært er av teoretisk art, av praktisk art eller av estetisk art.

Det uheldige ved enhetsskolebegrepet er at det har lett for å få en magisk virkning på tenkningen som fører til at mangfoldet utraderes til fordel for likheten. Det blir ikke større likhet i samfunnet ved at man holder alle barn fysisk samlet i 10 år eller 13 år. Det blir ikke større likhet i et samfunn ved at man insisterer på at det skal være én sentralstyrt offentlig skole som alle skal tvinges inn i. Det finnes massevis av forskning som viser at samfunn med en helt annen skoletradisjon enn vår norske, og som har hatt et helt annet liberalt syn på friheten til å lage skoler på foreldrenes vilkår, har høyere grad av solidaritet og fellesskap enn det det norske samfunn har.

Et lite apropos til den litt opphetede debatten om retten til en muslimsk skole i Oslo: Det er interessant at i våre naboland Sverige og Danmark, som lenge har hatt og praktisert en slik rettighet, er det gjennomført flere forskningsprosjekter som viser at integreringen av barn som tilhører livssynsminoriteter, lykkes bedre dersom foreldrene får hånd om skolemiljøet selv. Det lykkes bedre når barna kommer opp mot ungdomstrinnet, simpelthen fordi det har gitt dem en trygghet og en identitet som gjør det lettere å integreres i storsamfunnet.

I dette perspektiv synes jeg Arbeiderpartiets og delvis SVs motstand mot private skoler har et antikvarisk preg over seg – og ganske særlig når man i innstillingen til ny tilskuddsordning, som Stortinget behandlet for en tid tilbake, fastslår at man riktignok må godta at Norge har underskrevet internasjonale konvensjoner som forplikter oss til å akseptere livssynsminoriteters rett, men så i neste øyeblikk føyer til at det innebærer ikke at det bør gis økonomisk støtte til slike skoler. Det har Arbeiderpartiet tatt konsekvensen av i sitt budsjettforslag. Men det innebærer jo som praktisk konsekvens at hvis disse skolene skulle bestå med Arbeiderpartiets politikk, ville de bli sosialt lagdelte skoler, hvilket de i Norge aldri har vært, for

det ville bare være foreldre med god råd som ville ha en mulighet for å velge å sende sine barn til slike skoler.

Det er Høyres oppfatning at den norske skole har et stort forbedringspotensial. Men det forbedringspotensialet vil kreve av oss politikere at vi definerer skolens primære målsetting, nemlig læringen, på en tydelig og klar måte og gir skolene vesentlig større frihet enn de har i dag, til selv å finne ut hvordan de skal organisere seg, til selv å finne ut hvilke pedagogiske metoder som er de beste i den enkelte klassesituasjonen. Jeg tror på en skolepolitikk med klare, entydige mål og høyest mulig grad av frihet både for den enkelte skole og for den enkelte lærer. Det er også den sikreste måte å gjøre læreryrket mer attraktivt på enn det er i dag, å gi lærerne større frihet og større ansvar. Men samtidig må vi stille klarere krav til lærernes faglige kompetanse, særlig på ungdomstrinnet.

Til sist noen få ord om forskning og høyere utdanning. Høyre prioriterte i sitt budsjettforslag i år – som de foregående år – dette området, fordi det er der utfordringene er aller lettest å få øye på i dagens norske system. Vi tar ikke opp våre primærforslag, i og med at Stortinget nå har fattet sitt endelige budsjettvedtak, og det forliket som er inngått mellom Høyre og Fremskrittspartiet og de tre regjeringspartiene, har trukket opp rammer. Innenfor disse rammer er Høyre fornøyd med den profilen budsjettet har fått, fordi det gir en klar føring i retning av at den forskningen som ligger under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets område, er prioritert, dvs. grunnforskningen, og det er ganske særlig gledelig at det i årets budsjett blir tatt et løft når det gjelder den medisinske grunnforskningen, som lenge har ligget dårlig an i Norge.

La meg til sist også få lov til å peke på de fem romertallsvedtakene på side 101 i komiteinnstillingen, som etter mitt skjønn alle sammen er gode vedtak som vil gi større grad av fleksibilitet enn det vi har i dagens norske system. Særlig er jeg glad for at Høyre har fått fullt gjennomslag for sitt ønske om å avvikle dagens meget tungroddede og byråkratiske godkjenningsordning for læreboeker i skolen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Brit Stråtveit (KrF): Kristelig Folkeparti er enig med Høyre i at kunnskap er en primæroppgave i skolen – og kunnskap er et vidt begrep. Høyre ønsker å drive en målrettet kunnskapspolitik. Ordene «kunnskap» og «viten» brukes i merknaden, spesielt om det å utvikle en felles nasjonal kulturarv. Mener Høyre at skolen også må bruke ressurser på opplevelse og ulike aktiviteter for å gjøre denne kulturarven til et eget eie for elevene, og at sosial læring og danning også er en oppgave for skolen?

Høyre er med på å foreslå nye grunnkurs innenfor Reform 94 både i mediakommunikasjon og i merkantile fag. Kan ikke Høyre vente på den gjennomgang som skal komme, der vi skal ta hele reformen opp til vurdering, når det bare er snakk om et par måneder til vi får en stor-

tingsmelding om dette? Det er ikke fremmet slike forslag før nå, fordi en hele tiden har ventet på å se alt i en sammenheng. Hvordan ser Høyre for seg hele den videre strukturen i Reform 94, når de nå vil endre deler av den?

Inge Lønning (H): Svaret på det første spørsmålet fra representanten Stråtveit er klart og enkelt ja. Selvfølgelig er Høyre enig i at kunnskap er et vidtfavnende begrep, at læringsprosessen har mange dimensjoner i seg, og at det ikke finnes noen god læring i noe fag i denne verden uten opplevelsdimensjonen, og uten at læreren er i stand til å appellere både til elevenes forstand, til deres følelsesliv og til deres personlighet. Svaret på det er helt entydig ja.

Men Høyre deler ikke den oppfatning som lenge har herjet norsk pedagogisk tenkning, at det er en motsetning mellom det å tilegne seg kunnskaper, til og med eksakte kunnskaper i eksakte fag, og denne opplevels- og dannelsesprosessen. Det er etter vår oppfatning to sider av samme sak, og det er nettopp det som gjør læreryrket til en spennende utfordring: å være i stand til å ivareta alle dimensjoner i læringsprosessen.

Til det andre, mer konkrete spørsmålet, om nye grunnkurs, er svaret kort og godt at det foreligger så mange entydige henvendelser fra brukerne av norsk videregående opplæring på dette punkt, og de har vært der i såpass mange år og med såpass økende utålmodighet, at Høyre er kommet til den konklusjon at på dette punkt er det ikke noen grunn til å vente lenger. Det er ikke noen grunn til å avvente en total evaluering av Reform 94, fordi det er tilstrekkelig dokumentert at her foreligger det et konkret behov fra norsk arbeidslivs side, og det behovet er det vår oppgave som politikere å imøtekomme.

Rolf Reikvam (SV): Dette var et voldsomt angrep på enhetsskolen, kanskje det sterkeste angrep jeg har hørt på lang tid – enhetsskolen da definert som en skole som en felles møteplass for alle barn, hvor de har et felles læreplanverk å forholde seg til. Det er definisjonen av enhetsskolen. Dette var et voldsomt angrep på den, og det alvorlige er jo at dette angrepet kommer fra en person som åpenbart ikke er kjent med norsk skole. Og jeg skal begrunne hvorfor.

Norsk skole baserer seg på læreplanene, hvor inntil 40 pst. kan være lokalt tilvalgsstoff. Skolen har stor frihet når det gjelder valg av pedagogisk metode, og Inge Lønning fremstiller det som om dette ikke er tilfellet. Men det er den faktiske situasjonen – en stor andel lokalt tilvalgsstoff og stor frihet for den enkelte lærer i valg av pedagogikk.

Inge Lønning berørte også dette med kvalitet i skolen, og prøvde å latterliggjøre det som noen av oss er opptatt av, nemlig selve læringsmiljøet, og at det også har noe med de fysiske vilkårene å gjøre – inneklima, skikkelige bygninger osv. Han snakket om kvalitet uten å definere hva han legger i begrepet kvalitet. Jeg vil gjerne ha Inge Lønnings kommentarer til det. For oss har kvalitet noe med lærernes kompetanse å gjøre – bl.a. etterutdanning. Det har noe med rekruttering av lærere å gjøre – hva slags lærere vi rekrutterer. Det har også noe med utstyr i

den enkelte skole å gjøre. Dette har med kvalitet å gjøre, men ikke på ett av disse områdene er Høyre med på forslag som skal gjøre skolen bedre innenfor disse områdene.

Mitt spørsmål til Inge Lønning blir: Ville det ikke være naturlig for Høyre å støtte den typen tiltak som direkte går på kvalitet?

Inge Lønning (H): Jeg har stor sans for skolebygningenes kvalitet, både estetisk og fysisk, men jeg har faktisk enda større sans for skolens kvalitet. Og for nå ikke å snakke om ting som jeg ifølge representanten Reikvam ikke har kjennskap til, nemlig norsk skole, så la meg holde meg til universitets- og høyskolenivået, som jeg i hvert fall har en viss kjennskap til.

Det har slått meg at vi i Norge bruker umåtelig store ressurser på arealer og nettopp på bygningskvalitet, sammenlignet med nesten alle andre land i Europa og alle universiteter ellers i Europa som jeg har besøkt, mens det er ganske tankevekkende at mange steder hvor man produserer ti ganger så mange nobelprisvinnere innenfor de ulike vitenskaper som vi gjør i Norge, vektlegger man den ytre rammen vesentlig mindre og bruker vesentlig mindre penger på den enn det vi gjør i Norge.

Jeg skal ikke uten videre overføre det på grunnskolen, men jeg tror det er ganske tankevekkende, fordi det viser en annen tilnærming, nemlig at det ikke er den ytre, fysiske ramme som er det primære når det gjelder hva man får utløst av menneskelige kvaliteter i aktiviteten innenfor veggene. Det er faktisk den menneskelige kvalitet som er det primære, og den ytre kvalitet som er det sekundære.

Så en liten bemerkning til skolen: Jeg har faktisk aldri så lite grann peiling på norsk skole, bl.a. i kraft av at jeg har hatt fire barn som har gjennomløpt den, jeg har selv undervist på alle nivåer i norsk skole – det ligger riktig nok noen år tilbake i tid, og jeg tror faktisk jeg har omtrent like god rede på læreplanene som representanten Reikvam har. Forskjellen ligger simpelthen i det at vi kanskje leser med litt ulike briller. Jeg angriper ikke «enhetsskolen» – hvis det er den alminnelige, nøytrale betegnelse på den skole vi har. Men jeg angriper en bestemt skoletenkning som politikerne har påført skolen, og som ikke er noe som deles av flertallet av lærere, foreldre eller elever i norsk skole, men som er nettopp den sosiale ingeniørkunst, i en slags light stalinistisk utgave.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Marit Tingelstad (Sp): Budsjettprosessen denne høsten er et praktisk svar på at politikk er det muligens kunst. Senterpartiet tar ansvar for budsjettresultatet som ble framforhandlet av sentrumspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet, også på dette rammeområdet. Jeg erkjenner dog at Regjeringens opprinnelige forslag hadde gitt større bevilgninger innenfor visse områder, bl.a. skolefritidsordningen. Når det er sagt, vil jeg understreke at SFO tross alt ikke er en del av opplæringsplikten, men en tilsynsordning for barna. Komitelederens antydning om at

Senterpartiet har snudd i sin tenkning her, er direkte feil. Senterpartiet har aldri ment at SFO skal være noen forlengelse til å utgjøre en heldagsskole. Derimot mente vi sterkt at leken skulle stå sentralt i opplegget for 6-åringene.

Budsjettet som vedtas i dag, kan karakteriseres som økt satsing for Utdannings-Norge. Høyere utdanning og forskning har fått en betydelig økning i forhold til inneværende år.

«Et taktskifte for forskningen», uttalte adm. direktør Christian Hambro i Forskningsrådet til bladet *Forskning* da statsbudsjettet ble lagt fram. «... bedre enn fryktet», sa påtropsende rektor ved Universitetet i Bergen, Kirsti Koch Christensen.

Regjeringens målsetting er fortsatt at forskningsinnsatsen i Norge skal opp på OECD-nivå. Årets forslag er en god begynnelse. Og Senterpartiet vil særlig framheve grunnforskningens betydning.

Som saksordfører for kapitlene om fiskeriforskning sier jeg meg tilfreds med Regjeringens betydelige satsing på dette feltet, som representerer vår største eksportartikkel, en bærekraftig sådan. Jeg viser for øvrig til fiskeriministerens innlegg senere i dag.

Senterpartiet er svært glad for at de regionale forskningsinstitusjonene har fått et løft. Det er et meget viktig incitament for kompetansebygging generelt og i regionene spesielt.

Komiteflertallet har i innstillingen framhevet betydningen av samarbeidet mellom forskningsinstitusjonene og høyskolene. Likedan har stortingsflertallet framhevet betydningen av desentraliserte høyskoletilbud, slik at folk kan få mulighet til å skaffe seg kompetanse nærmere der de bor. Dette er særlig viktig for kvinnene i distriktene.

I samme forbindelse vil jeg nevne de regionale næringshagene som Regjeringen har foreslått, og som Stortinget har gitt sin tilslutning til. Dette viser hvor viktig grunnlag utdanning og kompetansebygging er for initiativ, entreprenørskap og næringsutvikling, ikke minst for å få små og mellomstore bedrifter opp å stå.

Jeg begynte i toppen av utdanningskjeden i mitt innlegg i dag. Men uten et grunnleggende fundament i opplæringen, får vi ikke god effekt av satsingen på det høyere utdanningsnivået.

Senterpartiet tilhører flertallet som framhever enhetsskolen som det bærende prinsipp for grunnskoleopplæring, der alle elever skal få tilpasset opplæring ut fra sine egne forutsetninger. Dette er krevende, men det må ikke være til hinder for å nå målet, nemlig en skole som gir den enkelte følelse av tilhørighet og aksept i et inkluderende miljø som har evne til å utvikle toleranse og respekt. Dette krever en lærerstab som er godt skolert, og som får mulighet til etterutdanning i mer enn rene skolefag. Årets budsjett følger opp etterutdanningsplanen for L97 med ca. 72 mill. kr til kvalitetsutvikling.

Samarbeid og evne til empati er kvaliteter som samfunns- og arbeidsliv etterspør, og som skolen må bestrebe seg på å lære elevene. Jeg mener disse aspektene må ligge i bunnen når nasjonalt skolevurderingssystem skal utformes.

Det har lenge kommet klare signaler fra skoler og kommuner om at det ikke gis nok støtte til skolen når det gjelder spesielt tilrettelagt opplæring. Derfor har Stortinget besluttet at ressursene skal flyttes nærmere brukerne, jf. behandlingen av St.meld nr. 23 for 1997-98 i vår. Dette vil skje når kommunene får tildelt flere stillinger innen PP-tjenesten, ved at kompetansesentrene nedbehandles i løpet av kommende år. Det er imidlertid viktig at kompetansesentrene fortsatt beholder spisskompetanse, som kan gi god effekt for brukerne.

Her vil jeg trekke fram ett eksempel, nemlig kompetansesenter for talevansker. Jeg er redd for at flertallets klare merknad om samlokalisering fra Søndre Land til Bredtvet kan føre til at vi mister høyt kvalifisert fagpersonell innen taleflyt/stamming, da den sterkeste kompetansen på dette feltet befinner seg i Søndre Land. Når personer må pendle ca. 25 mil pr. dag, sier det seg selv at det kan bli vanskelig å opprettholde spisskompetansen innen dette feltet. Jeg viser for øvrig til brev fra tillitsvalgte som komiteemedlemmene fikk tilsendt i går.

I tråd med stortingsvedtaket i vår vil et treårig praksisrettet kompetanseutviklingsprogram for skoleledere og PP-tjenesten gi skolen og den enkelte bruker mer målrettet hjelp. Dette er et meget viktig tiltak. Videre er det bra at departementet har fulgt opp Stortingets merknad om en omstillingsenhet som skal virke minst til 1. august 2000. Jeg forventer at de ansattes tarv blir ivare tatt på en forsvarlig måte, i tråd med offentlige myndigheters regelverk.

Skolen skal fremme de skapende krefter hos barn og unge. Den tid da kunnskapstilegnelsen kun skulle skje ved reproduisering av fakta, er forbi. Selvsagt må basiskunnskapen være på plass, men elevenes egeninnsats og iderikdom må få bedre vekstmuligheter. Vektleggingen av prosjektorientert undervisning og læring er et godt virkemiddel i så måte. Senterpartiet vil ha skapende skoler der nye læringsmetoder tas i bruk, ikke minst vil informasjons- og kommunikasjonsteknologi stå sentralt.

Etter å ha besøkt en del grunnskoler i det siste vil jeg si at dette er godt i gang, ikke minst var inntrykkene fra den nye Korta skole på Vestre Toten svært positive. Der har de bygd en skole etter L97-lesten, og resultatet er stor fornøyde brukere på alle plan. Jeg synes det er verdt å framheve at det gjøres en stor innsats av lærere og personale i prosessen med innføring av ny læreplan, L97.

Videregående opplæring med Reform 94 har vært gjennom en grundig evaluering gjennomført av flere forskningsinstitusjoner, og departementet er nå i gang med en stortingsmelding om temaet.

Senterpartiet er opptatt av at tilbudene til 16-åringene skal være godt tilpasset samfunnets behov, men aller viktigst er det at den enkelte ungdom føler at han eller hun får en utdanning som passer til de ønsker og mål vedkommende har, samtidig som opplæringen gir mulighet til videre utdanning og kompetanseutvikling. Særlig må det også her legges vekt på å tilpasse opplæringen for å ivareta integreringstanken. For øvrig viser jeg til innstillingen om kvalitetsutvikling i videregående opplæring.

Når det gjelder forslaget som har kommet fra flertallet om nye grunnkurs innenfor merkantile fag og media, vil jeg bare si at henvendelser jeg fikk fra fagmiljøer i går, gikk på om det var ny praksis Stortinget hadde begynt med, ved at dette nå kunne foreslås uten både grundig høring og gjennomgang.

Evaluering av Reform 94 må ha for øye den forestående etter- og videreutdanningsreformen. Videregående opplæring må forberede seg på å bli en av de viktigste aktørene i livslang læringsaspektet. Voksenpedagogikk og vurdering av realkompetanse er viktige stikkord her. Videregående skoler må videreutvikles som ressursentre.

Jeg har merket meg at Arbeiderpartiet og SV nok en gang kritiserer Regjeringens oppfølging og ansvarlige budsjettering når det gjelder privatskolene. Senterpartiet mener de lange tradisjonene som privatskolene i landet vårt representerer, fortjener slik forutsigbarhet. Vi mener at disse skolene er et godt supplement til offentlig skole.

Så litt om Kirken: Budsjettet for Kirken har fått bra økning i et ellers stramt opplegg. Senterpartiet er klar over at det likevel er betydelige økonomiske problemer, ikke minst innenfor vikarposten. Det er helt uakseptabelt og direkte krenkende for de kvinnelige prestene at det ikke settes inn vikarer ved svangerskapspermisjoner.

Komiteen ber om at det legges fram en kirkeøkonomiproposisjon, slik at en får en fullstendig gjennomgang av alle områdene. Dette er i tråd med Kirkerådets og tillitsvalgtes ønsker. Etter mitt skjønn ville det være helt galt å begynne å ta av Opplysningsvesenets fond til alminnelig drift. Det er riktigere at en får en fullstendig vurdering av dette området i denne proposisjonen.

For øvrig vil jeg peke på at Kirken må bestrebe seg på å få til en større deltakelse ved valg av menighetsråd. Det er iltfor dårlig i dag, med 2-3 pst. valgdeltakelse. Vi får ikke en åpen, inkluderende kirke uten at medlemmene engasjerer seg.

Som saksordfører for bl.a. Nidaros domkirke viser jeg til den positive merkningen en samlet komitee står bak. Nidaros domkirke framheves som en enestående kirke- og kulturinstitusjon for landet vårt. I tillegg har organisasjonen Restaureringen en unik kompetanse, som også kan komme andre middelalderbygninger til nytte. Restaureringen vant for øvrig prisen «Årets kulturminne», og i tillegg ble den internasjonale Rafael-prisen tildelt Restaureringen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tomas Norvoll (A): Jeg registrerer at Marit Tingelstad synes det er viktigere at de private skolene har forutsigbare rammebetingelser enn at foreldre med barn i SFO skal ha forutsigbarhet for at tilbudet består, og for at foreldrebetalingen blir overkommelig. Det er ganske leit å høre. Linjeskiftet som nå har vært i Senterpartiet spesielt, og i sentrumspartiene generelt, må være leit for Senterpartiet, og det må være leit for den norske skole, for det er sjelden vi hører representanten Marit Tingelstad så

uinspirert som hun var i dag. Det har vært en ganske utrolig endring fra forrige periode hvor Senterpartiet var det partiet som stod aller fremst i spissen for å kjempe for mer penger til den offentlige skolen. Den kampen er borte nå, den kampen eksisterte kun da de var i opposisjon.

I mai 1997 stod representanten Jørgen Holte på denne talerstolen og kritiserte flertallet, Arbeiderpartiet og Høyre, sterkt fordi vi bare ville gi 150 mill. kr ekstra til læremidler under Reform 97. De skulle ha 225 mill. kr fordelt med 75 mill. kr pr. år i tre år. Hvor er de midlene nå?

Sentrum og Senterpartiet går i denne innstillingen løs på den offentlige skolen og offentlige samfunnsordninger generelt. De reduserer støtten til SFO, grunnskolen, videregående opplæring, barnehager, eldreomsorg osv. I stedet går de inn med en ubetinget støtte til private og personrettede ordninger som kontantstøtte og private skoler.

Jeg har ikke noe spørsmål til representanten Tingelstad. Vi bare registrerer at de nå har bundet seg i et fellesskap med Fremskrittspartiet og Høyre, og vi kan ikke gjøre annet enn å beklage at det har skjedd og si at det var et alternativ. Hadde det for Senterpartiet vært mulig å fire lite grann på kontantstøtten og kommet oss noe i møte, kunne vi unngått de kraftige kuttene som nå foretas innenfor de offentlige samfunnsordningene, som vi tidligere stod samlet om.

Marit Tingelstad (Sp): Selv om innlegget mitt kunne virke lite inspirerende, var det iallfall en engasjert, ung representant fra Arbeiderpartiet som var svært inspirert til å angripe Senterpartiet for n-te gang.

Jeg tror jeg må repetere lite grann. Når Senterpartiet angripes for ikke å satse på den offentlige skolen, kan vi gå to år tilbake – til desember 1996. Hva skjedde da? Da skjedde dette: Flertallet, ved sentrumspartiene, presset fram en kommuneøkonomi som gav 5 milliarder kr mer til den sektoren. Det må vel i seg selv være et veldig løft. Hvordan hadde det stått til med skolefritidsordningen og andre ting hvis ikke det hadde skjedd for to år siden? Jeg vil minne om at skolefritidsordningen, som jeg sa i innlegget mitt, ikke er en del av opplæringsplikten, men det hadde ikke vært meg imot om vi hadde hatt mer midler til den. Det sa jeg også.

Så har jeg fått et notat som viser at da Arbeiderpartiet satt i regjering, var det ingen prisjustering for skolefritidsordningen fra 1994 og framover. Det var riktignok en liten økning fordi det ble flere brukere, men det var ingen prisjustering. Det var ingen diskusjon om beløpet, det lå bare fast. Å gå til frontalangrep nå, etter Arbeiderpartiets uvillighet til å være med og finne løsninger sammen med sentrumspartiene, synes jeg er ganske spesielt for å si det sånn.

Dessuten må jeg nok si, som min parlamentariske leder har uttalt til avisen, at angrepene på at vi går i den og den retning faller litt på steingrunn når en tenker på Jaglands framstøt på Arbeiderpartiets landsmøte, der han sa at det absolutt var mulig å samarbeide med Høyre.

Ursula Evje (Frp): I juni i år vedtok flertallet på Stortinget en meget stor omkalfatring av spesielt utdannede personale ansatt ved kompetansesentrene over hele landet med begrunnelse i at tilbudet skulle være nærmere brukerne – en utmerket idé, men ikke helt etter Fremskrittspartiets smak. Denne omleggingen ville måtte bety endrede arbeidsforhold og endret bosetting for ganske mange familier rundt omkring i landet. Det er utopi å tro at overføring av 300 stillinger vil foregå uten flytting for manges vedkommende.

Nå hører vi fra talerstolen at representanten Tingelstad er bekymret for spisskompetansen ved talesenteret i Søndre Land, og det er hun nok med rette. Men merkningen om samlokalisering vil antakeligvis bevare så mye kompetanse som mulig på Bredtvet. Mener Tingelstad det er større grunn til bekymring for den spisskompetansen man besitter i Søndre Land, enn den spisskompetansen man besitter hvor som helst ellers i landet hvor det er slike sentre? Og mener representanten Tingelstad at de som virkelig har behov for denne kompetansen, mennesker med til dels meget store handikap, kan få dette i den kommunale PP-tjenesten?

Marit Tingelstad (Sp): Det er riktig at Fremskrittspartiet og Senterpartiet har ulike syn på hvordan spesielt tilrettelagt opplæring skal være i skolen. Det var et stort flertall som i vår vedtok en omflytting av kompetanse, ved at vi skulle få flere PP-stillinger i kommunene, noe som har vært etterspurt i lang tid. Og det er ikke på det området jeg nærer noen bekymring.

Så kom representanten Evje inn på at jeg kanskje kunne ha misforstått noe når jeg påpekte at kompetansen som i dag er i Søndre Land, skal flyttes til Oslo, og det skulle medføre at det ble sterkere kompetanse, slik Evje oppfattet det. Det bekymrer meg. Det er nemlig Søndre Land med sin gamle Halmrast skole som har de fleste stillingene innen feltet taleflyt og stamming. De har flere enn Bredtvet har. Det jeg har en viss bekymring for, er at lærerne som skal flyttes dit og må kjøre 25-26, kanskje flere mil fra der de bor, til Oslo, vil prøve, noe som er helt naturlig, å finne seg andre jobber som ikke tilflyter brukerne på samme måte.

Vi fikk alle et brev i går, det er ikke fra noen ledelse eller noe slikt, det er fra klubbene, fra LO Stat og fra Norsk Lærerlag, som påpeker akkurat dette. Det som bekymrer meg, er at flertallet kanskje har satt ned foten, slik at vi ikke klarer å ta vare på nettopp denne kompetansen.

G u n n a r B r e i m o hadde her overtatt presidentplassen.

Petter Løvik (H): Representanten Tingelstad brukte ein stor del av sitt innlegg til å snakke om kompetansesenter og spesialundervisning. Når det gjeld denne saka, ser det – dessverre – ut til at Høgre får rett.

Den overføringa av ressursar frå kompetansesentra til PP-tenesta som stortingsfleirtallet vedtok før sommaren, vil føre til at kompetansen smuldrar opp. Veldig mange

kompetente arbeidstakarar forsvinn ut av dette systemet. Det er enkeltelevar som treng hjelp frå kompetent hald, som blir skadelidande ved det at vi no har prakka inn på dei dette systemet, mot kompetansesentra sin vilje.

Dette har også litt med integreringstankegangen i norsk skule å gjere. Integrering av elevar i den kommunale skulen har stort sett, i minst 95 pst. av tilfella, vore positiv. Men ein del tilfelle viser at vi kanskje har gått for langt her, som vi også gjorde når det gjaldt HVPU-reforma. Vi har kanskje klart å integrere ein del av desse personane fysisk. Men har vi også klart å integrere dei sosialt? Det trur eg det er vanskeleg å svare eit absolutt ja på.

Derfor er mitt spørsmål: I og med dei rettssakene som kommunane kjem opp i på grunn av at foreldre til desse elevane krev tilpassa tilbod for borna, og der foreldra vinn kvar gong, kan det ikkje då vere grunn for Senterpartiet, sidan dei har programfesta at ein skal gi enkelte elevar slike tilbod, til på nytt å vurdere det forslaget som Høgre fremma då vi handsama denne saka? Og det forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa oppnemne eit utval til å foreta ei brei vurdering av oppleringa for barn, unge og vaksne med spesielle behov, på bakgrunn av utviklinga etter at spesialskulelova vart integrert i grunnskulelova i 1975.»

Marit Tingelstad (Sp): Arbeiderpartiets påstand om at det har skjedd et linjeskifte i skolepolitikken i dag, faller på steingrunn når vi hører innleggene fra høyrepartiene. Vi i Senterpartiet er for en integrert skole. Vi er for at skolen skal ha rom for alle, men da må det kanaliseres ressurser, styrkingstiltak og kompetanse nærmere inn til der brukeren er, altså på læringsarenaen i klasserommene. Det står vi i Senterpartiet fast på. Men jeg skal gi Høyre rett i at det likevel er nødvendig å ha disse ekstra kompetansesentrene og at de må levere kompetanse til brukerne.

Det er ikke slik at jeg vil gå tilbake og si at vi skal ha egne skoler for elever med store vansker.

Når det gjelder det forslaget som Høyre viste til, mener jeg at vi hadde en gjennomgang av det da vi behandlet St.meld. nr. 23 for 1997-98. Dessuten kommer det jevnlig tilstandsrapporter fra utdanningskontorene til departementet. Departementet skal jo overvåke kvalitetsutviklingen kontinuerlig, så jeg mener at dette er ivarettatt på en god måte.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Rolf Reikvam (SV): Jeg har lyst til å starte med et sitat: «En sentrumsregjering vil derfor satse mer på utdanning og kompetanse. Denne satsingen er en langsiktig investering i mennesker og livskvalitet, og bedrer vår evne til å møte utfordringer og omstillinger i det neste årtusen.»

Dette er sitat fra Voksenåserklæringen, som er Regjeringens politiske grunnlag.

En skal ha både lupe og mye god vilje for å mene at dette budsjettet er et opplegg for mer satsing på utdan-

ning. Det burde heller ikke overraske noen, når man vet at dette budsjettet er et kompromiss mellom regjeringspartiene og høyrepartiene. Erfaringsmessig vet vi at dette ikke gir godt grunnlag for høy satsing på den offentlige sektor.

Vi skal ikke dramatisere at det nå er kuttet 328 mill. kr på de øremerkede tilskudd. Men det alvorlige er at disse kuttene er et klart signal om en endring av kursen, for kuttene kommer utelukkende innenfor det offentlige utdanningssystem. Privatskoler, grunnskole, videregående skole og privathøyskoleutdanning er skjermet for dette kuttet, så det rammer utelukkende den offentlige skole. Det er det alvorlige, og det er det nye i denne utdanningspolitikken.

Vi har et offentlig utdanningssystem som er under press, og dette merkes på mange måter. Barneombudet har anslått at det trengs 15 milliarder kr for å sette skolebygningene i stand til å oppfylle kravene i forskriften til miljørettet helsevern. Dette har noe med læringsmiljøet å gjøre. Høyre prøver å latterliggjøre det at innklimaet og gode skolebygninger er viktig for kvaliteten i skolen, og det synes jeg er ganske urimelig. Det å bygge skikkelige skolebygninger og det å legge grunnlaget for at kommunene har muligheten til å skape et godt fysisk læringsmiljø, er viktig for å forbedre norske skoler.

Vi ser også en tiltakende tendens til nedleggelse av skoler. De siste årene, fra 1986 og fram til i dag, har det jevnlig blitt nedlagt mellom 40 og 50 skoler. Det nye ved denne situasjonen som vi nå ser, er at det altså er en tiltakende tendens til at skoler blir nedlagt. Vi ser også at begrunnelsene for nedleggelsene er annerledes enn før. Nå blir vanskelig økonomi, dårlig økonomi i kommunen, i sterkere grad brukt som begrunnelse for å legge ned skolene.

Vi ser en tiltakende økning av egenandelen, foreldrene må betale en større andel. Det gjelder ikke bare leirskoler. Vi ser også at i mange kommuner betaler foreldrene for undervisningsmateriell. Etter det budsjettkuttet som nå ligger inne, vil også andelen som foreldrene skal betale i skolefritidsordningen, øke ganske kraftig.

Vi ser en oppblomstring av private skoler, og det er et nytt grunnlag de blir opprettet på. Nå er det ofte dårlig økonomi og det at den offentlige skole ikke holder mål, som blir brukt som begrunnelse for å opprette flere private skoler – altså et nytt press mot den offentlige skole.

Kvalitet er blitt et slagord i skoledebatten. Det er vanskelig å finne spor etter kvalitetstiltak i dette budsjettet. I vårt forslag har vi prioritert et minste timetall i hver klasse som skal sikre muligheten til gruppedeling og flere lærere i hver klasse. Vi har prioritert senkning av elevtallet på ungdomstrinnet fra 30 til 28. Vi har prioritert bedre etter- og videreutdanningstiltak for undervisningspersonalet. Det er viktig å merke seg at innenfor de begrensede rammene vi har fått tildelt, har vi klart å prioritere dette.

Vi øker investeringsrammene til utstyr, undervisningsutstyr. I kompromisset kutter man de siste 50 mill. kr som Stortinget tidligere har sagt at man skal gi kommunene for å finansiere utstyr.

Så til slutt: Det er en liten feil i innstillingen på side 41, og det gjelder kompetansesentre. Det står: «nedleggingen» av Torshov. Det er ikke snakk om å nedlegge Torshov, det skal stå «nedbyggingen».

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ulf Erik Knudsen (Frp): Representanten Reikvam var i sitt innlegg veldig kort innom privatskoler. Fremskrittspartiet anser private skoler for å være et meget godt supplement til de offentlige.

De private skolene fungerer som et godt korrektiv til den pedagogiske og organisatoriske utvikling i skolen. Det er med glede vi konstaterer at de private skolene stadig blir mer og mer populære, og at folks valgfrihet derfor øker. Den populariteten burde imidlertid også være et kraftig varsel til offentlig skole om at man føler at den offentlige skole ikke er god nok lenger, og at den ikke gir den kvalitet man ønsker.

Svaret fra de sosialistiske partiene er at man vil ødelegge rammebetingelsene og arbeidsbetingelsene for konkurrenten. Under kap. 240 post 70 har Arbeiderpartiet i sitt forslag redusert bevilgningene med 230 mill. kr. SV kutter enda mer – med dramatiske 328 mill. kr, eller tilsvarende ca. en tredjedel av dette totale bevilgningsforslaget. Dette er rundt regnet ti ganger mer enn begge de nevnte partier kuttet på samme post i fjor.

Innen privat høyskoleutdanning er det også betydelige kutt fra de to partier – fra Arbeiderpartiet i overkant av 44 mill. kr og fra SV i overkant av 60 mill. kr. Disse kuttene er også vesentlig høyere enn man fremmet forslag om i forrige budsjettbehandling.

Mitt konkrete spørsmål til SV er da: Hva vil konsekvensene av disse kuttene på kap. 240 post 70, som er tildoblet og representerer en tredjedel av det totale budsjettet, være? Hva er bakgrunnen for at man kutter så dramatisk? Konkret: Hvilke skoler ønsker man å legge ned, eller skal man ta kuttene med ostehøvel?

Og til slutt: SV hevder ofte at de er toleransens parti. Hvorfor kan man da ikke tolerere at enkelte ikke føler seg hjemme innenfor det offentlige, ensrettede skolesystem?

Rolf Reikvam (SV): Hvis representanten Knudsen hadde fulgt med i timen, ville han ha fått med seg hvor vi vil kutte når det gjelder privatskoler. Tilskuddsordningen til private skoler er en sak vi behandlet for ikke så veldig lenge siden. Vi hadde da et rimelig klart opplegg, som vi ikke fikk flertall for her i salen. Vi ønsket å skille klart mellom skoler. Vi har skoler som er etablert på et pedagogisk grunnlag, som vi mener dekker et behov, eksempelvis Steinerskolene, som vi mener kan være et supplement til de offentlige skolene. I vårt opplegg, som representanten Knudsen kjenner til, hadde vi en tilskuddssats til dem som ligger på dagens nivå.

Når det gjelder en del andre private skoler som vi ikke oppfatter som et supplement, som ikke representerer noe alternativ verken pedagogisk eller faglig, ser vi ikke noen grunn til at de skal ha et så høyt tilskudd som de har i

dag. Så vi hadde forslag om lavere tilskuddssatser til den type skoler.

Så en ting til: Vi ser ingen grunn til at noen private skoler skal få et høyere tilskudd enn det fylkeskommunene får for å drive sine skoler – jeg tenker på idrettsgymnasene. Derfor får de, med det opplegget som er vedtatt av flertallet, en tilskuddssats som ikke noen av de studieretningene vi har i offentlig skole, får. Det ønsker vi å kutte på. Men, og det er det veldig viktig å være klar over, ved det kuttet som flertallet her gjør på skole- og fritidsordningen, får vi sannsynligvis også en ganske dramatisk økning i egenbetalingen til foreldre innenfor et offentlig system. Og da vil vi heller at de som velger private løsninger, må ta et kutt i bevilgninger, fremfor de som velger en offentlig løsning.

Kari Økland (KrF): Kristelig Folkeparti er enig med Sosialistisk Venstreparti i at det offentlige skolesystemet er grunnleggende for å sikre barn og unge samme rettigheter og muligheter for utdanning. Men samtidig mener vi også at private skoler kan være et godt alternativ eller et godt supplement, faglig, pedagogisk, livssynsmessig eller geografisk. Det vil også være en naturlig ting i et demokratisk samfunn. Retten til å etablere og drive private skoler er også en generell forutsetning både i FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og i FN's barnekonvensjon. Nå vet vi at disse internasjonale konvensjonene ikke forplikter oss til å gi tilskudd til private skoler, men det er likevel en viktig forutsetning for å kunne etablere og drive private skoler i vårt land hvis disse skolene ikke bare skal være et tilbud for barn og unge med spesielt pengesterke foreldre.

Vi vet at Sosialistisk Venstreparti går inn for å redusere tilskuddet. Mitt spørsmål blir: Hvordan kan SV foreslå å redusere tilskuddssatsene for private skoler når det ikke er flertall i Stortinget for å endre privatskoleloven?

Mitt andre spørsmål er knyttet til en privat, kristen videregående skole på Helgeland, Kristen videregående skole på Nesna. Mange av elevene kommer fra distriktet rundt. Denne skolen er absolutt et godt supplement til den offentlige skole. Den er et viktig bidrag til skolestedet Nesna, og er også et viktig bidrag til å sikre unge bedre muligheter til utdanning ved at mange unge, ved å velge denne skolen, kan slippe å flytte på hybel. Har jeg forstått Sosialistisk Venstreparti riktig i at dette er en skole som etter partiets forslag ville fått redusert tilskudd?

Rolf Reikvam (SV): Ja, det er nok rett forstått at den skolen på linje med en del andre skoler – ganske mange skoler – med vårt opplegg ville fått et lavere tilskudd enn det de får i dag.

Her var nevnt som eksempel en skole på Helgelandskysten, og at den ligger i et område hvor den dekker et behov for lokalbefolkningen. Jeg har lyst til å minne om at en del av disse privatskolene som blir etablert – i år snakker vi kanskje spesielt om videregående skoler – i mange tilfeller fortrenger offentlige skoler, gjør det vanskeligere å opprettholde et godt og bredt tilbud på de of-

fentlige videregående skoler. Vi kan gi eksempler på dette, og vi syns ikke det er en god utvikling at en bruker private skoler for å gjøre det vanskeligere for de offentlige skolene i området, og da snakker jeg, som sagt, om videregående skoler. Det er helt klart at med vårt budsjettopplegg vil det, som jeg sa i stad, bli mindre tilskudd, og det vil bli høyere skolepenger hvis skolen skal opprettholdes. Det blir en naturlig konsekvens av dette, og det er vi nødt til å si. Vi er nødt til å si det fordi vi har fått et budsjettforlik i Stortinget som reduserer rammen til utdanningssektoren med 328 mill. kr. Noen velger å ta dette kuttet på de offentlige skolene. Vi velger å ta en større andel av kuttet på de private skolene, og sier at de som velger private ordninger, må betale en større andel enn det de gjør i dag. Alternativet er at de som velger offentlige skoler og skolefritidsordninger, skal betale mer.

Inge Lønning (H): Jeg må først rette en åpenbar misforståelse. Jeg finner intet latterlig eller komisk ved at folk interesserer seg for skolebygninger og inneklima. Derimot har jeg forsøkt å peke på en problemstilling som jeg trodde de fleste med litt erfaring fra norsk skolevirkelighet kjenner, nemlig at det kan være et godt læringsklima i en skole med skrøpelige ytre rammer, og det kan være et særdeles slett læringsklima i en skole med perfekte ytre rammer. Og noen av oss prioriterer det første fremfor det andre alternativet, mer komplisert er det ikke. Jeg antar at også representanten Reikvam et stykke på vei har gjort lignende erfaringer og derfor vil ha en viss forståelse for det synspunkt at klima i overført betydning i skolevirkeligheten kan ha enda større betydning enn klima i fysisk forstand.

Så til spørsmålet om privat versus offentlig. Jeg hørte mellom linjene og kanskje også på linjene i representanten Reikvams innlegg at han legger en slags økonomisk kalkyle til grunn for dette som går ut på at det er en slags netto ekstrabelasting på samfunnet at det finnes private skoler og at det finnes elever som går i private skoler. Det er et resonnement som umulig kan være riktig, og som umulig kan basere seg på seriøse økonomiske vurderinger. Hvis man skulle gå inn og vurdere dette samfunnsøkonomisk, er det vel grunn til å tro at det på dette som på de fleste andre områder medfører mindre samfunnsmessige kostnader når ting drives på privat basis enn når de drives på offentlig basis. Men jeg ville i og for seg bare advare mot å legge den type premisser til grunn for det som egentlig er et ideologisk og ikke et økonomisk begrunnet standpunkt. Og da vil jeg gjerne interpellere representanten Reikvam når det gjelder hensynet til livssynsminoritetene, om SV virkelig står for det standpunkt at vel innrømmer man livssynsminoriteter rett til egne skoler, men de skal betale det fullt ut, dvs. det er bare rike foreldre som skal ha anledning til å bruke dem.

Rolf Reikvam (SV): Vårt prinsipielle standpunkt til private skoler kom fram i debatten vi hadde om tilskuddssatsene, og den debatten og de standpunktene vi

inntok der, burde være kjent for representanten Inge Lønning.

For å repetere kort: For en del private skoler ville vårt opplegg ha medført et mindre statlig tilskudd. Jeg sier noen, litt avhengig av grunnlaget for dem. Også livssynsskoler opprettet av religiøse minoriteter og av andre, ville ha fått et noe lavere tilskudd enn det de får etter dagens system. Det er de faktiske forhold.

Men så har jeg lyst til å si en ting til. Det at vi kutter såpass som 328 mill. kr på de private skolene denne gangen, er et resultat av budsjettforliket, der Inge Lønning og Høyre har vært med, og som har gitt utdanningssektoren 328 mill. kr i mindre rammer. Vi har valgt å forholde oss til disse rammene, og vi har valgt å prøve å kutte der hvor det er mulig uten å ramme de offentlige skolene, uten å påføre foreldre økt egenbetaling innenfor den offentlige utdanningssektoren, og for å opprettholde tilbud til kvalitetsforbedrende tiltak.

Så til slutt dette med et godt læringsmiljø. Jeg hadde håpet at vi kunne være enige om at et godt læringsmiljø generelt er avhengig av et godt inneklima og gode lokaler. Barneombudet har som sagt påpekt dette, og jeg anbefaler representanten Inge Lønning å lese Barneombudets rapport.

Presidenten: Presidenten registrerte ikke at representanten tok opp forslag i sitt hovedinnlegg – kanskje han skal gjøre det nå?

Rolf Reikvam (SV): Ja takk. Jeg tar hermed opp vårt forslag, og også de fellesforslagene vi har sammen med Arbeiderpartiet.

Presidenten: Rolf Reikvam har da tatt opp de forslagene han refererte til.

Presidenten finner det uhensiktsmessig å avbryte møtet mellom et innlegg og det påfølgende replikkordskifte, og presidenten vil derfor heve møtet nå. Møtet settes igjen kl. 15. Første taler blir da Helene Falch Fladmark.

Møtet avbrutt kl. 12.10.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 15.

President: G u n n a r B r e i m o

Presidenten: Stortinget fortsetter behandlingen av sak nr. 1 på dagsorden nr. 31.

Helene Falch Fladmark (V): Denne budsjettøsten har vært spesiell på mange måter. Den økonomiske situasjonen har ført til at Stortinget er i ferd med å vedta et budsjett som er strammere enn på mange år. Hensikten er som kjent først og fremst å stabilisere norsk økonomi, slik at den unaturlig høye renten kan gå ned. Når flertallet gikk inn for at innstrammingen skulle skje uten noen

økning i skatter og avgifter, måtte kuttene i de offentlige utgiftene bli smertefulle, noe vi som sitter i denne komiteen, også måtte slite med.

Naturlig nok har det i høst også vært mye fokusering på studielånsrenten. Da et politisk flertall, bestående av Arbeiderpartiet og Høyre, innførte markedsrente på studielån, var det mot Venstres stemme. Når renten har gått til værs, ser vi at denne ordningen har ført til problemer for mange unge i etableringsfasen. Nå er det ikke flertall for å gjeninnføre politisk styrt rente, og Lånecassen jobber derfor for fullt for å få på plass en ordning med fast rente for dem som ønsker det. Men det viktigste er jo at renten går ned.

En god studiefinansiering er en forutsetning for at alle skal ha en reell lik rett til utdanning. Studentgruppen har endret seg mye de siste årene, og vil gjøre det i enda sterkere grad fremover når flere voksne får anledning til å ta etterutdanning. Dette medfører utfordringer for støttesystemet. Det er derfor fornuftig at Regjeringen har satt ned et utvalg som skal vurdere hvordan støttesystemet kan møte disse utfordringene.

Like viktig som gode finansieringsordninger er gode velferdstilbud. Spesielt for dem som velger å studere i Oslo, utgjør boligutgiftene en belastende ekstrakostnad. Stivbente regler har ført til at det ikke har blitt bygd boliger for Oslo-studenter på mange år. Derfor er det gledelig at komiteens flertall nå åpner for å endre reglene, slik at man kan møte behovene for boliger i Oslo. Venstre er tilfreds med at flertallet til tross for innstramminger har klart å prioritere høyere utdanning og grunnforskning. Det er nettopp på disse områdene grunnlaget for det kompetanseløftet landet trenger, blir lagt.

Jeg vil peke på den betydningen grunnforskning har i en langsiktig strategi for å bygge opp den generelle kompetansen. Også fagmiljøene ser det derfor som positivt at det satses nettopp på grunnforskning og midler til frie prosjekter. Det er spesielt gledelig at det satses på medisinsk grunnforskning, som lenge har trengt et løft. Venstre er tilfreds med at Regjeringen for alvor tar tak i utfordringene. Forsknings-Norge står overfor, ved at det i vinter skal legges fram en stortingsmelding om forskning.

Venstre er opptatt av at satsingen på informasjons- og kommunikasjonsteknologi må videreføres. Jeg er derfor fornøyd med at Regjeringens næringsrettede IT-plan og stortingsmeldingen om IT-kompetanse i et regionalt perspektiv blir fulgt opp i neste års budsjett. Det er samtidig viktig at utdanning og forskning innenfor informasjonsteknologi virker i sammenheng med andre fag, og at de eksisterende faglige miljøene får gode vekstvilkår. Jeg er derfor glad for at komiteen går inn for at Institutt for Informatikk skal få tilgang på nye lokaler i et nytt informatikkbygg, i samboerskap med bl.a. SINTEF, i Gaustadbekkdalen i Oslo. I dette området har det gjennom mange år utviklet seg et meget sterkt kompetansemiljø, der det skjer et fruktbart samspill mellom Universitetet, private bedrifter og forskningsstiftelser på flere fagområder. Det er viktig at dette miljøet får utvikle seg videre.

Like viktig som å bygge opp kompetansen innenfor ny teknologi, er det samfunnets oppgave å debattere konsekvensene ved denne teknologien. Den teknologiske utviklingen gir oss etiske, demokratiske og politiske dilemmaer på løpende bånd. Venstre ser derfor fram til at Teknologirådet skal komme i funksjon til neste år. Rådet vil ha en viktig oppgave i det å ha en sunn kritisk holdning til å være et kompetanseorgan for forskjellige samfunnsinstitusjoner og ved å være et bindeledd mellom samfunnet og teknologiske aktører.

Venstre legger avgjørende vekt på at Kirken skal være åpen og inkluderende. Nettopp derfor må det foregå en kontinuerlig debatt om spørsmål som av mange oppleves som tunge og vanskelige. De siste årene har det særlig vært homofiles plass i Kirken som har vært et stridstema. Dette er en viktig debatt. Åpen Kirkegruppe har en svært viktig rolle i den dialogen som Kirkemøtet tidligere har gått inn for, og jeg vil også peke på den viktige støttefunksjonen organisasjonen har i forhold til hvert enkeltindivid. Venstre er derfor glad for at gruppen sikres midler også på neste års budsjett.

Vi er midt oppe i den viktige prosessen med å finne løsninger og ordninger som vil gjøre kunnskap og læring til en del av livet. Vi vet at kunnskap dypest sett er investering både for den enkelte borger og for samfunnet som helhet. Samtidig ser vi at kunnskap er i ferd med å bli kanskje den viktigste konkurransefaktor internasjonalt. Faren for at det kun blir kost-nytteaspektet ved læring og kunnskap som vil telle i fremtiden, er dessverre overhengende. Venstre vil legge vekt på at kunnskap og lærdom først og fremst er et gode for det enkelte menneske. Den frihet som kunnskap til alle tider har gitt, må sikres også i fremtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ulf Erik Knudsen (Frp): En viktig del av det arbeidet Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet skal gjøre i året som kommer, er å legge fram en stortingsmelding som bl.a. skal inneholde utformingen av et nasjonalt vurderingssystem for grunnskolen. Noen av forslagene som er lansert i denne forbindelse, er skjerpet inspeksjon av skolene med uanmeldte besøk av inspektører i klasserommet, lokal rangering av skolene, offentliggjøring av resultater og flere kartleggingsprøver og tester. Fremskrittspartiet hilser disse forslagene velkommen. Dette er forslag som vi lenge har stilt oss positive til.

Det er beklageligvis slik at svært få kommuner driver systematisk arbeid for å evaluere skolens kvalitet. Økt bruk av testing, kvalitetskontroll og inspektørordninger er innført i mange land, bl.a. i England, Skottland, Frankrike, Nederland og USA – og er på vei inn i Sverige. På nesten alle samfunnsområder foregår det en kontinuerlig evaluering av ressursbruk kontra resultater. Skolen er helt klart et av de viktigste samfunnsområder, likevel har kvalitetskontroll vært nesten fraværende på dette feltet.

Venstre har i sine innledende merknader sagt noe slikt som at man må sikre kvaliteten på undervisningen, og under kapittel 200 har man sagt at meldingen er et viktig

grunnlag for kvaliteten i norsk skole og for kvalitetssikringsarbeidet.

Mitt spørsmål til Venstre er: Er dette uttrykk for tomme fraser, eller kan det tolkes dit hen at Venstre vil signalisere at man er positiv til de forslag som er fremkommet? Og hvis man ikke er det, hvilke alternativer for kvalitetssikring vil man skissere? Jeg ber ikke om et detaljert svar, men går ut fra at man har noen meninger om dette tema, da debatten har pågått i fagmiljøene en tid.

Helene Falch Fladmark (V): Jeg deler Fremskrittspartiets syn på at kvalitetsutvikling i skolen er viktig, men jeg har nok en litt annen holdning til hvordan dette kan skje. I Venstre er vi opptatt av at skolen skal kunne utvikle seg på eget grunnlag, og en del av holdningene i det representanten Knudsen sa her, synes jeg bar preg av en viss overstyring. Og det skal ikke være formålet med et nytt nasjonalt vurderingssystem, som det vil legges frem en stortingsmelding om til våren.

Rolf Reikvam (SV): Venstre var tydeligvis fornøyd med det meste i dette budsjettet – også markedsstyrt rente. Selv om de kanskje innerst inne ønsket en politisk styrt, virket det som om de var fornøyd med det aller meste.

Jeg er enig med Helene Falch Fladmark i at når det gjelder høyere utdanning, er det vel høgskoler og universiteter som har kommet best ut i dette budsjettet. Der er det vel kuttet lite, i den grad vi kan snakke om kutt – kanskje ikke kutt i det hele tatt i forhold til innværende budsjett – og realnivået er vel omtrent opprettholdt. Det området som helt klart er blitt taperen – og det vil jeg gjerne ha Venstres syn på – er jo grunnskolen og den videregående skole. Det er et faktum at i forhold til det budsjettet som Regjeringen la fram, er det her et kutt på godt over 300 mill. kr. De kuttene går på kvalitetstiltak i skolen, på skolefritidsordningen, og det kuttet ut bevilgninger til undervisningsmaterieell på 50 mill. kr. En bevilgning som Stortinget tidligere har sagt skal gå over tre år med 50 mill. kr hvert år, er nå nullt ut i samarbeid med Høyre. Når det gjelder tiltak som går på etterutdanning og videreutdanning, er realnivået opprettholdt – muligens.

Mitt spørsmål til Venstre blir derfor: Syns Venstre at det å ramme den kommunale sektor, er en riktig måte å kutte på? Er det en riktig måte å prioritere på, å redusere bevilgningene til den offentlige skolen – den offentlige grunnskolen og den offentlige videregående skole – og opprettholde bevilgningene til privatskole? Er det en prioritering som Venstre kan forsvare overfor sine kommunalpolitikere?

Helene Falch Fladmark (V): La meg først minne representanten Reikvam om at det først og fremst er kommunene og fylkeskommunene som har ansvaret for grunnskolen og den videregående skole. I det budsjettoplegget som blir vedtatt, ligger det inne en kommuneøkonomi tilsvarende det som ble lagt frem i kommuneøkonomiproposisjonen i vår. Det er stramt for kommunene også, men vi har tiltro til at lokale politikere jobber for skolen.

SV kommer med kritikk av ting som er blitt kuttet. Det er klart det er vanskelig å foreta kutt på denne sektoren fordi alt er veldig viktig. Men jeg må si at jeg er overrasket over de kuttene SV har valgt å gjøre. På en dag som denne, da FN's menneskerettighetserklæring feirer 50 år, har SV valgt å kutte på de religiøse trossamfunnene. Det synes jeg det er litt spesielt at man velger å gjøre.

Synnøve Konglevoll (A): Partiet Venstre har som fane-sak å legge til rette for de små og mellomstore bedrifter og er også opptatt av forskning. Dette er gode saker, men problemet for Venstre er at Regjeringen ved forrige års budsjett, i revidert nasjonalbudsjett og også i det budsjettet vi behandler nå, foretar store kutt i den næringsretta forsknina. Og reduksjonene kommer ikke bare i Næringsdepartementets budsjett, men også f.eks. over Miljøverndepartementets budsjett, som også er et departement styrt av en Venstre-statsråd.

Helene Falch Fladmark la i innlegget sitt vekt på grunnforskning. Det er klart at relativt sett blir grunnforskninga ekstra styrka når man foretar såpass store kutt i den næringsretta forsknina. Og mitt spørsmålet er om dette er framtidsetta. Er det framtidsetta å redusere næringsforskninga?

Helene Falch Fladmark (V): Først og fremst vil jeg si at det er svært fremtidsrettet å prioritere grunnforskning. Det viktigste grunnlaget for kunnskapsoppbyggingen i dette samfunnet er faktisk grunnforskningen.

Når det gjelder næringsforskning, mener vi det er viktig – og det står også i proposisjonen – at den målrettes slik at den kan komme de små og mellomstore bedriftene til nytte. Den prioriteringen synes jeg er viktig.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anneliese Dørum (A): Det er fra flere talere her i dag vist til hvordan flertallets kutt på vårt budsjett særlig rammer de yngste skolebarna våre. Jeg vil her spesielt ta for meg skolefritidsordningen.

Når vi samtidig vet at kommunene får trange rammer neste år, vil grunnskolen også lide under det. Det er allerede kommet signaler om at vi kan stå overfor omfattende skolenedleggelse neste år, og at det ikke bare skjer i kommuner med spredt befolkning, men de fådelte skolene er mest utsatt.

Landslaget for udelte og fådelte skoler har gjennom flere henvendelser til komiteen ropt varsku om situasjonen. Når nærskolen legges ned, vil det ofte føre til at elevene må transporteres over lange avstander. Det kan føre til helseproblemer og liten tid til skolearbeid, lek og fritid. De foreldrene som har mulighet til det, vil kanskje velge å flytte dit skolen er. Det er mange eksempler på at skolenedleggelse også fører til fraflytting.

Vi mener at nærskolen er viktig. Arbeiderpartiet og SV fremmer forslag om at Regjeringen må legge fram en egen sak for Stortinget hvor den går inn på årsakene til skolenedleggelse, og hvor statens og kommunens rolle i den sammenheng drøftes.

Når det gjelder skolefritidsordningen, er det en tragedie at statens tilskudd er så kraftig redusert. Det burde heller vært økt. Dagens tilskuddssatser er de samme som for seks år siden, de er ikke engang justert for pris- og lønnsøkninger. Arbeiderpartiet har også et ansvar for det, siden vi satt i regjeringskontorene i fem av de seks årene.

Men nå foreslår altså flertallet å redusere satsene med om lag 30 pst., og konsekvensene av det kan vi lett forutse. I en sak som behandles senere i dag, fremmer Regjeringen forslag om å øke bevilgningen til skolefritidsordningen for inneværende år fordi antall elever som er i denne ordningen, er blitt større enn antatt. Også på denne bakgrunn er det merkelig at man for neste års budsjett foreslår en kraftig reduksjon i ordningen.

Det er allerede kommet signaler fra kommuner hvor rådmannens budsjettforslag innebærer nedleggelse av skolefritidsordningen, og i ett tilfelle, som jeg ble kjent med i går – det gjelder en kommune i Buskerud – lyder forslaget på at skolefritidsordningen skal legges ned ved seks av kommunens skoler.

Vi får håpe at kommunepolitikerne allikevel finner penger slik at denne virksomheten kan prioriteres, men jeg er ikke særlig optimistisk. Foreldrebetalingen vil uansett måtte økes i alle kommuner, og langt mer enn det representanten Lyngstad sa her tidligere i dag. Det er mye som tyder på at foreldrene må bære hele kostnaden av statens reduserte tilskudd. Det vil også føre til at flere barn blir utelukket fra dette tilbudet fordi foreldrene ikke har råd til å betale egenandel. Jeg frykter en utvikling hvor vi får flere nøkkelbarn som kommer hjem til tomt hus. I dagens samfunn er skolefritidsordningen en helt nødvendig del av skolehverdagen.

Derfor vil Arbeiderpartiet at elevene skal ha en rett til skolefritidsordninger. Bare på den måten kan vi sikre at kommunen gir et tilbud til alle som ønsker det. Vi mener også at det må settes et tak på foreldrebetalingen, slik at den ikke utelukker noen fra å delta i denne ordningen.

Stortinget har nylig vedtatt en lov om skolefritidsordningen hvor vi går inn for en tredeling av kostnadene. Når nå staten reduserer sitt tilskudd så dramatisk, blir den tredelingen nokså illusorisk, for med tredeling mener vi at kommune, stat og foreldre skal bære hver sin del. Min oppfordring til flertallet er derfor at de snarest og ved neste korsvei, helst i revidert nasjonalbudsjett, må se på denne saken på nytt, slik at vi får gjort noe med statens tilskudd til skolefritidsordninger, og slik at vi ikke risikerer at de aller minste skolebarna skal gå en vanskelig framtid i møte.

Ulf Erik Knudsen (Frp): Jeg føler det naturlig å begynne på det kapitlet som omhandler driften av departementet, kap. 200, som jeg også er saksordfører for.

I året vi har foran oss, er det mange viktige saker for departementet. Det gleder meg å registrere at en samlede komite understreker viktigheten av at man prioriterer arbeidet med den bebudede stortingsmeldingen om Reform 94.

Innenfor den videregående opplæringen er det etter Fremskrittspartiets syn spesielt viktig å revurdere den

teoretiske delen av yrkesopplæringen. Yrkesutdanningen i den videregående skole må organiseres med en sterk tilknytning til arbeidslivet. Det er også viktig at vi ikke overdriver akademiseringen av yrkesutdanningen. Noe teori må det selvfølgelig også være innen denne utdanningen, men den må ikke overdrives.

Som en del av evalueringen håper Fremskrittspartiet at man legger spesiell vekt på den frafallsprosent som har vært innenfor disse utdanningene. Mange elever synes teoribiten har blitt altfor vanskelig å leve med. Noen av resultatene har vi sett i form av høye frafallsprosenter, stort fravær, økt problem med elever som går fra grunnkurs til grunnkurs, osv.

En annen ting en samlet komite ser ut til å være enige om, er viktigheten av arbeidet med år 2000-problematikken. Fremskrittspartiet har ved flere anledninger i Stortinget understreket viktigheten av at offentlige datasystemer, som i mange tilfeller ikke er bygd for å håndtere 2000-årsproblematikken, oppdateres til å håndtere dette. Med den store offentlige sektor vi har i Norge, er de offentlige datasystemene fundamentale for vår samfunnsstruktur.

Det neste jeg vil henlede oppmerksomheten på, er karaktersetting i skolen. Alle som har vært i yrkeslivet en tid, vet at man kontinuerlig blir evaluert og bedømt for sine kunnskaper, sin innsats og sitt arbeid. Arbeidsgivere, kunder, tjenestemottakere, eller i vårt tilfelle: velgere og pressefolk, bedømmer ikke med å gi karakter fra S til LG, eller fra 6 til 1, men gjør man en dårlig jobb, kan konsekvensene for virksomheten man jobber i, bli stor. Kundene og tjenestemottakerne kan lide, og i vårt tilfelle: hele det norske folk.

Vi lever i et samfunn der konkurransen om arbeidsplasser og studieplasser er stor. Både nasjonalt og internasjonalt er vi i en konkurransesituasjon. Dagens unge bør settes inn i denne virkeligheten så tidlig som mulig.

Fremskrittspartiet ser karakterer som en sentral forbedelse til det som venter de unge når de kommer ut i yrkeslivet. Det er også en annen viktig side ved karakterene: Hvordan skal man vite hvor man står faglig sett og hvilken progresjon man har innenfor et fag, hvis man ikke får en skikkelig, objektiv tilbakemelding på det man gjør? Uten evaluering bli man hengende i et faglig vakuum. Karakterene er også det beste systemet for evaluering ved opptak til høyere utdanning og ved jobbsøking, særlig når det gjelder nyutdannede.

Vi har på bakgrunn av disse vurderingene fremmet et forslag om å innføre fagkarakterer i alle fag i grunnskolen fra og med 5. klasse. Det er vårt håp at også andre partier vil se fornuften i dette forslaget, kanskje særlig Høyre, som vi trodde hadde programfestet dette på side 64 i sitt program. Skulle dette dokumentet ha gått tapt for Høyre, har jeg et eksemplar jeg kan låne ut.

Til slutt noen kommentarer til min replikkveksling med representanten Lyngstad tidligere i dag når det gjelder registrering av studenter som er uskikket til et yrke. Jeg er selvfølgelig enig i at dette er et tema som de enkelte høyskoler sikkert håndterer bra, men det er ikke det som er problemet. Problemet er når en student som man

har funnet ut er uskikket, hopper over til en tilsvarende utdanning ved en annen høyskole. Det er her vi vil ha nytte av en registreringsordning eller regelordning, slik studentene selv foreslår, og slik Fremskrittspartiet foreslår her i dag. Representanten Lyngstad står ikke på talerlisten videre i dag, så jeg vil sende utfordringen til hans partikollega, statsråden: Er det noe vi kan få gjort med dette?

Statsråd Jon Lilletun: Det er dette stortinget som skal forme vår utdanningspolitikk inn i eit nytt årtusen. Framtida vil gje oss større og hurtigare endringar, men òg eit større mangfald. Også innan utdanningssektoren vil vi oppleve auka mangfald. I staden for berre å fokusere på likskap må vi derfor fokusere meir på likeverd. Skal likeverdet verte ein realitet, må vi sikre kvalitet i alle ledd.

Eg har merka meg at ein samla komite er oppteken av kvalitet i opplæringa og knyter kommentarar til dette opp mot arbeidet med stortingsmeldinga om likeverdig opplæring og nasjonalt vurderingssystem i grunnskulen og vidaregåande opplæring. Arbeidet med kvalitetsutvikling er ei prioritert oppgåve i departementet. Eg reknar med å leggje fram nemnde stortingsmelding våren 1999 – så tidleg at meldinga kan handsamast før sommarferien.

Fleirtalet i komiteen har i sine merknader streka under relativt tydeleg at eit nasjonalt vurderingssystem fyrst og fremst må ha som siktemål å stimulere og gje hjelp til lokalt kvalitetsutviklingsarbeid. Eg er samd i det og vil leggje dette til grunn i arbeidet med komande stortingsmelding. Vi snakkar ikkje fyrst og fremst om kontroll og inspeksjon, men om støtte og rettleiing. Det er viktig å knyte forståinga vår av kvalitet opp mot dei verdiane og måla vi arbeider mot i skulekvardagen. Tenlege system for skulevurdering må derfor vere forma ut slik at dei gjev elevar, lærarar og foreldre hjelp til å kommunisere fornuftig om verdiane og måla, halde dei opp mot ljuset og arbeide stødig og stadig i forhold til dei.

Entreprenørskap er eit satsingsområde for Regjeringa. Plan for «Entreprenørskap i opplæring og utdanning» vil verte ført vidare og styrkt i samarbeid med andre departement, statens utdanningskontor, fylkeskommunar, kommunar og andre instansar som f.eks. næringslivet sjølv. Entreprenørskap som tenkjemåte og tiltak kan styrkje skulane sine særpreg og gjere elevane meir aktive, trygge og sjølvstendige. Her er det rom for lokal tilpassing.

Eg er glad for at budsjettet har gjeve rom for å prøve å tryggje skulestruktur og satse på kompetanseutvikling i distrikta. Det er m.a. løyvt 50 mill. kr i skjønnsmidlar over Kommunal- og regionaldepartementet sitt budsjett. Eg nemner òg løyvingane til innovative skular gjennom målretta bruk av IT, for å prøve ut korleis ny teknologi kan medverke til å gjere små skular attraktive og levedyktige.

Den økonomiske situasjonen har gjort det nødvendig med streng prioritering innanfor stramme budsjettammer. Eg har i denne situasjonen valt å prioritere høgare utdanning og forskning. Eg er glad for at Stortinget sluttar

seg til ei slik hovudprioritering. Eg sa at det er dette stortinget som skal forme vår utdanningspolitikk inn i neste årtusen. Eit viktig grep frå mi side har i så måte vore å nedsetje Mjøs-utvalget, som skal drøfte vår høgare utdanning i eit breitt og framtidretta samfunnsperspektiv. Innstillinga frå dette utvalet vil vere grunnlag for ei melding om høgare utdanning, som eg føreset at dette stortinget skal handsame.

I innstillinga foreslår eit fleirtal i komiteen at Regjeringa skal fremje forslag om ein forsøksparagraf i lov om universitet og høgskular med heimel for institusjonane til å prøve ut nye ordningar for organisering og styring. Eg har sjølv teke til orde for slike utvida høve til forsøk, m.a. når det gjeld styring og evaluering. Eg trur dette vil kunne opne for interessante og spennande forsøk innanfor universitets- og høgskulesektoren.

Komiteen ynskjer ikkje ei vektalsgrense i høve til betaling av eigendel for kursdeltakarar. Lat meg få understreke klart: Eg ynskjer ikkje ei ordning der vanlege studentar betaler for den undervisninga dei får. I ein del europeiske land, t.d. Storbritannia og Nederland, ser vi at høge studieavgifter vert ei finansieringsløyving for vanlege studieplassar. Eg reknar heller ikkje med at det er ei slik utvikling komiteen ynskjer. Derimot bør det vere høve til å ta eigendel for å gjere det mogleg å gje tilbod til andre grupper enn dei som er tekne opp som vanlege studentar ved lærestaden.

Stortinget ber Regjeringa leggje fram ei sak om byggebehov i universitets- og høgskulesektoren våren 1999. Eg tek dette til etterretning.

Eg har vidare merka meg at eit fleirtal i komiteen vil gå tilbake til ordninga med 60 pst. statstilskot til studentbustader, slik ordninga var før 1991. Eg registrerer at komitefleirtalet uttaler:

«Flertallet er klar over at en omlegging til 60/40 – pst. finansiering med dagens rammer kan bety færre boenheter».

Eg konstaterer med glede at budsjettinnstillinga uttrykkjer brei og tverrpolitisk semje om å prioritere forskinga, i tråd med det som m.a. kom fram i ein interpellasjonsdebatt om forskingspolitikken på vårparten. Forsking er viktig investering i framtida. Når vi ser kor avhengige vi er av råvarer, og ser dei utslaga slike bindingar har, vert vi igjen minnte om kor nødvendig det er å byggje opp eit meir kunnskapsbasert samfunn.

Sjølv innanfor stramme rammer har vi i dette budsjettet fått til ikkje så reint lite når det gjeld forskning. Framfor alt har løyvingane til grunnforskning over Forskingsrådet sitt budsjett fått ei monaleg auke – for fyrste gong sidan 1992. Det gjev m.a. høve til å styrkje den medisinske forskinga, slik mange av oss har ynskt å gjere. Den naturvitskaplege forskinga av særleg relevans for marin satsing får òg eit lyft. Eg er også nøgd med at det er funne rom for styrking av eit godt grunnforskningstiltak som Senter for høyere studier, og med at dei regionale institutta får eit handslag som dei har ynskt i lang tid gjennom ein vekst i basisløyvingane på 15 mill. kr. Også på dette området må ein attende til 1992 for å finne ein auke i løyvingane. Budsjettet legg til rette for norsk deltaking i EU

sitt nye rammeprogram for forskning. Vi har med andre ord freista å ta vare på både det nasjonale og det internasjonale forskningsperspektivet.

Som kyrkjestatsråd vil eg generelt seie at eg er glad for den grunnleggjande positive haldninga i komiteen til folkekyrkja og til kyrkja sitt folkekyrkjelege arbeid, slik denne m.a. kjem til uttrykk i merknader om ressursituasjonen i kyrkja.

Prestetenesta er ei fundamental teneste i kyrkja. Ressurs- og rammevilkåra for prestetenesta har svært mykje å seie for korleis kyrkja kan utføre si oppgåve som folkekyrkje i dei einskilde kyrkjelydane. Eg er såleis glad for at ein samrøystes komitee sluttar seg til budsjettframlegget om å auke løyvingane til presteskapa i 1999.

Fleirtalet i komiteen gjer framlegg om at det vert etablert nye grunnkurs i media/kommunikasjon og i merkantile fag. Vi har no fire års erfaring med grunnkurs i Reform 94, og vi har fått viktige innspel til strukturen både frå den forskningsbaserte evalueringa og frå ei rekkje høyringsinstansar. Ein samla gjennomgang av strukturen i vidaregåande opplæring vil verte lagd fram i ei melding til Stortinget våren 1999. I denne meldinga vil eg m.a. fylgje opp framlegget om dei to nye grunnkursane.

Det er Regjeringa sitt ynske at nivå og kvalitet på skulefritidstilbodet ikkje vert svekt sjølv om statstilskotet no er redusert. Eg ser det sjølvsagt ikkje som ynskjeleg med auka foreldrebetaling, men kuttet i denne budsjettposten må sjåast i samanheng med lette i skatte- og avgiftsnivået. Ny lov og forskrift om skulefritidsordninga vil tre i kraft frå årsskiftet. Eg vil i lys av dette fylgje utviklinga nøye, både når det gjeld talet på barn i ordninga, kvaliteten på tilbodet og nivået på foreldrebetalinga.

Fleirtalet i komiteen uttrykkjer uro for ressursituasjonen ved Bredtvet kompetansesenter og ber det nye styret foreta ein gjennomgang av denne. Eg har forståing for eit slikt ynske. Samtidig konkluderer fleirtalet med at dei fagstillingane som i dag er lokaliserte til Søndre Land, skal flyttast til Oslo. Merknaden kan tolkast som om komiteen ikkje vil at det nye styret i sin gjennomgang av situasjonen ved Bredtvet skal vurdere korleis den samla kompetansen på området taleflyt/stamming best kan sikrast. Eg har vanskar med å tru at det er det fleirtalet har meint. Eg ber derfor om å få klargjort om komiteen er samd med meg i at ein ny gjennomgang av ressurs- og kompetansesituasjonen på Bredtvet må omfatte heile verksemda ved institusjonen, til dette høyrer også det samla fagmiljøet innan området taleflyt/stamming.

Arbeidarpartiet finansierer ei rad gode tiltak ved å kutte i løyvingane til privatskulane. Men tilskotsordninga for privatskulane er heimla i lover, og Arbeidarpartiet foreslo ikkje endringar i privatskulelova då Stortinget nyleg hadde den til handsaming. Det trur eg dei ikkje gjorde fordi dei gjorde det tidlegare i ein debatt vi hadde då. Men det er faktisk eit fleirtal som har vedteke å behalde dagens lovgjeving. Eg vender meg til både Arbeidarpartiet og SV, for så lenge det er slik, er ikkje det kuttet som ein her foreslår, og som ein skal bruke til andre ting, reelle pengar. Det er det som einskilde her i huset har kalla «harry-pengar». Det er faktisk slik at ein må fylgje

lov og forskrifter, og det gjer ikkje Arbeidarpartiet og SV. Dei finansierer mange ting med pengar som dei tek med å bryte ei lov som fleirtalet faktisk har vedteke. Det gjeld òg framlegget om å kutte 30 mill. kr til folkehøgskulane. Heller ikkje dette kuttet kan gjennomførast utan lovendring. Det vil òg bryte med alle reglar for ei truverdig og god forvaltning, fordi verknaden kjem midt i eit skuleår.

Kunnskap er viktig for danning og utdanning. Det vert stadig klarare for oss at investering i kompetanse er viktig investering i livskvalitet og verdiskaping for framtida. Nasjonar som greier å utvikle framtidsretta og fleksible utdanningssystem, skaper avgjerande konkurransefortrinn for seg sjølve. Eg er difor glad for at vi i eit innstrammingsbudsjett likevel har funne rom for eit visst lyft, om ikkje stort, innanfor området utdanning og forskning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Grete Knudsen (A): Statsråden brukte mesteparten av sitt innlegg til å presisere at han skulle følge opp de ulike flertallsmerknadene fra komiteen. Ja, selvfølgelig! Men hvor var linjene, hvor var de lange utviklingslinjene og statsrådets tenkning om utdanningspolitikken? Hva er viktig å vektlegge sett fra Regjeringens side?

Det eneste han hadde en holdning til, slik jeg opplevde det, var i forbindelse med Kirken. Akkurat der har faktisk Arbeiderpartiet for første gang egne merknader fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteens side, fordi vi mener at det nå er på tide at statsråden, som også er den øverste ansvarlige, kan si noe om den intoleranse en del minoriteter utsettes for i vårt demokratiske samfunn.

Så til utdanningspolitikken. Og la meg straks reservere meg mot den oppfatningen at målet om likhet har noe med ensretting å gjøre, der statsråden poengterer at det dreier seg om likeverdighet og ikke likhet. Likhetsidealet har i det norske samfunnet tjent mangfoldet, og den enkelte har fått bedre muligheter til å utvikle seg på egne premisser, mens det er motstanderne som ofte har stått for ensrettingen, ved at man har etterlyst de firkantede ordningene som skal gjelde for alle.

Statsråden kommer også her inn på, på samme måte som regjeringspartiene og samarbeidspartnerne har gjort i dag, vektleggingen av de private skolene, men mangler vurdering av hva man egentlig vil med enhetsskolen.

Statsråd Jon Lilletun: Representanten Knudsen skil dra i sitt hovudinnlegg i dag, som hadde enkelte interessante passasjar, eit kursskifte som eg vil seie ikkje på nokon måte er i samsvar med røynda. Røynda er at sentrumspartia i alle år har stått for ein sterk einskapsskule og likskap for alle, same kvar ein bur i landet og kva økonomiske føresetnader ein har. Samstundes veit representanten Knudsen at vi alltid har kjempa for ei privatskulelov, ei friskulelov som gjev foreldra rett til å etablere og drive skular, og ikkje berre folk med mykje pengar. Når både Arbeidarpartiet og SV sine talarar i dag prøver å late som om det her skjer ei prioritering av dei private

skulane framfor dei offentlege, er ikkje det i samsvar med realitetane. Realitetane er framleis at det er 85 pst. av kva det gjennomsnittleg kostar å drive offentleg skule, som blir tilført private skular. Da er ikkje investeringar med i dette, og dei kostnadene ein har i høve til det.

Vidare består forskjellen i ein mykje mindre grad av instrumentalistisk styring av skulen. Vi har i mykje større grad tillit til læraren og lærarens evne til å bruke fagplanen. Difor har vi også i si tid gått sterkt inn for ein forsøksparagraf når det gjeld opplæringslova. Like eins har vi prøvd å få i gang ein dialog med Lærer-Noreg i høve til akkurat korleis skulen skal styrast, og tilliten til den enkelte pedagog.

Når det gjeld likeverd, vil eg påstå at sentrumsregjeringa står for ein atskillig større grad av likeverd når vi seier at òg minoritetar skal ha rett til å velje annleis, samstundes som vi satsar på den offentlege skulen.

Inge Lønning (H): Jeg er takknemlig for at statsråden tok seg i sin forsnakkelse og ikke regnet med Høyre i oppsamlingsheatet som ble anklaget for å bruke «harrypenger». Det er vel ellers en rimelig dekkende, folkelig karakteristikk av den inndekningsmåten som Arbeiderpartiet og SV har lagt til grunn i sitt budsjettforslag.

Jeg la merke til at statsråden tok til etterretning – jeg skulle gjerne ønske at han hadde brukt en litt mer positiv formulering – komiteens samlede ønske om å få tilbake et dokument om byggebehovene og prioritering av byggebehovene i høyskolesektoren til våren. Jeg regner med at statsråden der også vil gjøre rede for ulike lokaliseringsalternativer i forbindelse med noen av utbyggingsplanene.

Det er et annet spørsmål jeg gjerne vil interpellere statsråden om. Det er nevnt i innstillingen fra komiteen spørsmålet om rett til å meddele doktorgrad og eventuelt utvidelse av den retten til flere høyskoler. Jeg ville gjerne ha statsrådets bekreftelse på at han oppfatter Norgesnett-rådets rolle i den sammenheng som en rent rådgivende rolle, mens det er departementet som sitter med det hele og fulle faglige og eventuelt økonomiske ansvaret. Jeg vil også spørre statsråden om han forutsetter at en eventuell rett til å meddele doktorgrad automatisk skal utløse ressurser i form av nye stillinger eller andre ting? Min oppfatning er tvert imot at grunnlaget for å vurdere adgangen til nye doktorgrader er at disse ressursene allerede finnes ved vedkommende institusjon.

Og til sist nevnes i proposisjonen fordeling av nye stipendiatstillinger – blant 35 nye stipendiatstillinger er 10 tenkt fordelt til private høyskoler. Det vil jeg gjerne ha statsrådets kommentar til, for det er et helt nytt prinsipp når det gjelder ressurstildeling til private høyskoler.

Statsråd Jon Lilletun: Fyrst til spørsmålet om doktorgrader. Der kan eg stadfeste representanten Lønning si forståing. Norgesnettrådet har gjort ein glimrande jobb i forhold til å leggje til rette for eit system for kvalitetssikring og for utprøving av dette. Der har dei gjort jobben sin. Den jobben er godkjend av departementet, og Nor-

gesnettrådet har fått i oppdrag av departementet å finne fram til komitear i samsvar med dei retningslinjene departementet har godkjent, som bl.a. inneheld heilt klart at det skal vere internasjonal kompetanse kopla inn. Når det så ligg føre eit råd, er det departementet som gjer det endelege vedtaket. Førre gong sakshandsama vi dette i løpet av ganske kort tid – eg vil tru temmeleg eksemplarisk – og eg kan love representanten Lønning at det her òg skal kome ei rask sakshandsaming når dette ligg føre, slik at det kan vere klart før sommarferien.

Når det derimot gjeld ressursar, er det meir samansett. Der er det heilt klart at det er kvaliteten som skal vere grunnlaget for tildeling. Derfor vil det ikkje frå mi side verte lagt opp til ein automatikk, men til at vi skal ha ein dialog med dei enkelte institusjonar i forhold til det – så det vil ikkje verte lagt inn automatikk der.

Når det gjeld spørsmålet om stipendiatstillingar til private høyskular, er det slik at nokre av dei skulane som tidlegare hadde eit ekstratilskott til udefinerte oppgåver, no i staden får ei forskingsstøtte via desse stipendiatstillingane, og det trur eg er ein god måte å gjere det på.

Rolf Reikvam (SV): La meg først få gjøre oppmerksom på at SV ikke har foreslått å redusere bevilgningene til folkehøgskolene. Vi står på det som er forslaget, slik at jeg regner med at det var en forsnakkelse når statsråden tok SV med i den forbindelse.

Når det gjelder kvalitet og kvalitetsutvikling, profil og utviklingstrekk, trakk statsråden opp et skille som går mellom de som vil ha en sentralistisk styring av norsk skole – underforstått at det er Arbeiderpartiet og SV – og de andre. Det er vel ingen her som er imot de fagplanene som foreligger. Vi ønsker en kombinasjon, vi ønsker at det skal være en mulighet for lokalt tilpasset lærestoff, og vi ønsker stor pedagogisk frihet til den enkelte lærer. Det er det bred enighet om i denne forsamling, så jeg har litt problemer med å se at det skulle gå noen skillelinjer der. Jeg syns derfor at statsråden skal kommentere litt mer også det.

Statsråden sier at skolefritidsordningen ikke vil bli svekket med det kuttet som er gjort, og han mener at foreldrene godt kan betale litt mer. Det uheldige med den måten å kreve inn skatt på, som dette egentlig er, er at det rammer alle likt. Så lenge vi har inntektsskatt, har vi muligheten til å få til et rettferdig skattetrykk. Men dette rammer urettferdig ved at en større andel skal over på den type inntekter til det offentlige. Det vil ikke ha noen vesentlig innvirkning, sier statsråden, at vi reduserer tilskuddsordningen til utstyr med 50 mill. kr. Hvor går grensen for at det skal ha vesentlig innvirkning på utdanningssektoren?

Så til slutt et spørsmål til statsråden som går på en omstillingsenhet ved kompetansesentra. Et flertall har sagt ja til dette. Vil statsråden eventuelt komme tilbake til Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett hvis det blir behov for det, for å lage ordninger som går på førtidspensjon osv.? Det var et konkret spørsmål.

Statsråd Jon Lilletun: Fyrst ei orsaking til SV for at eg tok dei med når det gjaldt folkehøgskulane. Det var ei

(Statsråd Lilletun)

forsnakking, det er heilt rett. Det er bra at SV her faktisk opprettheld ei linje dei har hatt i forhold til folkehøgskular. Ser ein derimot på privatskulane, så gjeld det både SV og Arbeidarpartiet at forskjellen mellom deira tidlegare budsjett når det gjeld kutt, og ny linje er mykje større enn når det gjeld sentrumspartia sitt kutt i forhold til skulefritidsordninga. Dersom det er nokon som har føreteke eit linjeskifte her, er det faktisk desse to partia. Det kan dokumenterast i forhold til tidlegare innstillingar, både i tekst og sum.

Så sa ikkje eg, slik som representanten Reikvam seier, at foreldra godt kan betale. Eg sa at det vil verte slik at dei faktisk må betale meir, inntil 120 kr i mange kommunar i gjennomsnitt, men i ein del kommunar der kommunen ikkje tidlegare har vore inne, vil det ikkje verte så mykje, for der må dei gå inn og i alle fall halde infrastrukturen etter den nye lova og forskriftene som er vedtekne.

Så spør representanten Reikvam: Kvar går grensa? Det er klart at det verkar ikkje kvalitetsfremjande med dei kutta som vi har måtta gjera, det vedgår eg utan vidare. Men samstundes er det altså ei prioritering innanfor stramme rammer som er gjort, og då måtte ein òg akseptere at ein måtte ta ein del pengar på utdanningsområdet. No er det ikkje slik at alle desse pengane er reelle kutt. Det dreier seg òg om ei tilpassing av aktivitetsnivået, der ein fører vidare det som var i år, ut frå at ein fekk meir kjennskap til nivået.

Tomas Norvoll (A): I dag opplevde vi en statsråd som ikke kunne trekke noen lange linjer i utdanningspolitikken, en statsråd som ikke greide å heve blikket og trekke linjene framover for hvordan Skole-Norge skulle utvikle seg. Vi opplevde en statsråd som var bundet til masta, med Fremskrittspartiet som styrmann og Høyre som los.

Så gjemmer han seg bak våre kutt på de private skolenene. Det som er realiteten, er at Regjeringen og regjeringspartiene med åpne øyne valgte å gå inn i et samarbeid med Høyre og Fremskrittspartiet. For dem var kontantstøtten så hellig og så viktig at det kunne ikke fi-res en krone på den for å komme Arbeiderpartiet i møte og føre reelle forhandlinger med oss. Så sa statsråden i sitt siste svar til representanten Reikvam noe som bare understreker det vi visste, at når han måtte prioritere innenfor stramme rammer, valgte han i samråd med sine kolleger og forbundsfeller her i huset å kutte i de offentlige samfunnsinstitusjonene, i den offentlige skolen, mens man valgte å skjerme de private ordningene. Når statsråden måtte velge, var det den linjen han la seg på. Spesielt oppsiktsvekkende er det at statsråd Lilletun, som i forrige periode var leder i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen med åpne øyne kan gå inn og kutte de 50 mill. kr til læremidler etter Reform 97. Det var en avtale, det var vedtatt i Stortinget at man skulle bevilge 50 mill. kr hvert år i tre år. Nå var ikke Lilletun med på det vedtaket i sin tid, for han foreslo 75 mill. kr i tre år framover. Da er det oppsiktsvekkende at han kan råde sine til å gå bort fra det. Det viser bare at vi nå

har fått en regjering som lar seg styre i ett og alt av Høyre og Fremskrittspartiet.

Statsråd Jon Lilletun: Dersom vi går tilbake til dei opprinnelege budsjettforslaga, Regjeringa sitt budsjettforslag og dei alternative budsjetta til dei forskjellige partia – eg har gått inn i og sett på kva som er dimensjonane der – finn ein at dei som på eigen kjøil vil bruke mest pengar på utdanning, er SV. Dei som vil bruke nestest mest pengar på utdanning, er Høgre. Så kjem Regjeringa, og så kjem Arbeidarpartiet 100 mill. kr under det. Det er realiteten – det er den framtidsretta utdanningspolitikken som Arbeidarpartiet påstår at dei står for. Innafor eit stramt budsjett har sentrumsregjeringa faktisk prioritert utdanning.

Så gjentek representanten Norvoll at vi har valt å kutte i dei offentlege skulaneog skjerme dei private. Dei private får i forhold til ei lov, og det er alltid mindre enn dei offentlege får. Det er altså ikkje slik at vi har opprioritert dei, men dei har fått i forhold til dei vedtaka som Stortinget har gjort, på lovmessig grunnlag.

Så vert det sagt at her er vi bundne til masta, til Høgre og Framstegspartiet. Høgre og Framstegspartiet skal ha ros for at dei var villige til å gå inn og konkret støtte Regjeringa i budsjettarbeidet. Vidare dokumenterte eg her at når det gjeld utdanning, var Høgre faktisk villig til å satse 100 mill. kr meir enn Regjeringa og 200 mill. kr meir enn Arbeidarpartiet. Så det er ei falsk skildring at det skulle gå eit skilje på akkurat dei plassane.

Anneliese Dørum (A): Det er altså slik at de private skal få hva de ber om, og det som blir igjen, skal gå til offentlige skoler og tilbud. Det er særlig trist at budsjettforliket går ut over de minste skolebarna våre, de som trenger det aller mest.

Ellers vil jeg gjerne at statsråden skal klargjøre det han sa i sitt innlegg om kompetansesentrene, og Bredtvet spesielt. For merknadene våre skulle være krystallklare. Vi gikk inn for forslaget i St.meld. nr. 23 for 1997-98 om at også Bredtvet måtte ta sin del av reduksjonene. Men forutsetningen for det er at avdelingen Søndre Land blir samlokalisert med Bredtvet slik at stillingene flyttes over til Bredtvet, og ikke til Øverby, noe det også har gått rykter om. Flertallet går imot det, og når vi ber om at det nye styret foretar en gjennomgang av ressursituasjonen ved Bredtvet kompetansesenter, mener vi Bredtvet kompetansesenter, for vi ønsker for det første ikke en større reduksjon her enn det stortingsmeldingen forutsatte, og vi ønsker ikke at stillinger fra Bredtvet skal gå til andre områder i landet.

Statsråd Jon Lilletun: Fyrst igjen ein korreksjon: Dei private får ikkje det dei ber om, dei får i samsvar med det lova seier, og det er i gjennomsnitt 85 pst. av kva dei får i det offentlege. Skjer ein på dei offentlege løyvingane, vil òg løyvingane til dei private skulane automatisk gå ned. Det er realiteten.

Så i forhold til kompetansesentera. Det som låg i mi utsegn, var at vi når vi har hatt ein fagleg gjennomgang

av Bredtvet kompetansesenter og dei totale oppgåvene dei har, har fått opp forskjellige forslag til løysingar som kanskje samla sett kunne vere betre for sektoren, og det vi ynskte, var at det nye styret skulle få høve til å sjå på dei. Stortinget har nemleg ikkje hatt høve til å sjå det siste som har skjedd i forhold til den gruppa som har gått gjennom dette. Det er sjølv sagt ikkje slik at statsråden tenkjer å gå på tvers av det Stortinget har sagt, men det som denne gruppa har sagt, er at det vil vere svært interessant å sjå ein del av dette i samanheng med Øverby, for det vil samla sett kunne gje høgare kompetanse på området.

Det eg spurde om, var om styret kunne få høve til å gå inn i denne problemstillinga.

Nokre har prøvd å gjere dette til distriktspolitikk. Det er det ikkje. Det er eit fagleg spørsmål, og dersom det fagleg sett er likeverdig eller betre, gjorde det vel heller ikkje noko om Oppland, som er så hardt råka, fekk ein del av denne kompetansen i staden for ei ytterlegare sentralisering i Oslo.

Det var altså dette som låg i mitt spørsmål, og etter som eg skjønar, vil iallfall ikkje Arbeidarpartiet som ein del av fleirtalet vere usamd i at styret skal få høve til det.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Den store og raske endringstakten i samfunnet stiller store krav til god kunnskap og kompetanse. Derfor har 1990-åra blitt utdanningsreformenes tiår.

Nå er tida inne til å etablere tilbod for vaksne som krev kontinuerleg oppdatering, med andre ord læring for heile livet. Derfor blir den nye, planlagde kompetansereforma ei viktig vaksnereform som eit tiltak i livslang læring. For det er ikkje tvil om at det er dei vaksne som i dag har blitt taparane i det norske utdanningssystemet. Når me i tillegg registrerer at Regjeringa og stortingsfleirtalet reduserer satsinga på utdanning og kompetanse og samstundes reduserer rammeoverføringane til kommunesektoren, ja, da er det verkeleg grunn til bekymring for framtida til det offentlege utdanningssystemet. Og dette skjer altså samstundes med at private tilbydarar gjennom lov blir skjerma for store nedskjeringar.

Arbeidarpartiet legg vekt på at alle barn og unge skal ha lik rett til utdanning. Derfor er det viktig for oss å prioritere offentlege institusjonar som omfattar alle. Når regjeringspartia og høgrepertia i sitt budsjettforlik reduserer rammeområdet med i alt 328 mill. kr, er det òg slik at Arbeidarpartiet må halde seg til den ramma som Stortinget har gjort vedtak om.

Eg er glad for at Regjeringa har justert tilskotet for løns- og prisauke for neste år når det gjeld opplæring innafor kriminalomsorga. Det som ikkje er bra, er at budsjettframlegget ikkje kompenserer for etterslepet sidan 1994. Komiteen har òg ved fleire høve vore opptatt av bemanningssituasjonen ved Statens utdanningskontor i Hordaland, som har det koordinerande ansvaret for fengselsundervisninga. Eg vil be statsråden om å følge bemanningssituasjonen nøye og om nødvendig kome tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett til våren, slik

at midlane til fengselsundervisning kan administrerast og brukast på best mogleg måte.

Eg må legge til at eg er ikkje så lite forundra over Framstegspartiets nedprioritering av dette viktige området. Framstegspartiet seier nemleg at dei primært går inn for å redusere utgiftene til opplæring innafor kriminalomsorga, og det bør mange merke seg. I min replikk tidlegare til Framstegspartiet fekk eg heller ikkje svar på kva slags nivå dei vil legge seg på i framtida når det gjeld opplæring innafor dette området.

I samband med behandlinga av revidert nasjonalbudsjett i juni blei særtilskotet til teknisk undervisningsutstyr og tilpassing av lokale fjerna. Dette meiner me i Arbeidarpartiet er lite tilfredsstillande, og me gjorde framlegg om å løyve 35 mill. kr i vårt alternative budsjettopplegg. Etter at budsjetttramma nå er vedtatt av sentrumspartia og høgrepertia, kan me dessverre ikkje lenger finne rom for å vidareføre dette forslaget. Det betyr ikkje at me er tilfredse med situasjonen, for sjølv om løyvingane i si tid skulle vere «midlertidige», veit me absolutt at det framleis er eit etterslep i fylkeskommunane.

I innstillinga er det eit fleirtal for å endre delar av grunnkursstrukturen i vidaregåande opplæring allereie nå, før evalueringa av Reform 94 ligg føre. Det dreier seg om å etablere eit heilt nytt grunnkurs innafor media og kommunikasjon og å splitte opp den etablerte strukturen på området økonomisk-administrative fag, fordi me har registrert at den økonomisk-administrative utdanninga på mange måtar har blitt ein tapar i Reform 94. Derfor vil altså nå eit fleirtal i komiteen be Regjeringa om å etablere eit grunnkurs i merkantile fag.

Eit anna viktig område innafor vidaregåande opplæring er kjøp av skulebøker og dei store utgiftene som elevane får. Arbeidarpartiet ønskjer ei ordning med gratis utlån av skulebøker i kombinasjon med auka satsing på elektroniske læremiddel. Som eit første steg gjer me her framlegg om å løyve 50 mill. kr til dette formålet.

Petter Løvik (H): Eg er svært glad for at statsråd Lilletun tok seg tid til å greie litt ut om bruken av «harrypenge», eller monopolpenge, som eg likar å kalle det, sidan eg har ein god venn som heiter Harry og som eg ikkje vil fornærme. Eg trur det er veldig viktig å få fram desse sidene ved årets budsjett. Dessutan understrekar det også ei anna side som opptar oss i Høgre veldig sterkt. Med det mangedoble bokhaldet som Arbeidarpartiet her viser, ser vi endå ein gong at behovet for eit nytt grunnkurs i merkantile fag innan den økonomisk-administrative utdanninga så absolutt til stades!

Frå Høgre si side har dette vore eit krav i mange år på bakgrunn av oppmodingar vi har fått frå næringslivet, både på arbeidsgivar- og på arbeidstakersida. Så langt eg har klart å bringe på det reine, er talet på elevar som vel denne fagkrinsen, no på landsbasis redusert frå 10 000-14 000 årleg før Reform 94 til ca. 3 000 årleg i dag.

I skuleåret 1997-98 var det for første gong færre enn 1 000 elevar som begynte kurset rekneskap 1 ved dei vidaregåande skulane her i landet. Denne utviklinga er i ferd med å få alvorlege konsekvensar for norsk nærings-

liv, ikkje minst for rekneskapsbyrå og ein god del småbedrifter. Vi treng ikkje høgskuleutdanna folk til alle jobbar. Vi treng ikkje siviløkonomar for å sortere bilag i norske småbedrifter.

Som saksordførar for kapitlet om Universitetet i Oslo vil eg seie meg spesielt glad for at vi har kunna gi klar-signal til bygging av Informatikkbygget ved Universitetet. Men når det gjeld dette kapitlet, er eg også nøydd til å rette opp ein liten feil som er komen inn i innstillinga, som ein samla komite har bedt meg gjere merksam på. På side 46 andre spalte bed ein samla komite om at ei ny stortingsmelding om dimensjonering av høgare utdanning inneheld tiltak for å auke kapasiteten til legeutdanning. Der er dessverre ved ein trykkfeil fire ord blitt ståande igjen, «i de ulike regionene», som ein samla komite meiner ikkje skal vere med.

Så litt tilbake til hovudlinjene i utdanningspolitikken. Eg utfordra tidlegare i dag representanten Lyngstad på om det vi no såg, var eit steg i retning av eit nærare samarbeid på ikkje-sosialistisk side også i skulepolitikken. Eit av dei svara som representanten Lyngstad gav på den oppfordringa, var eit tja. Han sa at likeverdig opplæring innan ein einskapsskuletradisjon var Kristeleg Folkeparti sin politikk. Då vil eg be om at representanten Lyngstad merkar seg det som komiteleiaren Grete Knudsen sa i sitt innlegg i dag:

«Kanskje er snakket om enhetsskolen blitt så vanlig at det nærmest blir som en floskel som ingenting betyr lenger.»

Frå Høgre si side er vi for einskapsskulen. Vi er for einskapsskulen i den forstand at vi vil at alle elevar, utan omsyn til kvar dei bur, økonomi og evne, skal ha eit likeverdig tilbod. Men likeverdig betyr ikkje det same som likt. Likeverdig må bety at det er eit ulikt tilbod, sidan vi som menneske og elevane som elevar er ulike. Det kunne vere veldig interessant om også Kristeleg Folkeparti sa klart frå kva dei legg i einskapsskuleomgrepet, og kva dei ikkje legg i det. Så kunne vi kanskje fått ein debatt som var litt meir oversiktleg.

Når det gjeld privatskulane, som er eit veldig nyttig supplement og i mange tilfelle eit veldig spennande alternativ til dei offentlege skulane, er eg også lei meg for at Kristeleg Folkeparti har brote ein barriere i denne budsjettbehandlinga og også tidlegare i haust under behandlinga av stortingsmeldinga om privatskulane. For første gong har Kristeleg Folkeparti vore med på å sette grenser, sette tak for kor mange elevar som kan få tilskot gjennom tilskotet til toppidrettsgymnasa, den toppdelen som ligg der. Dette er med og hindrar ei utvikling av eit viktig skuleslag, og eg håpar det ikkje er eit signal om at Kristeleg Folkeparti også no vil begynne å fråvike ideologien og la fridomen råde berre der det passar det partiet.

Eirin Faldet (A): Å regjere på Carl I. Hagens nåde har sin pris. Knappt noe budsjett viser det tydeligere enn undervisningsbudsjettet. Når kulturministeren reduserer pressestøtten, eller når kommunalministeren reduserer kommunenes økonomi, eller når det reduseres i arbeids-

markedstiltakene til dem som trenger det mest, er det bevis på en sterkere høyredreining.

I Dagsavisen den 6. desember 1998 skrev Jon-Hjalmar Smith:

«Makt gir mersmak, antydet Lahnstein da hun lot seg intervjuet av Geir Salvesen i Aftenposten ved forrige årsskifte – og det får ikke hjelpe at minoritetsmakten har gitt 80 prosent av oss andre en viss avsmak. Naturligvis var drømmesituasjonen en helt annen for et års tid siden.»

Jeg velger å tro at også innad i Regjeringen har det vært vanskelig for enkelte statsråder når det gjelder undervisningsbudsjettet. Det burde svi smertelig for de partiene som tidligere har støttet Arbeiderpartiets visjon om en skole for alle, fra grunnskole til universitet.

Nå ser vi at Regjeringen, Høyre og Fremskrittspartiet reduserer budsjettet til offentlig skole med 328 mill. kr. Beløpet er kanskje ikke stort – det har blitt understreket også av statsråden – men det viser en trend og et linjeskifte.

Ikke alle barn er like heldige med foreldre. Gode og trygge tilbud i samfunnets institusjoner, barnehage, fritidsordninger og skole kan være det eneste sikkerhetsnettet enkelte barn har. Det skal ikke rare fantasien til å skjønne at ved å redusere overføringene til offentlig skole reduseres tilbudet til de fleste barn. Er det en A- og B-skole vi nå ser starten på? Hvorfor har ikke privatskolene fått reduksjoner? Er det Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyres familiepolitikk og skolepolitikk vi nå ser? Hvor er Senterpartiet?

Et stadig mer komplisert samfunn og arbeidsliv krever kunnskap og ferdigheter som aldri før. Grunnskolen er ikke lenger til for å imøtekomme kravet et moderne næringsliv stiller. Derfor er det nødvendig å gi tilbud også til dem som ønsker å skaffe seg nye kunnskaper.

Hedmark er blant de fylkene i landet som har lavest utdanningsnivå i befolkningen. Dette har Hedmark arbeidet målbevisst for å endre. Høgskolen i Hedmark har greid å snu denne negative trenden. Høgskolen i Hedmark utdanner bl.a. unge mennesker innenfor teknologi og data, og elevene er så etterspurt at de blir kapret før de er ferdig med eksamen, og det er gledelig.

Ved lærerhøgskolen i Hamar er det trangt. Ja, statsråden kjenner godt til det. Arbeidsforholdene for elevene er under enhver kritikk. Hamar lærerhøgskole er en av de få lærerskolene som har økning i antall søkere, men de fysiske forholdene er altfor dårlige.

Statsråd Lilletun har reist mye rundt i landet og besøkt mange lærerinstitutioner. Det blir imidlertid et problem når en får vite at statsråden har lovet like mye til alle. Jeg håper statsråden kan bekrefte at bygging av ny skole ved Hamar kan starte opp snart.

Utdanning fremmer selvfølelse for den enkelte og vil være nøkkelen til at Norge fortsatt skal være et rettferdig velferdssamfunn.

Helt til slutt: Jeg har fulgt med i debatten, og jeg har lagt merke til at spesielt Senterpartiet er opptatt av å gi Arbeiderpartiet skylden for at Regjeringen har gått sammen med Høyre og Fremskrittspartiet. Men jeg går ut

fra at de har gått dit selv. De var vel ikke utilregnelige i gjerningsøyeblikket, som det heter. Nå er det faktisk på tide at Regjeringen tar ansvar for egne handlinger. Vi andre har i hvert fall skjønt at Regjeringen har sittet i ett år. Så nå gjelder det å stå oppreist på egne valg.

Synnøve Konglevoll (A): Budsjettet til kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, sånn som det ligger i innstillingen, er dessverre nok et eksempel på at sentrumsregjeringa har lagt grunnlaget for en politikk som går til høyre. For i forliket mellom sentrum, Høyre og Fremskrittspartiet er det de private skolene som er prioritert, mens det offentlige tjenestetilbudet reduseres.

Statsråd Lilletun sa i replikkvekslingen at både Høyre og sentrumspartiene i sine alternative opplegg hadde mer penger til utdanning enn det Arbeiderpartiet hadde. Men realiteten er jo at etter forhandlingene mellom sentrumspartiene, Høyre og Fremskrittspartiet måtte vi redusere vårt budsjett med 234 mill. kr for å holde rammen. Så selv om både Høyre og sentrumsregjeringa hadde mer penger enn oss, var det vel da Fremskrittspartiet som bestemte at rammen skulle reduseres så kraftig.

Det er synd at denne regjeringen har valgt å gjøre en bakstreversk kontantstøttereform så viktig at det er Fremskrittspartiet som styrer.

Likevel er det noen lysglimt, for det blir sagt en del her som ikke har direkte med pengefordelingen å gjøre, men som likevel er viktig. Jeg vil spesielt trekke fram det et bredt flertall sier om studentboliger, etter forslag fra Arbeiderpartiet, for her legges grunnlaget for flere regelendringer. Det viktigste er å fjerne dagens tak på tilskudd og la tilskuddet utgjøre 60 pst. av de forhåndsgodkjente byggekostnadene.

Flertallet er innforstått med at det kan bety at det bygges færre boenheter, men det er likevel bedre at det blir bygd færre boliger enn at gode prosjekter som det er behov for, ikke kan realiseres.

Tida tillater meg ikke å gå inn på de øvrige regelendringene vi går inn for, men det som må understrekes, er at det er et stort behov for studentboliger. Et bredt flertall er enig om at det er behov for en økt satsing.

Vi har ikke fremmet forslag til å votere over i denne saken, men vi regner med at departementet følger opp innstillinga, og vi vil jo i tillegg få muligheten til å diskutere dette i Stortinget når Regjeringa legger fram den handlingsplanen som vi har bedt om.

Flere her i salen har de siste dagene sikkert fått mange hundre mail om fastrente på studielån. I mitt svar til dem som har sendt mail til meg, viser jeg til det vedtaket som ble fremmet av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, og som også sentrumspartiene stemte for til slutt. Jeg har føyd til i mine svar at jeg regner med at det vil bli gitt tilbud om fastrente så snart som mulig. Men å si så snart som mulig til utålmodige studenter, er ikke veldig konkret. Så jeg vil be statsråden hjelpe meg så jeg kan bli mer konkret. En av grunnene til at jeg spør om det, er dessuten at statsråden har gitt litt uklare signaler i denne saken. I brev til Arbeiderpartiets gruppe datert 30. november sier statsråden at departementet i samar-

beid med Lånekassen vil legge til rette for at arbeidet med et tilbud om fastrente «utredes og forberedes slik at det kan settes i drift i år 2000». Men lenger nede i det samme brevet heter det at departementet «vurderer ulike alternativ og prøver å finne fram til løsninger som kan iverksettes på et tidligere tidspunkt».

Det blir ikke mer klart av at den samme statsråd Lilletun i et oppslag i Aftenposten 29. november, altså dagen før dette brevet er datert, sier at fastrenten kommer – forhåpentligvis i løpet av dette året. Det må jo være 1998 det da. Spørsmålet er om statsråden kan hjelpe meg til å bli mer konkret, og svare på når tilbakebetalingene får et tilbud om fastrente. Blir det i år, blir det før påske, eller har statsråden fremdeles tenkt å vente til år 2000?

Vi har jo fått mange mail – og til en som jeg svarte, prøvde jeg meg på en liten morsomhet og spurte hvorfor de ikke kunne gå i tog, som da jeg var ung. Men faktisk har mange unge folk gått i tog i høst. Det har spesielt vært elever i den videregående skolen. Det er stor grunn til å være bekymret for arbeidsmiljøet til elevene i den videregående skolen, og vi er veldig spent på hva statsråden kommer med når den saken kommer til Stortinget til våren.

En annen stor sak som elevene har vært opptatt av og demonstrert for, er gratis skolebøker. Her er det mange som har lovt mye i skoledebatter i valgkampen. Men det er faktisk bare Arbeiderpartiet som har fulgt opp løftet, og vi har i vårt alternative opplegg lagt inn 50 mill. kr til utlån av skolebøker. Selv da vi måtte kutte budsjettet med 234 mill. kr etter at flertallet hadde redusert rammen, satte vi av 50 mill. kr til skolebøker. Vi har dessverre ikke flertall i år, men det kommer nye budsjetter, og denne saken vil vi jobbe videre med.

Anne Brit Stråtveit (KrF): Alle partier har ønske om en god skole, men vi har ulik oppfatning om hva det er, og vi har ulikt grunnlag for hvordan vi mener forskjellige sider av utdanning og opplæring skal utvikles.

Kristelig Folkeparti ønsker å se elevene som hele mennesker. Arbeiderpartiet og SV framhever i sine merknader at skolen ikke skal være verdinøytral, men bygge på demokratiske verdier. Det er viktige verdier, men vi er opptatt av at mennesker også har en religiøs side og at de kristne grunnverdier fortsatt er viktige for utvikling av enkeltmennesket, for et godt samvær mellom menneskene og for å kunne ivareta den kristne kulturarven.

At elevene er hele mennesker, betyr i skolesammenheng at samtidig som vi vil at skolen skal være en kunnskapsskole, skal den også gi omsorg og bidra til trivsel og oppbygging av gode mellommenneskelige forhold. Derfor ser vi på Regjeringens satsing på forebyggende arbeid i skolen som svært viktig i en tid med mye uro i mange skoler, der elever føler seg usikre og utrygge og lærere trenger hjelp til å takle skolehverdagen. Mobbing, rasisme og vold kan motarbeides gjennom ansvarliggjøring i form av demokratiutvikling, elevrådsarbeid og konfliktråd i skolen. Men holdningsskapende arbeid er noe av det vanskeligste som finnes. Jeg tror at de læringsme-

toder som brukes på dette feltet, er svært viktige. Drama som metode er et verktøy som gir elevene muligheter til å sette seg inn i andres situasjon på en spesiell og lærerik måte.

Jeg har tidligere sagt noe om at det kan være verdifullt å få inn andre profesjoner i skolen. Det kompetanseutviklingsprogrammet som vi har gått inn for tidligere, er også noe som jeg har stor tro på kan være med og gjøre noe for skolesituasjonen og for den enkelte i klasserommet. Jeg tror også at en må satse på klasseromsforskning for å kunne hjelpe elever og lærere.

Alle partier har tidligere også sagt noe om viktigheten av samarbeid mellom hjem og skole. Stoler likevel ikke alle her på foreldrene og deres evne til å ta seg av egne barn, siden en hele tiden lar det skinne igjennom at det er samfunnet som best kan ta seg av barna, og at foreldrene tidligst mulig skal komme seg ut i jobb og prioritere det framfor omsorg for egne barn?

Kristelig Folkeparti er for en skolefritidsordning. Vi kunne ha ønsket oss mer penger til denne ordningen, men vi har ment at det skal være en frivillig ordning med et tredelt økonomisk ansvar, der kommunen og kommunepolitikere selv kan bestemme standard og pris.

Men SFO og barnehager er ikke begynnelsen på og et ledd i utdanningskjeden. I sin tale «Velferdsstaten foran nye veiskiller» sa Hill-Marta Solberg noe om at 6-åringsreformen var en investering, mens kontantstøtten var en utdeling. Det er viktig for Kristelig Folkeparti å få klart fram skillelinjene mellom Arbeiderpartiet og oss på dette feltet.

Vi mener at foreldrenes samvær med barna fra de er små så absolutt er en svært god investering i framtiden, både for det enkelte barn og for samfunnet. Hvordan kan en tro at ansatte i skoler og barnehager i alle tilfeller kan gi det enkelte lille barnet mer omsorg og gjensidig ansvarlighet enn det foreldrene kan gjøre? Jeg tror det ikke!

Det ble sagt i stad at barna ikke velger sine foreldre. De velger heller ikke sine barnehagelærere og skolelærere.

Norske skoleelever ligger ikke tilbake faglig sett i forhold til andre land, selv om svært mange av dem verken har gått i barnehage eller har hatt heldagsopphold på skolen i form av en skolefritidsordning. Det må være andre motiver som ligger bak ønsket om tidlig skolestart og at de minste skal ha heldagstilbud i barnehage og SFO.

Til slutt: For skolens og ikke minst lærernes del er den lokale og pedagogiske handlefriheten som Regjeringen påpeker i sine budsjettkommentarer, svært viktig. Vektlegging på entreprenørskap og ressursentre er positive tiltak i rett retning. Reform 97 kunne lett gitt en bundethet som fratok både elever, lærere og foreldre lysten og etter hvert evnen til initiativ og nytenkning, som er uhyre verdifullt for engasjement og arbeidslyst.

Tomas Norvoll (A): Vi har hatt en debatt i dag og også tidligere hatt debatter om komiteenes budsjetter som har vært preget av at det har vært et linjeskifte hos sentrumpartiene. Vi har opplevd at Høyre og Fremskrittspartiet i komite etter komite har fått gjennomslag

for at den offentlige samfunnsordningen skal nedprioriteres, mens de private, personrettede ordningene står i fokus. Vi opplever et sentrum som nærmest opptrer som politisk rekved, og som ikke kan forsvare seg på en skikkelig måte.

Vi så i forhandlingene at når sentrumer måtte velge, så de – og de sier fortsatt – at de prioriterer skolen, mens de faktisk nedprioriterer den og de offentlige samfunnsordningene. Vi fikk nå nettopp en veldig grei redegjørelse fra representanten Stråtveit om hvorfor de mener at kontantstøtte og private, personrettede ordninger er vesentlig mye viktigere enn de overordnede samfunnsmessige ordningene. Vi må respektere det standpunktet, men vi trenger ikke på noen måte å være enig i det. Og det må være lov til å si at det er leit, ikke så mye for Arbeiderpartiet, men for den norske skolen at de som tidligere alltid har hevdet at de er for enhetsskolen og vil styrke den, nå skifter side.

Jeg opplever også at representanter fra Senterpartiet prøver å forsvare seg med at de var nødt til å samarbeide med Høyre og Fremskrittspartiet, hvis ikke, ville Arbeiderpartiet og Høyre ha laget et budsjett som ville vært vesentlig mye dårligere enn det som blir vedtatt nå i dag. Det er ikke riktig. Arbeiderpartiet tilbød seg i en kaotisk situasjon hvor regjeringspartiene så ut til ikke å være i stand til å ta styringen, å samarbeide med hvem som helst for å få til en forsvarlig ordning. I et sånt samarbeid ville man aldri opplevd at Arbeiderpartiet sviktet sine prinsipper om skolefritidsordningen, om grunnskolen, om enhetsskolen og om de generelle, store samfunnsinstitusjonene våre.

Når regjeringspartiene nå har gått til Høyre og Fremskrittspartiet, får de stå for det. De får på et eller annet tidspunkt lære seg å stå på egne bein, og ikke drive og henge i bukseslengen og skjortekanten til Arbeiderpartiets representanter. Men vi tar til etterretning det linjeskiftet som har funnet sted.

Vi tror ikke at kuttene – selv om de er store, og selv om de er ille – i den offentlige skolen i seg selv vil føre til en total rasing av skoletilbudet. Men det vil merkes, og det er uttrykk for en trend og en linje som sentrumpartiene nå har valgt.

Representanten Lyngstad avdramatiserte kuttet i skolefritidsordningen med å si at det bare vil koste 120 kr mer i måneden. For det første tror jeg det tallet er feil. Det vil variere mye fra kommune til kommune. Og jeg må si: Det er nok ikke vanskelig for representanten Lyngstad å betale 120 eller 150 kr mer i måneden, som tross alt har en inntekt og diettordning på over 500 000 kr i året. Men det finnes mange med små barn som har det vesentlig strammere enn representanten Lyngstad, og som vil merke det kuttet som flertallet nå velger å foreta.

Arbeiderpartiet satser på den offentlige skolen, og ikke minst satser vi på høyere utdanning. Det motsatte har vært hevdet i dag. Da vil jeg få lov å henlede oppmerksomheten på at Arbeiderpartiet i dag fremmer forslag om at det skal brukes 42 mill. kr på desentralisert høyere utdanning for å bringe utdanning ut i regionene, slik at det skal være mulig for folk som ønsker høyere ut-

danning og høyere kompetanse, å bosette seg ute i regionene. Hvis vårt forslag blir vedtatt, ville det vært et løft for den desentraliserte høyere utdanningen, og det ville ha gitt muligheten til å få på beina mange tilbud rundt om i landet.

I innstillingen går komiteen inn for at høyskoler som har de faglige kvalitetene, kan tildele doktorgrad. Jeg forutsetter at dette skjer raskt.

Vi har også registrert at statsråden har kommet med veldig mange løfter om nybygg og samlokaliseringer innenfor høyskole- og universitetssektoren. Nå har statsråden reist rundt og lovet mye. Nå er det på tide at han begynner å konkretisere prioriteringen og faktisk tar tak i de plassproblemene som er ved mange institusjoner. Da vil jeg minne om den merknaden som et flertall står bak, som sier at samlokaliseringer skal prioriteres, og vi ser fram til at statsråden skal legge fram en sak og faktisk begynne å prioritere sine egne løfter.

Grete Knudsen (A): Fra en del talere her i dag er det kommet frem holdninger om at skolen ikke krever noe av elevene. Det er et slapt og et uriktig utsagn. Skolen har aldri krevd mer av elevene enn i dag, og i dag krever skolen mye av *alle* elevene sine. Et stadig mer komplisert samfunn og arbeidsliv krever kunnskaper og ferdigheter som aldri før. Men det er overmåte viktig å ha klart for seg at disse kravene ikke alene er krav om kunnskap om flere byer i Belgia. De unge får en nokså dårlig start om de bare får med seg de tradisjonelle kunnskapene. De er hjelpeløse i samfunn og arbeidsliv dersom de ikke har skaffet seg et minimum av evne til å samarbeide. De er nokså fattige dersom de ikke gjennom skolen har fått oppøvd evnen til solidaritet. De har, som ingen tidligere generasjoner, behov for både sin kritiske sans og sin skapende evne. Svaret på slike utfordringer ligger ikke i det som var. Flere nasjonale kunnskapsprøver, nasjonale vurderingssystemer, nasjonal kontroll og flere karakterer er elendige svar på de utfordringene vi nå står overfor. I dette arbeidet er den enkelte lærer, det enkelte lærerteam, viktigere enn både statsråd, komite og sentrale forskrifter. Det vurderingssystem vi kan lage på grunnlag av det som skjer i den enkelte skole, er det som har fremtiden foran seg.

I debatten i dag har regjeringspartiene, Fremskrittspartiet og Høyre brukt mesteparten av sine muskler til forsvar av sin høyredreining. Tilskuddet til private skoler har ikke fått noen reduksjon. Man har samtidig tonet ned konsekvensene av at offentlige tilbud som skolefritidsordning, læremidler til 6-åringene – som ikke minst Lillelun tidligere burde være mye høyere – og tiltak til minoritetsgrupper utsettes for kutt. Da hjelper det lite at statsråden forsvarer seg med å liste opp hvem som byr mest i de ulike budsjettene. For til syvende og sist er det måten man bruker pengene på, som alltid vil angi den retningen man ønsker å gå i. I forhold til det som statsråden tidligere har stått for, føler jeg at han ikke viser det samme engasjementet nå overfor en enhetsskole som faktisk utsettes for press fra mange kanter – veldig mange kanter. Det er klart at med en vektlegging av de indi-

viduelle ordningene, som regjeringspartiene nå har satt alt inn på å få igjennom ved sin kontantstøtte, angir man også en annen oppvekst- og familiepolitikk. Når det i tillegg nå kommer til å bli endringer med en så stor reduksjon av skolefritidsordningen, ville det være riktig om statsråden kunne ha sagt om det også angir en annen retning på skolepolitikken enn tidligere. Det er ikke rart at de spørsmålene blir reist her, for det passer godt med den vekten som det legges på de individuelle ordningene i barnehagene. Med kontantstøtte istedenfor barnehager og med reduksjon av skolefritidsordningene ser mange av oss en høyredreining i forhold til de oppvekstordningene som vi tidligere har lagt vekt på, og som det har vært stor oppslutning om i samfunnet vårt.

Jeg opplevde at statsråden i sitt innlegg ikke sa noe om hvilke linjer som skulle legges til grunn videre. Vi vet alle sammen at Kristelig Folkeparti ikke var noe særlig for 6-årsreformen, og det er der statsråden nå tar penger fra. Han tar de 50 millionene derfra. Vi vet at Kristelig Folkeparti ikke var noe særlig for skolefritidsordningen. Det er der han tar penger fra. Han burde ha sagt om han her angir en annen linje, og at Senterpartiet, som tidligere har vært for de offentlige ordningene, da virkelig har tapt den kampen.

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Svein Ludvigsen (H): Jeg synes det er svært gledelig at komiteen, bortsett fra Fremskrittspartiet, ytret seg så positivt om Universitetet i Tromsø og den store betydningen det har for høyere utdanning, forskning og næringsliv i Nord-Norge. For det er et faktum at Universitetets snart tredveårige tilstedeværelse i Tromsø har gitt gode resultater hva angår økonomisk verdiskaping og fornyelse av næringslivet i nord, og det er den aller viktigste aktøren for å dekke behovene for høyt utdannet helsepersonell i Nord-Norge.

Dessverre ser vi nå en økt svikt i legedekningen i nord, både innenfor sykehusdelen og i primærhelsetjenesten i kommunene. Mens antall yrkesaktive leger i Norge har økt med 1 202 leger fra 1995 til 1998, har antallet leger i Nord-Norge gått ned. Årsaken er sammensatt, men KUF-komiteen har pekt på ett ømt punkt, nemlig utbyggingen av Universitetet i Tromsø, som ennå ikke er ferdig. Det er bygningsmessig dimensjonert for 3 000 studenter, og har nå 6 000-7 000. Derfor gjør komiteen rett når den igjen påpeker at teorifagbygget har høyest prioritet blant de statlige byggeprosjektene, og at dette prosjektet må realiseres raskt. Jeg hadde håpet at vi skulle få til en om-disponering på budsjettet slik at byggearbeidene kunne komme i gang på østre fløy i mai neste år. 15 mill. kr er det som trengs, og jeg forutsetter og håper at Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett til våren tar en ny gjennomgang og ser om det er rom for å sette i gang byggingen av teorifagbygget.

I denne sammenhengen er selsvagt en utvidelse av Regionsykehuset og medisinsk helsefagbygget en forutsetning for at vi på kort sikt skal kunne utvide antall medisinstudenter til 90, for så i neste omgang å øke til 120 pr. år ved Universitetet i Tromsø. I så måte er jeg glad for at en annen komite, nemlig sosialkomiteen, i sin budsjettinnstilling fremmer to romertallsforslag som begge vil være av stor betydning for utdanning og faglig interessante miljøer knyttet til medisin i Tromsø. Jeg tenker på sosialkomiteens forslag om å be Regjeringen utrede etablering av et nasjonalt telemedisinsk senter ved RiTØ, finansiert med statlige midler, og sosialkomiteens forslag om å be Regjeringen vurdere økt opptak av medisinerstudenter ved Universitetet i Tromsø.

I tillegg har budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet og Regjeringen gitt som resultat at det ligger 5 mill. kr ekstra som stimuleringstiltak for å øke og bedre legedekningen i utkantstrøkene. Summen av disse tiltakene er jeg overbevist om vil gi en ny tid både for medisinerutdanningen og helsetjenesten i Nord-Norge. For det er slik at undersøkelser viser at utdanningskapasiteten ved Universitetet i Tromsø har en klar sammenheng med legedekningen i nord. Undersøkelsen bekrefter at 80 pst. av nordnorsk ungdom som er utdannet ved Universitetet i Tromsø, er igjen i landsdelen som leger etter fem år. Av ungdom fra Nord-Norge som reiser sørover, er det bare 40 pst. som kommer tilbake til landsdelen etter fem år. Så Stortinget kan knapt nok gjøre en bedre investering i Nord-Norge enn å satse på økt utdanning ved Universitetet i Tromsø.

Statsråd Peter Angelsen: Fiskeri- og havbruksnæringen er en av de viktigste næringene for landets økonomi og den viktigste for sysselsetting og bosetting i kyststrøkene. Den betydelige forskningsaktiviteten som skjer innenfor denne næringen, er en del av den innstillingen som komiteen behandler i dag.

I St.meld. nr. 51 for 1997-98, Perspektiver på utvikling av norsk fiskerinæring, legges et verdikjedeperspektiv til grunn for fiskeripolitikken. Med utgangspunkt i markedsutfordringen drøftes utfordringer bl.a. innen forskning og utvikling. Fiskeridepartementets FoU-prioriteringer for 1999 tar utgangspunkt i denne meldingen, og jeg er glad for at komiteen slutter seg til de prioriteringer det er lagt opp til.

Innenfor økningen til marin forskning og utvikling i 1999 vil forskning rettet mot styrket lønnsomhet, konkurransevne og verdiskaping i næringen være prioritert. I tråd med prioriteringene i St.meld. nr. 51 for 1997-98 vil prioriterte forskningsfelt være markeds-, produkt- og prosessutvikling og bedre totalutnyttelse av råstoffet, bl.a. gjennom marin bioteknologi. For at næringen skal være konkurransedyktig må markedskrav innarbeides i hele verdikjeden. Forskning på forbrukeratferd, prisdannelse, konkurranseforhold i forskjellige markeder og handelspolitiske forhold er derfor et sentralt innsatsfelt. Jeg har merket meg komiteens understrekning av betydningen av forskning innen marin bioteknologi og biprodukter. Bioteknologi gir store muligheter for utvikling av

nye produkter og anvendelser av marint råstoff. Over Fiskeridepartementets budsjett støttes bioteknologisk forskning både gjennom forskningsprogrammene i Norges forskningsråd og med bevilgninger til Program for marin bioteknologi i Tromsø og til laboratorium for molekylær marinbiologi – Sars-senteret – i Bergen.

Programmet Næringsutvikling for marine arter i oppdrett ble startet i 1997 for å bidra til å realisere næringsutviklingspotensialet for marine arter som ikke er kommet forskningsmessig langt nok, og det legges opp til å styrke denne innsatsen i 1999.

Hovedutfordringen for ressursforskningen fremover er å redusere usikkerheten i den vitenskapelige rådgivningen om status og utviklingen av fiskebestandene og bestandene av sjøpattedyr. Det er en utfordring å videreutvikle og forbedre beregningsmodeller for de kommersielt viktigste bestandene. Overvåking av ressurs- og miljøtilstanden i havet er kostnadskrevende, og kravene til dokumentasjon på dette området er økende. Det er derfor behov for å utvikle kostnadseffektive metoder for overvåkingsaktivitetene. Dette arbeidet vil ha høy prioritet innen marin forskning og utvikling fremover.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A): Fiskeriministeren skal faktisk få ros for at det nå er kommet en økning som gjør at det er mulig å starte opp med «Et hav av muligheter». Her er det et enormt potensial for verdiskaping, og vi trenger fortsatt å videreutvikle metodene når det gjelder å beregne hva som er bærekraftig uttak av fisk. Men så må det være lov å uttrykke at vi i Arbeiderpartiet er skuffet over at budsjettforliket med Fremskrittspartiet og Høyre førte til en reduksjon også på dette området. I Arbeiderpartiets opplegg ligger de pengene inne.

Når det gjelder det forskningsfondet som et flertall fra Arbeiderpartiet og Høyre gikk inn for å etablere i forbindelse med behandlingen av finansinnstillingen, er det viktig å peke på at Arbeiderpartiet – for det er foreløpig bare vi – i sine merknader har pekt ut tre områder som dette forskningsfondet skal ha sin innsats rettet mot. Det er medisinsk forskning, det er miljøforskning og det er marin forskning.

Jeg vil derfor spørre: Hvordan har fiskeriministeren tenkt å følge opp det videre arbeidet med etablering av Norges forskningsfond?

Statsråd Peter Angelsen: Jeg takker for den ros som ble gitt når det gjelder Fiskeridepartementets satsing på forskning. Men la meg si at det er ikke bare Fiskeridepartementet som satser over Fiskeridepartementets budsjett, det er hele Regjeringen. Hele Regjeringen står bak den satsingen som her skjer, ikke minst ministeren som er ansvarlig for forskning totalt sett. Dette er en helhetlig innsats som man retter inn mot den marine sektor, der man ser at verdiskapingspotensialet er betydelig i årene framover, et verdiskapingspotensial som kan gi en betydelig nasjonal effekt, ikke minst distriktmessig.

Når det gjelder Norges forskningsfond som er vedtatt opprettet her i Stortinget, må Regjeringen se på hvordan vi skal forholde oss når det gjelder de satsingsområdene som der er fremmet. Men jeg er tilfreds med at marin forskning kommer inn som et satsingsområde, i tråd med det som Regjeringen også har lagt opp til.

Jeg kan jo røpe – jeg vet ikke om kirke-, utdannings- og forskningsministeren har sagt det tidligere i debatten – at Regjeringen arbeider med en forskningsmelding, hvor nettopp det med forskningsfond er et av temaene. Det er vel ikke galt å røpe akkurat det, så slik sett ser det ut til at regjering og storting er på bølgelengde. Jeg tror nok vi skal finne fram til de riktige satsingene og komme til enighet med Stortinget på det området.

Ellers synes jeg det var synd at Arbeiderpartiet ikke satset mer på et samarbeid med Regjeringen om budsjettet, hvis det er slik at Regjeringens opprinnelige budsjett var bedre enn det som ble resultatet i Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt ordet til replikk.

Inge Lønning (H): To korte merknader først: Jeg håper at statsråden vil kommentere det som har vært trukket frem fra flere talere i debatten om Lånekassen og fastrente, for det er en sak som opptar – med god grunn – svært mange i disse dager.

En liten kommentar også til den lille meningsutveksling om stipendiatstillinger til private høyskoler: Det prinsipielt nye i dette er at man fra departementets side tildeler øremerkede stillinger til institusjoner som ikke får tildelt faste lærerstillinger på den måten, men gjennom et annet økonomisk støttesystem. Derfor vil jeg gjerne be om at dette blir forelagt komiteen i en egnet form, før det implementeres en ny ordning, fordi den også lett vil kunne skape presedens med tanke på fremtiden.

Det mest bemerkelsesverdige ved denne debatt er den eiendommelige proporsjonsforstyrrelse som har preget Arbeiderpartiets gjennomgangstone i denne debatten. Det virker jo faktisk som om man prioriterer skolefritiden høyere enn skoletiden, for det man stiller opp mot hverandre i innlegg etter innlegg, er bevilgninger til skolefritidsordningen innenfor det offentlige system mot bevilgninger til private skoler, til skolens primærformål. Og hvis jeg har oppfattet budskapet riktig, sier Arbeiderpartiet at skolefritiden i det offentlige system er viktigere enn skoletiden ved de private skoler. Det er en forbløffende form for prioritering. Og det bekrefter etter mitt skjønn det som var Høyres hovedbegrunnelse for ikke å gå inn for en lovfesting av en skolefritidsordning, nemlig at man i løpet av meget kort tid skaper en ganske alvorlig vrangforestilling, om at det er det offentliges oppgave å prioritere også barnepass i fritiden som del av utdanningsbudsjettene. Det er et viktig formål, men å prioritere det som om det var en ordinær del av skolens primærformål, er vitterlig ikke riktig, og det bør det heller ikke bli i fremtiden.

Det er helt sikkert riktig og viktig at skolen forsøker å løse samfunnsoppgaver i sin store alminnelighet. Men

det er enda viktigere å fastholde at vi i Norge ikke har en offentlig skole med skoleplikt, og at det heller ikke er som representanten Oppebøen Hansen sa, at vi prioriterer de offentlige institusjonene «som omfatter alle». De omfatter slett ikke alle! Det er mange foreldre i dette land som velger å sende sine barn til Steinerskoler, til Montessori-skoler, til livssynsskoler, og de må da ha de samme rettigheter som andre foreldre – hvis det da ikke er selve valgfriheten man vil til livs, fordi selve valgfriheten er en torn i øyet dersom man legger et ganske bestemt ideologisk syn til grunn, nemlig at det egentlig burde være *plikt* for alle til å gå i den offentlige skolen.

Ursula Evje (Frp): Statsråden bad i sitt innlegg om en klargjøring av hva Fremskrittspartiet legger i flertallsmerknaden om samlokalisering av Søndre Land og Bredtvet. Det er rimelig enkelt å få klargjort. Fremskrittspartiet er av den prinsipielle oppfatning at hensynet til de nåværende brukerne må veie tyngst i debatten om kompetansesentrene og de ansattes evne og vilje til å flytte på seg.

Jeg vil minne om at Fremskrittspartiet og Høyre var de eneste som gikk inn for å bevare alle kompetansesentrene der de i dag er lokalisert, da vi vedtok dette i juni.

Jeg blir noe forundret når statsråden nå finner det oppørtunt å fortelle at det er mye i denne saken vi ikke vet. Fremskrittspartiets hovedanliggende er, uansett hva vi vet eller ikke vet, å bevare så mye av den eksisterende spisskompetansen som mulig, på bakgrunn av flertallsvedtaket som ble gjort. Jeg skal ikke trekke statsrådets gode vilje i tvil når det gjelder Halmrast skole og Øverby skole. Det jeg imidlertid må ta stilling til, er om en slik blanding av Øverby og Halmrast vil gjøre det lettere å oppnå det som synes å ha vært en målsetting helt siden 1991, nemlig en total nedleggelse av tilbudet. Og det ønsker ikke Fremskrittspartiet. Dersom statsråden legger noe annet i flertallsmerknaden enn det som står bokstav for bokstav, påtar han seg samtidig et ikke ubetydelig ansvar for hjelpen og opplæringen som brukerne trenger, dersom det muliggjør en nedleggelse som ellers ville vært vanskeliggjort.

Så vil jeg ta opp en ting til. Forslag nr. 20 vil vi gjøre om til et oversendelsesforslag, og vil henstille om – dersom det er mulig – at det kan ses på i sammenheng med meldingen om boligsituasjonen for unge og vanskeligstilte, som i øyeblikket blir behandlet i kommunal- og regionalkomiteen.

Presidenten: Presidenten har merket seg at Ursula Evje har gjort forslag nr. 20 om til et oversendelsesforslag.

Trond Giske (A): Først en liten kommentar til det representanten Lønning sier. Han sier at det ikke er en offentlig oppgave å prioritere barnepass i fritiden. Og min sann så har dette budsjettet vist at Høyre har fått fullt gjennomslag for det synet, både ved en dramatisk nedgang i utbyggingen av barnehageplasser og ved et dramatisk kutt i skolefritidsordningen. Så får vi håpe at

kvinnene stiller opp og går tilbake til det samfunnet hvor mor var hjemme når barna kom fra skolen i 12-tiden på formiddagen.

Dessverre er det slik at det er Høyre og Fremskrittspartiet som drar regjeringspartiene over mot sin skolepolitikk. Undervisning var jo en av sentrumpartiernes fanesaker i den forrige valgkampen. På område etter område skulle det skje dramatiske og flotte endringer i forhold til den daværende regjering. Det vi nå må spørre om, er: Hvor er det blitt av alle disse løftene? Hvor er det blitt av reduksjonen i antall elever i klassene i grunnskolen, som var en av fanesakene? Hvor er det blitt av opptrappingen til 40 pst. stipendandel? Det blir noen voldsomme løft de to siste årene hvis man skal rekke det. Hvor er det blitt av millionsatsingen – om det ikke var milliardatsing – på trygge skoleveier, som skulle gis 6-åringene.

Kristelig Folkeparti, ved sin talsmann Lilletun, sa i en pressemelding den 14. august 1997 at Regjeringen umiddelbart må garantere at alle 6-åringene med farlig skolevei får tilbud om gratis skoleskyss. Det må stilles midler til disposisjon, slik at kommunene kan tilby skyss til de elevene som fra neste uke skal ferdes på en farlig skolevei.

Jeg går ut fra at det er derfor Regjeringen nå har et budsjett som gir kommunene 1 milliard kr mindre enn det som ville vært mulig i et kompromiss med Arbeiderpartiet. Hvor er det blitt av alle valgloftene, som var så fete at det dryppet mer av dem enn av ribben vi får servert i høytiden som står foran oss? Hadde det bare vært sånn at hjertesakene på utdanningssektoren ble droppet til fordel for alle de andre valgloftene som skulle innfris når det gjelder samferdsel, veier, kommuneøkonomien og eldreomsorgen, så hadde det kanskje vært akseptabelt og kanskje forståelig. Men det er heller ikke virkeligheten, tvert imot.

Man sier at man er bekymret for ungdommens manglende politiske interesse; ungdommen tror ikke lenger på politikerne. De som har vært til stede ved skolevalg og sett hvordan løftene flyr veggimellom, kan godt skjønne det. Men sammenliknet med det sentrumpartiene gjorde i valgkampen i fjor, blir en gjennomsnittlig skoledebatt like edruelig som Kristelig Folkepartis julefest. Lilletun er også kirkeminister, og jeg vil si at den valgkampen som ble drevet, bryter med et av budene som ble gitt – så kan Lilletun selv finne ut hvilket.

Et løftebrudd syns jeg er spesielt ille. Det er løftet om at elevene skulle få et stipend til skolebøker i den videregående skole. Det er en dyp urettferdighet at foreldre og elever må betale kanskje 4 000-5 000 kr i skolebøker, når vi har som motto at vi skal ha lik rett til utdanning. Det løftet er også forlatt. Arbeiderpartiet er i mindretall med det forslaget. SV har også, etter at rammen ble gitt, forlatt det løftet. Jeg håper at velgerne merker seg dette i kommunevalgkampen vi går inn i.

Ulf Erik Knudsen (Frp): Det er mange talere fra Arbeiderpartiet som i dag har omtalt Regjeringens syn, nesten som et knefall for Høyre og Fremskrittspartiet i skolepolitikken. Jeg deler ikke den oppfatningen. Det er

fortsatt et godt stykke igjen, i hvert fall til Fremskrittspartiets skolepolitikk. Det viser de mange forslag som Fremskrittspartiet har lagt fram i forbindelse med denne budsjettbehandlingen. Men det er også mange positive trekk, som vi derfor har funnet å kunne støtte opp om.

Noen ord om studie- og yrkesrådgivningen. En samlet stortingskomite understreket ved fjorårets budsjettbehandling viktigheten av studie- og yrkesrådgivningen på ungdomstrinnet. I Fremskrittspartiets innledende bemerkninger og i et konkret forslag ved årets budsjettbehandling er dette også fokusert.

En faktor som kan være et bidrag når det gjelder yrkes- og utdanningsveiledning, er bearbeiding av dataprogrammet Veivalg, som er nevnt i framlegget fra Regjeringen. Veivalg har i en årrekke vært i bruk både i skoler og i arbeidsmarkedsetaten, men signaler jeg har mottatt, tyder på at tiden er overmoden for en betydelig revisjon av programmet både med hensyn til manglende opplysninger og mangler ved brukervennligheten, som vesentlig kan bedres. Om fremtiden ligger i retning av en database med tilgang over Internett, eller i retning av versjoner som kan brukes uten Internett, skal jeg ikke si for sikkert. Det er i hvert fall med glede jeg konstaterer at det store flertallet i komiteen, alle unntatt medlemmene fra Høyre, har funnet å vektlegge dette arbeidet.

I tillegg er det svært viktig at man i arbeidet med utdannings- og yrkesveiledning har en nær kontakt og samarbeid med arbeidslivet. Det er i arbeidslivet man kanskje har de beste forutsetninger for å si noe om fremtidige behov innenfor de respektive bransjer, og raskest merker svingninger som er på gang i markedene.

Et annet tema jeg ønsker å ta opp, er de betydelige utgiftene vi har til undervisning av fremmedspråklige, når det gjelder morsmålsundervisning og undervisning i norsk. På statsbudsjettet er det bevilgninger både innenfor grunnskolens område og innenfor den videregående skole.

Fremskrittspartiet konstaterer at det ville vært et vesentlig mindre behov for tilskudd på disse postene dersom stortingsflertallet hadde ført Fremskrittspartiets restriktive innvandringspolitikk. Vi registrerer imidlertid at det ikke har vært gjort, og vi har derfor et problem. Dette problemet ønsker Fremskrittspartiet å løse. Vi er derfor positive til bevilgninger øremerket til opplæring i norsk for fremmedspråklige elever.

Bevilgninger til morsmålsopplæring mener vi imidlertid ikke bør foretas over offentlige budsjetter. Det er i og for seg helt greit om foreldrene ønsker å drive denne type opplæring, men det kan ikke anses som en prioritert offentlig oppgave. Det er også slik at morsmålsopplæringen vil begrense tiden man har til å følge undervisning i norsk.

Synnøve Konglevoll (A): Etter Arbeiderpartiets syn er satsing på utdanning og forskning noe av det viktigste vi kan gjøre i en framtidretta distriktpolitikk. Gjennom en aktiv kunnskapspolitikk skal vi legge grunnlaget for nyskaping, og her er økt satsing på fiskeriforskning helt sentralt.

Et eksempel på hva vi har oppnådd gjennom fiskeriforskning, er produksjon av noe som heter alkalisk fosfatase fra tinevannet til reker. Produktet har en verdi på flere hundre tusen kroner pr. gram. Sjøl om totalmarkedet for dette produktet ikke er så stort, har vi altså en enorm ressurs i det som hittil har vært kasta på sjøen, og dette er et godt eksempel på det. Det er opplagt at denne type forskning må gis høy prioritet, og jeg vil spesielt peke på betydninga av MABIT-programmet som også er en av anbefalingene i næringsstrategien for Nord-Norge. Både industrien og forskningsmiljøet rundt MABIT er enig om at budsjettet for MABIT må økes opp mot 14-16 mill. kr pr. år for å kunne hente ut det enorme potensialet vi har på dette feltet i Norge.

Gjennom høyere utdanning og forskning skal vi legge grunnlaget for nye inntekter og arbeidsplasser, men også dekke behovet for arbeidskraft, og jeg vil spesielt nevne leger og tannleger.

Når det gjelder leger, er det dramatisk at det til tross for at vi har fått ca. 1 200 nye legestillinger i Norge de siste tre åra, faktisk har vært en nedgang på seks leger i Nord-Norge. Vi vet, som Svein Ludvigsen også sa, at å utdanne leger i landsdelen er det beste vi kan gjøre for å fylle de ledige stillingene.

Det var gledelig at Regjeringa fant plass til å bevilge 40 mill. kr til utbygging av RiTØ, men samtidig har Universitetet satt som forutsetning da de sa ja til økt opptak i høst, at både RiTØ og MH-bygget skal bygges videre ut. Jeg håper at statsråd Lilletun senere i dag kan svare meg på hvor langt planleggingsarbeidet er kommet, og om det finnes noen konkrete planer om utbygging.

Når det gjelder tannleger, er situasjonen om mulig enda mer prekær. Dekninga er liten, og gjennomtrekken er stor.

Med dagens utdanningskapasitet på tannleger vil det i år 2015 mangle mellom 500 og 600 årsverk i Norge. Så uansett er det behov for å øke kapasiteten for tannleger. Det er satt ned en arbeidsgruppe av Sosialdepartementet i samarbeid med KUF som bl.a. skal beskrive nåsituasjonen i Nord-Norge og utrede opprettelse av tannlegestudium i Tromsø.

Regjeringspartiene er dessverre ikke med på Arbeiderpartiets og SVs formulering om at tannlegeutdanning ved Universitetet i Tromsø kan være et nødvendig tiltak for å øke tilgangen på leger i Nord-Norge. Det ville vært et viktig signal om statsråd Lilletun likevel i dag kunne si noe om hvilken holdning han har til saken.

Arne Lyngstad (KrF): Jeg synes at debatten i dag har vært nokså forutsigbar. Arbeiderpartiet hevder at det offentlige utdanningstilbudet kuttet og det private prioriteres. Individuelle ordninger prioriteres framfor fellesskapsløsninger, sier Arbeiderpartiet, mens Høyre kjører på en diffus kampanje for kvalitet uten å klargjøre hva deres innhold i lærings- og kunnskapsbegrepet består i.

Jeg registrerer at Kristelig Folkeparti og de andre sentrumpartiene blir beskyldt for et linjeskifte. Det vil jeg avvise. Kristelig Folkeparti ønsker fortsatt et likeverdig opplæringstilbud innenfor rammen av enhetsskolen.

Det økonomiske opplegget innebærer en prioritering av høyere utdanning og grunnforskning. – Ja, og så får Kirken lite grann mer, og det synes jeg er gledelig. Og Arbeiderpartiet byr over.

Kristelig Folkeparti står for en familiepolitikk som prioriterer økt valgfrihet for småbarnsforeldrene. Dette er jo ikke noe overraskende. Det kan heller ikke sies å være noe linjeskifte. Men det ubesvarte spørsmålet er jo hvordan Arbeiderpartiet ville kutte for å bli enig med Høyre om en innføring av kontantstøtte. Det spørsmålet står ubesvart.

Så utfordret representanten Løvik Kristelig Folkeparti på innholdet i enhetsskolebegrepet. Innlegget minnet meg om en slags allergisk reaksjon mot begrepet. Kristelig Folkeparti har et greit forhold til det begrepet. Vi snakker om den obligatoriske grunnskolen, vi snakker om et likeverdig skoletilbud med vekt på den enkelte elevs utvikling og læring. Tilbudet skal være uavhengig av kjønn, geografi, sosial bakgrunn og økonomi, og vi snakker om en skole innenfor rammen av en nasjonal læreplan med rom for lokal tilpasning.

I debatten har jo Arbeiderpartiet og representanten Norvoll beskyldt Kristelig Folkeparti for å ødelegge enhetsskolen. Da skjønner ikke jeg hvorfor Høyre og representanten Løvik bekymrer seg.

Sannheten er at Kristelig Folkeparti står på en egen politikk og gjennomfører denne. Vi fokuserer på skolens innhold og likeverdig opplæring. Vi arbeider for en desentralisert skolestruktur. Vi ønsker fokus på kvalitet i utdanning og forskning og på kompetansebygging i hele landet, bl.a. gjennom økte bevilgninger til de regionale forskningsstiftelsene. Vi står foran store utfordringer i utdanningssystemet. Kristelig Folkeparti vil være med og prege norsk utdanningspolitikk framover. Et budsjettvedtak er en del av en større mosaikk som viser hvordan Kristelig Folkeparti vil forme et utdanningsssamfunn for neste årtusen.

Rolf Reikvam (SV): Representanten Giske var innom en liten tur og svinget seg voldsomt. Han fortalte at vi nå hadde forlatt lovnaden vår alle sammen, og det gikk på gratis skolebøker til elever i videregående skole. De faktiske forhold er at det sannsynligvis vil koste mellom 300 mill. kr og 500 mill. kr å innføre en slik ordning. Et utvalg som KS satte ned, beregnet det til å koste et sted mellom 300 mill. kr og 400 mill. kr for noen år siden, så jeg regner altså med at det vil koste mellom 300 mill. kr og 500 mill. kr, litt avhengig av hvordan en regner. Det er de faktiske forhold, og dette la vi inn i vårt opprinnelige budsjettforslag – det var et opplegg for gratis skolebøker. Så får vi beskjed om at vi har forlatt dette fordi vi nå ikke følger opp et bevilgningsforslag på 50 mill. kr, som Arbeiderpartiet har inne. Det gir ikke gratis skolebøker til alle, beklageligvis. Men jeg kan love at vi vil komme tilbake til ordningen med gratis skolebøker i neste budsjettforslag, og da får vi se om Trond Giske og de andre er med på å bevilge det som trengs for å innføre en slik ordning.

Et flertall foreslår to nye grunnkurs. Jeg føler behov for å kommentere det litt. Vi i SV kan allerede nå si at vi er beredt til å gå inn for et grunnkurs innenfor media og kommunikasjon. Det er et nytt grunnkurs, et kurs vi har bedt om lenge. Vi vet det er behov for dette innenfor dette nye fagområdet, og at det er behov for å etablere grunnkurs innen VK I og VK II og eventuelt også med et opplegg for lærebedrift, muligens – det får vi se på.

Når det gjelder å splitte opp et av de grunnkursene vi har i dag, mener vi at stedet for å gjøre det ikke er i en budsjettdebatt to-tre måneder før vi skal ha en evaluering av Reform 94. Vi ser også behov for et nytt grunnkurs. Jeg er ikke sikker på om det skal gå på merkantile fag, men jeg er ganske overbevist om at det ikke skal være et grunnkurs som skal skape arbeidskraft til bedrifter som kan samle og organisere bilagene, slik representanten Løvik var opptatt av. Jeg tror nok at det nye grunnkurset innenfor dette området vil gå i en litt annen retning enn det gamle faget handel og kontor, som ble avviklet i forbindelse med Reform 94. Så hvis de ikke er for dette, selv om vi i utgangspunktet er helt for allerede nå, får vi et nytt grunnkurs innenfor media og kommunikasjon.

Statsråden svarte ikke på mitt spørsmål i stad om en omstillingsenhet. Jeg håper han kan gjøre det, for jeg antar at det i forbindelse med en slik omstillingsenhet som skal vare fram til år 2000 en eller annen gang, kan være behov for å sette i verk tiltak som koster noe penger, eksempelvis førtidspensjonering. Departementet har i dag ikke fullmakt til å gå inn på den type ordninger, så jeg håper statsråden eventuelt kan bekrefte at han vil komme tilbake igjen i revidert, hvis det er behov for det, med et opplegg slik at Stortinget kan gjøre de nødvendige vedtak.

Tomas Norvoll (A): La meg først avlegge Inge Lønning en liten visitt til i forbindelse med innlegget nå sist. Han sa mye rart, men det han iallfall tydeligvis ikke hadde forstått, var at skolefritidsordningen var en del av den totale pakken rundt Reform 97. Men det er ikke noe ukjent begrep at Arbeiderpartiet og Høyre er på forskjellige frekvenser når det gjelder utdanningspolitikken, så jeg finner ikke noen grunn til å gå inn i noen voldsom polemikk med ham om det.

Men han sa noe jeg er enig i, og som statsråden bør merke seg: Vi har ikke fått noen god forklaring på hvorfor rekrutteringsstipendprogrammet også skal gjelde for de private høyskolene. Jeg vil støtte representanten Lønning i oppfordringen til statsråden om at han bør legge det fram for komiteen i en egnet form før man foretar endringer i den ordningen.

Arbeiderpartiet er opptatt av at man i utdanningspolitikken, og særlig innenfor den høyere utdanningen, må satse på to ting. Det ene er at vi må satse på sterke regionale kompetanse- og utdanningssentre, med en desentralisert utdanning. Da er det viktig at man ikke river bort grunnen under disse sentrene som ligger ute i regionene. Det er viktig når man skal etablere nye kurs, nye tilbud, at man ser på arbeidsdelingen i Norgesnett og ikke gjør noe som kan ødelegge for de etablerte miljøene rundt

omkring i landet. Fram til i dag har det vært en ubetinget suksess når man har lagt utdanninger på høyt nivå til distriktene, ute i regionene. Men hvis man nå begynner å rive bort grunnlaget for det, vil det være veldig uheldig for regionene, noe jeg er bekymret for.

Representanten Lyngstad var inne på at vi ikke visste hvorledes kuttene ville bli hvis Arbeiderpartiet skulle gått i forhandlinger med Høyre. Det fikk vi aldri se, men jeg kan garantere at vi ikke ville ha sett de samme kuttene som man nå ser. Vi fikk aldri oppleve den situasjonen, for idet Regjeringen faktisk oppdaget at de reelt sett kunne bli nødt til å forlate taburettene, fikk de panikk. De fikk fullstendig panikk og sprang hals over hode rett i armene på Fremskrittspartiet og boret ansiktet så langt ned i fanget på Carl I. Hagen og hans partifeller som de bare kunne greie.

Når det gjelder Arbeiderpartiets kutt i bevilgningene til de private skolene, kan ikke jeg forstå at det er verre enn det kuttet de borgerlige partiene gjør når det gjelder de offentlige skolene. Også de offentlige skolene er styrt gjennom lover og regler for hvordan tilbudet skal være, og ikke minst er de styrt gjennom vedtak som er fattet og avtaler som er inngått her i huset. Vi må bare konstatere at de avtalene, de holdningene og de vedtakene som sentrumpartiene tidligere stod bak, har de nå forlatt, og sprunget rett i armene på Fremskrittspartiet.

Marit Tingelstad (Sp): Komitelederen sa i sitt siste innlegg at sentrum i dag bruker muskler for å forsvare budsjettet. Ja, det skulle bare mangle, jeg trodde det var det som var litt av poenget med en budsjettdebatt, at vi begrunner hvorfor vi har gjort det, og hvorfor vi har prioritert sånn og slik – på godt og ondt.

Det er helt tydelig at Arbeiderpartiet også i dag har pekt ut Senterpartiet som hovedskyteskiva. Kanskje det er slik at den man elsker, tukter man. Men å framstille det som om Senterpartiets program for utdanning og skole nærmest skulle være identisk med Arbeiderpartiets, det er feil. Vi har vårt eget program, og jeg kan tilby representantene å lese det som står i programmet vårt, og da se at det jeg har hevdet og forfektet her, er helt i tråd med det. Vi er for en sterk offentlig sektor. Men vi vil også ha et mangfold, og derfor syns vi at det er riktig at også privatskolene har sin rett. Jeg minner for øvrig om at det var Arbeiderpartiet og Høyre som innførte skolestart for 6-åringer, mot sentrumpartiens og flertallet i folkets ønske og også mot mange fagmiljøers mening. Men dette er å tale om snøen som falt i fjor, så jeg skal fort gå over på noe annet, men siden andre partier har gjort det, falt jeg for fristelsen til å følge i samme sporet.

Så en annen sak. Jeg har merket meg at særlig Arbeiderpartiet og SV har kjørt en ganske aktiv prosess når det gjelder trussel om nedlegging av grendeskolene, og det er alvorlig. Men når det gjelder Arbeiderpartiets bekymring, må jeg nok si meg enig med Nationens lederskribent, som karakteriserer dette som krokodilletårer. For alle vet jo at en trussel om nedlegging av skoler ikke kommer på ett år, men er et resultat av en mer langsiktig budsjettering. Det hviler ansvar på oss alle som har vært

med på bevilgningsvedtak og strukturtiltak gjennom de siste årene, også om omleggingen av kommuneoverføringene. Oppslag i Nationen nylig viser at Norsk Lærerslags undersøkelse, som bygde på rådmennenes forslag om skolenedleggingen, var lite nyansert, for av 35 nedleggingstruede skoler fra rådmennenes side, er tallet sju etter at politikerne har talt. Det sier meg at lokalpolitikere har godt vett og god forstand, og de gjør sine vurderinger. Det syns jeg er viktig at vi her i Stortinget også tar alvorlig, og at vi ikke forhaster oss med all kritikk før vi ser hva det har endt opp med.

Vi var med på å legge fram et stramt budsjett, det står vi ansvarlig for i Senterpartiet, men dessverre er det et faktum at det var ikke flertall for det, slik at vi kunne ha sikret enda mer til offentlig sektor, slik utgangspunktet var for oss.

Statsråd Jon Lilletun: Sjølv sagt står regjeringspartia på egne bein og for det budsjettforliket som vi har gjort. Sjølv sagt forsvarer vi det som står der, elles ville vi ikkje gått inn i det forliket. Men det må likevel vere lov å seie at kutt ville ha kome same kva fleirtalskonstellasjon ein fekk. Og når det gjeld dei private skulane, måtte nok òg Arbeidarpartiet ha innstilt seg på at dei måtte gje mykje i eit eventuelt forlik med Høgre, for så godt kjenner eg Høgre, dei ville ikkje gjeve dei prinsippa på båten sjølv om det var Arbeidarpartiet dei skulle samarbeide med. Så når ein seier her at det ikkje ville ha vorte påverka av det budsjettet som Arbeidarpartiet skulle leggje fram, held det ikkje mål.

Så eit par ord om det med stipendiatstillingar til private høyskular. Dette har lenge vore eit ynske som Regjeringa no fylgjer opp, og det er varsla i St. prp. nr. 1. Det er ikkje kommentert i budsjettinnstillinga, det har eg akkurat sjekka. Men i og med at både representanten Lønning og no representanten Norvoll tek opp den problemstillinga, er eg innstilt på at vi gjennomfører det i år som ei mellombels ordning, at vi drøfter det og så lar komiteen få det til behandling i samband med forskingsmeldinga, slik at dei kan sjå det i ein brei samanheng. Då ville ein kunne få ei trygg behandling som skulle tilfredsstillende alle partar.

Så litt om legeutdanninga. Det er opplagt at det er ein suksess med medisinarutdanning i Nord-Noreg. Regjeringa prøvde faktisk å få dei til å ta fleire studentar enn dei kunne ta i år. Det lukkast vi altså ikkje med, derfor er ein del av studentopptaket no lokalisert i utlandet. Men eg er innstilt på i budsjettet no å tildele fleire plassar, og det er jo òg grunnen til at ein har sett i gong den utbygginga ein har. Når det gjeld klinikkapasitet, håpar eg at ein i Nord-Noreg kan gå inn på same modellen som ein har gjort på Vestlandet, å bruke fleire sjukehus inntil RiTØ kan byggjast vidare ut.

Når det gjeld tannlegestudiet, vil eg sjå utgreiinga før eg kommenterer det meir. Om det er kolossalt store kostnader knytt til å lage eit eige fakultet, tener vi kanskje Nord-Noreg betre med å styrkje dei på andre område og auke studenttalet på dei fakulteta vi allereie har. Men det vil eg kome tilbake til når vi har fått denne utgreiinga.

Så har det vore ein del spørsmål om fastrenta. Det som eg kan stadfeste, er at vi arbeider på spreng for å kunne klare det, men med all respekt for representanten Lønning: Ein kan ikkje samanlikne Lånekassa med nokon bygdebank. Det er 770 000 kundar som skal behandlast av 300 saksbehandlarar, og ein er nøydd til fyrst å ta ansvar for år 2000-problematikken, og ein kan ikkje gjennomføre ei fastrenteordning med dei sosiale ordningane som ligg i Lånekassa. Vi prøver no å finne andre vegar. Vi er ikkje heilt ferdige med utgreiinga, men vi arbeider på spreng for å klare det tidlegast mogleg. Dette varsla vi i revidert nasjonalbudsjett. Det var ikkje kommentarar til det den gongen, men på grunn av at vi veit at Stortinget og komiteen er utolmodige, jobbar vi på spreng og skal gjere det vi kan for at det kan kome forstast mogleg. Men, til slutt: Det må vere lov å seie at tenk om ein hadde fylgt sentrumspartia i denne saka. Då ville ikkje problemet ha oppstått.

Anneliese Dørum (A): Det var jo en forutsetning da vi innførte markedsrente, at man også skulle få en fast binding av renten i Lånekassen. Nå er studentene blitt lurt – i hvert fall de som er ferdig, for det er først da de betaler studielånet sitt – fordi de ikke kan få binde renten. Jeg vil be statsråden vurdere om det er mulig at det når man endelig får dette systemet ferdig, kan få tilbakevirkende kraft, slik at de som ønsker å binde renten sin, kan ta utgangspunkt i siste kvartal i år. Det er nemlig først da det vil monne. Vi regner med at renten vil gå ned neste år, hvor mye vet man ikke. Men det ser ut som det vil dra i langdrag hvis ikke sentralbanksjefen får instruks om å sette ned signalrenten, hvilket han burde ha fått etter mitt skjønn. Men dersom han ikke får det og man skal holde på dagens valutapolitikk, vil det ta sin tid før renten går ned, og jeg mener at det burde ikke ungdommen vår betale for. Vi burde sørge for at en fastbinding får tilbakevirkende kraft – og det ønsker jeg at statsråden skal vurdere.

Ellers vil jeg ta opp skoleboksituasjonen i grunnskolene. Jeg har fått mange rapporter om at den ikke er tilfredsstillende. Blant annet har jeg hørt om femteklasser der det bare finnes tre lærebøker i det nye kristendomsfaget, man har altså ikke lærebøker nok, bl.a. i det faget. Arbeidsbøkene kan de ikke skrive i, de må tegne av kryssordene og lage sine egne arbeidsbøker. De får bøkene bare som modell, og det er svært utilfredsstillende. Jeg skulle ønske at statsråden også kunne gjøre noe på dette området, uten at det ville koste skolene for mye arbeid med å rapportere. De har så mye arbeid med å rapportere tilbake til departementet og nivået over seg at det tar uforholdsmessig mye tid og krefter fra lærerne og administrasjonen i skolene.

Ellers vil jeg slutte med å si noe positivt om Regjeringen. Jeg er nemlig veldig glad for at man reetablerer medisinerutdanningen ved SiA. Den ble nedlagt av en Høyre-statsråd i sin tid, og jeg er nå veldig glad for at det ser ut til at denne medisinerutdanningen vil bli reetablert. Det betyr veldig mye for Akershus. I Akershus bor det like mange mennesker som det bor i hele Nord-Norge til

sammen, og det kommer tusenvis av nye Akershus-borgere som vil bo hos oss, hvert eneste år.

Presidenten: Grete Knudsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Grete Knudsen (A): Først en kort merknad til representanten Arne Lyngstad, som snakket varmt for valgfrihet uten å definere hva han mener med det, hvilke verdier han legger til grunn, hvilke utredninger man i det hele tatt bygger på da man kom med kontantstøtten, og hvem det blir en reell valgfrihet for. Det samme gjelder hvilke verdier og vurderinger som ligger til grunn for reduksjonen av skolefritidsordningen, og hvilke vurderinger som ligger bak reduksjonen på 50 mill. kr til læremidler.

Det er imidlertid overraskende i dag å lese Kommunal Rapport, der statsråden gjør rede for at man nå skal finne penger, 50 mill. kr, fra skjønnspotten for å avhjelpe de skoler som er foreslått nedlagt. Hvilke vurderinger vil han legge til grunn, hvilke kommuner er det som skal hindres i å legge ned skoler, er det de svakstilte kommuner, eller er det de som har gjort sine faglige vurderinger og likevel har sterk kommuneøkonomi? Jeg håper at statsråden avklarer dette før vi går fra denne debatten.

Presidenten: Inge Lønning har hatt ordet to ganger, og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Inge Lønning (H): En liten korrigerende til den opplysningen representanten Dørum gav om medisinerutdanningen på SiA. Det er ikke riktig at den ble nedlagt av en Høyre-statsråd. Den ble opprettet for en tidsbegrenset periode, og den ble fullført innenfor den tidsbegrensede perioden som hele tiden var forutsetningen. At det i dag er behov for å ta opp igjen den delen av medisinerutdanningen, er utmerket.

En kort merknad til statsrådets svar når det gjelder stipendiatorordningen. Jeg går ut ifra at det ikke er effektivt noe vedtak i denne sak så lenge Stortinget ikke har fattet noe budsjettvedtak, og vil derfor foretrekke om statsråden ikke innfører en egen prøveordning på dette før man har fått klarert ut prinsippene som jeg etterlyste.

Så til sist en merknad til spørsmålet om fastrente. Det står fast at Stortingets vedtak har gjort dette til en forutsetning for rentereformen. Og det er ikke akseptabelt hverken å skyldte på år 2000-problematikken eller noe annet problem innomhus i Lånekassen fra statsrådets side på dette punkt.

Petter Løvik (H): Representanten Lyngstad var i eit tidlegare innlegg inne på at Høyre misforstår dette med kvalitet. Representanten sa at læringsmiljø er både kvalitet og omsorg. Ja, eg er sjølvsagt heilt einig i dette, men eg klarer ikkje heilt å sjå kvar motsetninga ligg mellom desse elementa.

Det har også vore stilt spørsmål frå den same representanten om kunnskapsomgrepet, og det finst dei som elskar å framstille det slik at Høyre sin skule er ein kald puggeskule utan noko meir. Det er også sjølvsagt feil. Vi

skal ha faktakunnskap i botnen, men både kreativitet, samarbeid og sosiale relasjonar er viktige element i Høyre sin kunnskapsskule. Men la meg slå heilt fast at utan fakta, utan kunnskap i botnen blir det heile litt meningslaust. Og dei som vil lide mest av ein skule som ikkje legg vekt på kunnskap i botnen, det er dei svake elevane som ikkje har eit nærmiljø som stimulerer, som hjelper og som er med dei og byggjer opp kunnskap på andre måtar. Så den beste fordelingspolitikken vi kan ha, er ein skulepolitikk som legg vekt på kunnskap i botnen.

Så var statsråd Lilletun inne på at Lånekassa ikkje er ein bygdebank. Det må ein sjølvsagt vere einig i, men Husbanken klarer dette. Dessutan sa statsråden at tenk om vi hadde fått det slik som mellompartia ville, at vi hadde ei politisk styrt rente! Ja, det var eit alternativ, men dersom vi i dag skulle hatt ei politisk styrt rente som monna slik at det verkeleg var ei lågare rente, ville det betydd enorme utteljingar over vårt budsjett. Og når vi veit at både statsråden og hans parti nærmast med gråten i halsen har klart å skjere nokre enkeltmillionar her og der, ville dette blitt mykje vanskelegare.

Det var ein ting eg ikkje fekk tid til å seie i mitt førre innlegg, nemleg å uttrykke glede over at vi no klarar å hjelpe utanlandsstudentane våre eit stykke på veg når det gjeld gratis heimreise. Vi har tidlegare hatt ei ordning med 50 pst. stipendiering på to reiser, vi går no i år opp til 70 pst. på to reiser, og målet er at vi ved neste korsveg skal klare fullstipendiering på to reiser.

Til slutt ein liten visitt til Framstegspartiets representant Ulf Erik Knudsen, som tydelegvis har både glede og nytte av å lese Høyre sitt program. Det er av dei sysselsettingane som eg synest Framstegspartiet burde bruke ein større del av tida si på. Men eg kan forsikre representanten Knudsen, som drog i tvil om vi ville følgje opp vårt eige program, om at det er klart at vi følgjer opp vårt eige program, det er derfor vi er her, og sidan eit av forslaga frå Framstegspartiet er nokså nær våre formuleringar, vil vi sjølvsagt stemme for det.

Trond Giske (A): Det var representanten Tingelstad som lokket meg til å be om ordet igjen. Hun lurar på om Arbeiderpartiets kritikk av sentrumsregjeringa, og Senterpartiet spesielt, er et resultat av at den man elsker, tukter man. Jeg ser ikke bort fra at selv om Tingelstad ikke helt traff spikeren på hodet, så i hvert fall i nærheten, for vi hadde kanskje større forventninger til Senterpartiet enn til mange andre. Noen av oss hadde faktisk forventninger om at noen av de løftene, noen av de visjonene, noen av de tankene som Senterpartiet presenterte i opposisjon, faktisk var ærlig ment. Det var det noen av oss som var så naive at vi trodde.

I Gudbrandsdølen Dagingen mandag 1. desember 1997 er det et svært oppslag med representanten Tingelstad, hvor overskriften er: «Hån mot Senterpartiet».

«Det er en hån når en regjering Senterpartiet er med i kutter 20 millioner kroner på voksenopplæringsmidlene. Det mener partiets stortingsrepresentant fra Oppland, Marit Tingelstad.»

Nå skal jeg la akkurat den overskriften og det poenget ligge, for vi skal ikke fortsette å tukte Senterpartiet, i og med at vi visstnok elsker dem. Derimot skal jeg sitere noe annet som Tingelstad sier her:

«Personlig er jeg veldig opptatt av rammevilkårene for høgskolene.»

Ja, da kunne representanten Tingelstad vært med og støttet Arbeiderpartiets forslag om å bevilge mer til desentralisert utdanning.

Tingelstad sier også:

«Og jeg er særlig bekymret for økonomien ved Høgskolen i Lillehammer. I tillegg er læreboksituasjonen, blant annet i den videregående skolen, foreløpig uløst.»

Den er fortsatt uløst, takket være at Arbeiderpartiets forslag om gratis skolebøker i videregående skole ikke får støtte fra representanten Tingelstad.

Så avslutter Tingelstad artikkelen med å si følgende:

«Riktignok støtter Sp kontantstøtteordningen, men ikke ukritisk.

Arbeiderpartiet har helt rett når de hevder at konsekvensene ikke er tilstrekkelig utredet. Skulle ordningen for eksempel undergrave barnehagedekningen, faller den».

Nå vet vi at barnehageutbyggingen reduseres fra 12 500 til 2 500 plasser. En må tilbake til Kåre Willochs dager som statsminister for å finne en lavere barnehageutbygging. Vi hører fra det ene distriktet etter det andre at distriktsbarnehager står i fare, nedlegges og forsvinner på grunn av kontantstøtten. Dersom barnehagedekningen undergraves, faller kontantstøtten, sa Tingelstad. Konklusjonen burde det være greit å trekke.

Presidenten: Rolf Reikvam har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad begrenset til 1 minutt.

Rolf Reikvam (SV): En liten kommentar til Petter Løvik, som sa at hadde vi hatt en politisk styrt rente nå, hadde det blitt store uttelling. Ja, det er det som er det faktiske forhold, og det er jo det som er grunnen til at vi trenger en politisk styrt rente. Det er urimelig at de som er ferdig med en lang utdanning, nå får en svær belastning, at vi overfører belastningen ene og alene på dem som har tatt utdanning. Det er det urimelige, og derfor trenger vi en politisk styrt rente, der vi kan fordele belastningen på en rimeligere måte.

Vi i SV er også tilhengere av en fast rente, men det må ikke fremstå som noe sesam, sesam – det syns jeg er viktig å understreke. De faktiske forhold er at de som binder seg til en fast rente, ofte er de som sitter igjen som tapere, det vet vi fra det private banksystemet. Så at det er noe sesam, sesam, det er det ikke, men det ville være en god løsning i dag for dem som hadde hatt muligheten til å velge en forholdsvis lav rente. Den eneste måten å rydde opp i dette på, er å innføre en politisk styrt rente.

Sylvia Brustad (A): Jeg la merke til at statsråd Lille-tun ikke svarte på det spørsmålet representanten Grete Knudsen hadde om oppslaget i Kommunal Rapport i dag,

og som jeg skjønner statsråden har vært innom i et innlegg her i dag, om at en nå skal hindre skolenedleggelse ved å ta av skjønnspotten og øremerke deler av skjønnspotten til det. Representanten Knudsen spurte hvilke skoler det her er snakk om. I hvilke kommuner ligger de? Er det slik at de skolene som Regjeringa ved hjelp av det grepet da skal forsøke å «redde», ligger i de kommuner som er dårligst stilt? Bakgrunnen for at vi gjerne vil ha svar på det spørsmålet, er nemlig at Stortinget helt klart har sagt fra at når det gjelder skjønnspotten, skal det være reelt skjønn. Det betyr at det er de kommuner som er dårligst stilt, som skal ha av den potten. Hvis disse skolene ligger i de kommunene, er det selvfølgelig så sin sak, men hvis disse skolene ikke ligger i de kommuner som er dårligst stilt, er det et brudd med Stortingets forutsetninger. Derfor er det av avgjørende betydning for oss å vite hvor Regjeringen har tenkt å ta de pengene fra, hvilke kommuner de har tenkt å la dem tilfalle, og hvilke skoler vi her snakker om. Det er viktig at en vet det, for vi har pålagt Regjeringa å komme tilbake med en gjennomgang av skjønnspotten nettopp fordi vi i altfor mange år har sett at det ikke har vært brukt skjønn, men at det har vært for mye automatikk i det. Og det blir litt rart hvis Regjeringa på denne måten skal prøve å redde skoler fordi man ikke har greid å få til et budsjett som er til å leve med for mange kommuner.

Presidenten: Marit Tingelstad har hatt ordet to ganger før og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Marit Tingelstad (Sp): Ja, det var mye snø som falt i fjor – nå var det det en sa i desember i fjor som skal forsvares. Jeg står for det jeg sa i fjor – for det var 1997 Giske pratet om – om det med høgskolene. De har fått bedre rammevilkår enn i fjor, så på det området har vi innfridd løftet. Høgere utdanning har fått bedre uttelling.

Når det gjelder lærebøker og AUF-kjøret i den forbindelse, er det ganske sært. Jeg vet at de går inn for utlån av skolebøker, noe elevorganisasjonene ikke prioriterer, da de ønsker et skolebokstipend. Det er jeg enig med elevorganisasjonene i. Men vi har altså ikke klart det ennå fordi vi har den økonomiske situasjonen vi har.

Og det tredje de gjør, er at de nå drar inn i debatten et annet rammeområde, nemlig barnehagene, som ikke ligger under dette rammeområdet. Men jeg skal stå for det jeg har sagt der også. Hvis det er så at det ikke er så stor etterspørsel etter barnehageplasser som det var tenkt i fjor, kommer det kanskje av at flere enn forutsatt ønsker kontantstøtteordningen.

Presidenten: Petter Løvik har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Petter Løvik (H): Representanten Reikvam sa at skal vi få ei låg rente, må den vere politisk styrt. I teorien ja, i praksis viser det kor kort minne SV har. Vi skal ikkje meir enn to–tre år tilbake, på den tida var renta politisk styrt og så høg at mange konverterte låna sine til private bankar for å få dei lågare. Så lønsemda ved ei politisk

styrt rente er for studentane og dei som er ferdige med studia, i beste fall ei situasjonsbestemt lønsemd. Derfor har vi saman med stortingsfleirtalet gått inn for ei marknadsstyrt rente kombinert med fastrente som alternativ, slik at studentane skal vete kva dei har å halde seg til – dei skal ikkje berre måtte halde seg til meir eller mindre tilfeldige politiske vedtak som blir gjorde av skiftande konstallasjonar. Stortinget har sagt dette klart. Det er statsråden sin jobb å følgje det opp, det håpar eg dei fleste har sagt klart både ein og to gonger i dag og mange gonger tidlegare.

Presidenten: Tomas Norvoll har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tomas Norvoll (A): Først vil jeg understreke det som går på renten: Nå må statsråden på et eller annet tidspunkt raskt få ut fingeren og sørge for at det blir innført mulighet til å binde renten.

Så registrerer vi at representanten Tingelstad mener hun har fulgt opp løftene sine, til tross for at alle kunne høre i ordskiftet her at hun ikke har det. Det hun også glemmer, er at hun lovet mer til læremidler, men at hun selv er med på å kutte i læremidler både i videregående skole og i grunnskolen.

Til slutt skal jeg være litt hyggelig: Jeg registrerer at fiskeriministeren har sittet pliktoppfyllende og lyttet til debatten, og debatten har dreid seg veldig lite om fisk. Jeg skal bare si at vi fra Arbeiderpartiets side er veldig glad for at prosjektet «Et hav av muligheter», nå får midler – som Arbeiderpartiet i sin tid foreslo, og som sentrum fjernet i fjor – over statsbudsjettet. Vi kan ikke gjøre noe annet enn helt på tampen å gratulere fiskeriministeren med at han har fått gjennomslag i Regjeringen for den viktige satsingen på fiskeriforskningen.

Presidenten: Til representanten Tomas Norvoll: Uttrykket «få ut fingeren» syns presidenten ikke passer i denne salen.

Arne Lyngstad har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Arne Lyngstad (KrF): Grunnen til at jeg tar ordet nå på tampen av debatten, er at jeg egentlig er litt overrasket over Arbeiderpartiets kritiske spørsmål omkring bruk av skjønsspotten til kommuner med dårlig økonomi, som står i fare for å legge ned grendeskoler. Det er jo ikke mange dagene siden Arbeiderpartiet etterlyste en orientering her og var svært bekymret over skolenedleggelse i kommunene. Nå syns jeg Arbeiderpartiet må klargjøre: Hva er det de vil? Ønsker de å redde småskolene eller ikke? Hvilke doble budskap er det Arbeiderpartiet nå begynner å sende ut?

Presidenten: Trond Giske har hatt ordet to ganger før og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Trond Giske (A): En kommentar til Marit Tingelstad, som sier at hun reagerer på det «sære» kjøret til Arbeiderpartiet når det gjelder gratis skolebøker i videregående skole. Det er jo interessant at det oppfattes som sært at vi ser at det er et problem for ganske mange foreldre og elever at de bruker tusenvis av kroner hver eneste høst på bøker som kunne ha vært brukt om igjen, at det er sært at vi syns det er i strid med målet om lik utdanning. Problemet er bare at den særheten delte vi faktisk med Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre i hver eneste skoledebatt i hele valgkampen i 1997 – riktignok ikke ved at de sa at man skulle ha gratis skolebøker, men ved at man skulle dele ut stipend som elevene skulle kjøpe skolebøker for.

Jeg skulle ønske at vi kunne bruke det flertallet som fins i denne salen, til å gjøre noe for elevene, til å gjøre noe for foreldrene og til å gjøre noe for å få lik rett til utdanning. Beklageligvis allierer man seg på annet hold.

Statsråd Jon Lilletun: Ein god del talarar frå Arbeidarpartiet har vore opptekne av løfte som ikkje er innfridde, og dei har angripe statsråden og Regjeringa og representanten Tingelstad.

Det er heilt klart at på ein del område har dei rett. For det fyrste gjeld dette ein fireårsperiode. For det andre er det opplagt at ingen kunne spå i fjor – det kunne korkje Arbeidarpartiet eller Regjeringa – at vi skulle få behov for det stramme budsjettet som vi fekk i år. Derfor ligg det føre ein del andre føresetnader. Det synest eg godt ein faktisk òg kan vedgå.

Så til det med fastrenter. Det er klart at det er mitt ansvar å få det gjennomført, og eg arbeider på spreng for å klare det. Men eg må seie at dei som sat med regjeringsansvaret på det tidspunktet det vart vedteke, òg burde ha sjekka – det var ikkje gjort nokon undersøkingar på førehand – kor mykje arbeid som kravdest for å få gjennomført fastrente, og korleis det låg til rette for det. Det er ei utgreiing frå mi side i forhold til komiteen. Eg prøver å finne enklare løysingar og skal gjennomføre det så fort det er forsvarleg i forhold til år 2000-problematikken, og eg håper det skal bli ganske fort. Men det er altså nødvendig at eg tar det ansvaret og det atterhaldet, men sjølvsagt skal eg etterkome det som er fleirtalet si avgjerd.

Det er ikkje slik at det no ville ha kosta meir med ei politisk styrt rente, for sjølv om den no hadde gått ned, ville den på fem års sikt gått sakte opp igjen. Det gjekk sakte nedover, men det ville òg gått sakte oppover. Derfor ville vi faktisk hatt ei lav rente no for politisk styrt rente. Men no er ikkje det realiteten, for det blei avskaffa. Dette var berre ei faktisk opplysning.

Så til den skjønsspotten som mange har sagt noko om. Det som er realiteten der, er at i forliket med Høgre og Framstegspartiet blei det 50 mill. kr ekstra til skjønspoten. Der kjem det til å gå ut eit brev til kommunane som ikkje er heilt ferdig, som sjølvsagt skal ta utgangspunkt i Stortinget sine føresetnader om at det skal vere reelt skjøn, altså ikkje ei tildeling, ut frå ein bestemt type prioritering, til dei som har god økonomi. Men det brevet frå

Kommunaldepartementet er ikkje ferdig, derfor kan eg ikkje leggje det fram her. Men sjølv sagt skal Stortinget sine føresetnader fylgjast opp. Eg håper vi i fellesskap kan vere glade for at den delen av forliket faktisk gav 50 mill. kr meir til skjøn, som no kan kome til å redde ein god del av desse grendeskulane. I tillegg pågår det eit arbeid i forhold til det med kriteria, for kriteria er òg for ein del skuld i denne konsekvensen.

Eg er veldig glad for det engasjementet som Arbeidarpartiet har hatt for grendeskulane i denne budsjettbehandlinga. Det har aldri hendt tidlegare. Der vil eg seie eg er veldig glad for engasjementet som er kome.

Så til stipendiatane. Etter Stortinget si tildeling i revident nasjonalbudsjett er det gått ut tildeling på grunnlag av dei pengane vi hadde i budsjettet i år. Når det gjeld framtida, vil eg leggje dette fram i forskingsmeldinga, slik at komiteen kan behandle det prinsipielt.

Gunnar Breimo hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Før vi fortsetter på talerlista, vil Marit Tingelstad få ordet for å oppklare en misforståelse. Presidenten håper den er åpenbar.

Marit Tingelstad (Sp): Jeg beklager hvis det jeg sa, ble oppfattet som at det var kjørt mot gratis skolebøker. Det var skolebokutlån jeg mente å si, og jeg tror det var det jeg sa også, det vil vi se i referatet. Og da står jeg på det jeg sa. Det var en misforståelse.

Leif Lund (A): Jeg er glad for at statsråden oppklarer spørsmålet om skjønnsrett. Men i samme artikkel i Kommunal Rapport uttaler han seg også om den såkalte aktivitetsplanen – det dreier seg om 70 mill. kr sier han – og han håper at omfordelingen av de 70 millionene til kommuner som ikke har nok penger til egenandel på helseplanen for eldre, kommer til å frigjøre penger til skolene. Men det er jo ikke slik, for det er klart at kommuner som ikke har råd til egenandeler for aktivitetsplanen, de har ikke overskudd av penger til å beholde skoler. Denne regjeringen er vant til å sluke kameler, og her forsøker de seg på kamelspising igjen. Jeg vil be statsråden begrunne hva han mener med de 70 mill. kr til aktivitetsplaner, som det står om i Kommunal Rapport.

Statsråd Jon Lilletun: På eit direkte spørsmål skal eg oppklare det. Dersom ein ikkje hadde fått inn desse 70 millionane, kunne det ha hendt at ein la ned skuler for å kunne oppfylle aktivitetsplanen slik at ein kunne få ut dei andre statlege midlane. Denne smidigheita som er komen inn her, gjer at ein unngår å måtte gå laus på eksisterande aktivitet, som f.eks. skulestruktur, for å få ut dei statlege midlane i forhold til helseplan, eldreplan osv.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1049)

S a k n r . 2

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgningsendringer for 1998 under programområde 16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning (Innst. S. nr. 48 (1998-99), jf. St.prp. nr. 20 (1998-99), kap. 1021, 4020, 4021 og 4023)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1083)

S a k n r . 3

Innstilling frå kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringar på statsbudsjettet for 1998 under kapittel administrerte av Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet (Innst. S. nr. 63 (1998-99), jf. St.prp. nr. 22 (1998-99))

Sigvald Oppebøen Hansen (A) (ordfører for saka): Som ordfører for saka skal eg berre få gi nokre korte kommentarar.

Den eine kommentaren gjeld skulefritidsordninga. Regjeringa finn det altså nødvendig å auke tilskotet til skulefritidsordninga for inneverande år med 5 mill. kr. Det har komiteen ikkje nokon merknader til når det gjeld kronesummen, men det er påfallande og litt underleg at Stortinget nå i kveld skal gjere ei påplussing for 1998, for så i neste omgang – altså for budsjettet 1999 – å redusere tilskotet med 137 mill. kr.

Ein kan med rette stille spørsmål om kva som blir att av denne ordninga, eller om det likevel framleis vil bli ein stor aktivitet i skulefritidsordninga i 1999. Dersom det skjer, lurar eg på kva slags tilleggsrekning Stortinget må løyve på denne tida neste haust når me skal behandle proposisjonen om endringar på statsbudsjettet for 1999.

Eg skal ikkje utdjupe denne saka vidare, men berre vise til det representanten Dørum sa i innlegget sitt under debatten tidlegare i dag.

Når det gjeld merknader elles, går dei fram av innstillinga. Komiteen har ingen kommentarar eller endringsforslag til Regjeringas forslag til budsjettendringar. Komiteen sluttar seg samrøystes til det endringsforslaget som har kome frå Regjeringa.

Statsråd Jon Lilletun: Eg skal prøve å klargjere kva som er grunnen til at vi no føreslår 5 mill. kr meir kontra det som er på årets budsjett.

Det er fastsett ein takst som er stipulert ut frå venta oppretta skulefritidsplassar, der ein fekk eit meirbehov. Det ein gjer no, er at ein regulerer takstane i forhold til budsjettframlegget, og det vil jo vere logisk at det neste år kan kome ein bom med litt pluss eller minus, ut frå kor mange plassar som eventuelt vert oppretta. Men då er takstane sett i forhold, slik at det ikkje skulle bli like dramatisk som det no vert framstilt.

Inge Lønning (H): Jeg bad egentlig om ordet til replikk til representanten Oppebøen Hansen. Jeg har tidli-

(Lønning)

gere anmerket at jeg synes det er underlig at landets største parti gjør nesten hele budsjettbehandlingen for utdanningsområdet til en sammenhengende fritidsbeskjeftegelse. Det er enda mer bemerkelsesverdig at man benytter anledningen til å gjøre det med tilbakevirkende kraft i tillegg. Man kan selvfølgelig tillegge kutt i skolefritidsordningen varierende betydning, men det er vel rimelig lett å innse at det som er effekten av det bevilgningsvedtaket som vil bli gjort i dag, er akkurat det som statsråden sa. Det foreligger ingen lovbestemt fordeling av utgiftene i forbindelse med skolefritidsordningen. Hvis det statlige bevilgningene går noe ned, så er det selvfølgelig slik at da må de andre andelene reguleres tilsvarende opp. Mer komplisert er det knapt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 1083)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi er da klare for votering i sakene nr. 1-3.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det framsatt i alt 26 forslag. Det er:

- forslagene nr. 1 og 8, fra Grete Knudsen på vegne av Arbeiderpartiet
- forslag nr. 2, fra Rolf Reikvam på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 3 – 7, fra Grete Knudsen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 9, fra Arne Lyngstad på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre
- forslagene nr. 10 – 26, fra Ursula Evje på vegne av Fremskrittspartiet

Presidenten tar først opp forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, og forslag nr. 23, fra Fremskrittspartiet. Disse er i sin form oversendelsesforslag.

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti lyder:

«Det henstilles til Regjeringen om å komme tilbake i forskningsmeldingen med forslag om nærmere samarbeid og samordning mellom de regionale forskningsstiftelsene og høyskoler.»

Forslaget fra Fremskrittspartiet lyder:

«Det henstilles til Regjeringen å utrede tiltak med tanke på en synliggjøring av driftsutgifter og basisbevilgninger ved de instituttene som finansieres av departementet. Videre anmodes det om en klargjøring av kvalitetssikringssystemer for de samme institutter.»

Under debatten er også forslag nr. 20, fra Fremskrittspartiet omgjort til oversendelsesforslag. Forslaget lyder i endret form:

«Det henstilles til Regjeringen å fremme forslag om å endre Husbankens regler for utlån til bygging av student- og elevboliger, slik at prosjekter i områder med press på arealene og høye tomtepriser ikke blir skrinlagt på grunn av Husbankens låneregler.»

Presidenten foreslår at disse forslag oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Presidenten vil så ta opp de mindretallsforslag som ligger utenfor rammen til budsjettet for 1999. Deretter voterer det over innstillingens forslag til vedtak under rammeområde 17 med tilhørende forslag. Til slutt voterer det over innstillingens forslag til vedtak utenfor rammeområdet med gjenstående forslag. – Ingen innvendinger er kommet, og slik vil det bli gått fram. Det voterer da over forslagene nr. 10-14, 16-19, 21-22, 24 og 26, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide forskrifter for skolefritidsordningen, basert på frikommuneforsøket i Sund kommune i Hordaland og Sund kommunes erfaringer. Det vil si en skolefritidsordning ut fra foreldrenes egendefinerte behov hva angår kapasitet, bemanning og åpningstider. Skolefritidsordningen skal være selvfinansierende og foreldrestyrt.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å endre §§ 2-7 og 6-8 i opplæringsloven, slik at språklige tilskudd til disse gruppene opphører, og at disse gruppene får tilstrekkelig opplæring i norsk.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge inn betingelser om en bred evaluering av Reform 97, også blant kommuner, skoler, lærere og foreldre som ikke var positive til innføring av reformen.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret finansieringsmodell i grunnskolen, slik at pengene følger eleven – stykkpris – fremfor rammefinansiering, og at alle offentlige grunnskoler omdannes til selvstendige økonomiske enheter med egne styrer. Private grunnskoler og hjemmeundervisning med sikring av fagkrets skal finansielt likestilles med offentlige grunnskoler.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endret finansieringsmodell for videregående skoler, slik at pengene følger eleven – stykkpris – i stedet for rammefinansiering. De offentlige videregående skoler blir selvstendige økonomiske enheter med egne styrer. Private videregående skoler skal likestilles med offentlige når det gjelder finansielle spørsmål.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at nedleggingsstruede grendeskoler kan opprettholdes, ved at foreldregrupper, enkeltpersoner eller andre interesserte kan søke utdanningsdirektøren om dette, og at den beregnede andel av kommunens rammetilskudd for de angjeldende barn trekkes inn fra kommunen og via utdanningsdirektøren kanaliseres til et opprettet driftsstyre. Driftsstyrets sammensetning skal bestå av foreldre, lærere, annet personale og representant for utdanningsdirektøren. Driftsansvarlig(e) skal ha flertall i styret.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å endre lover og regelverk om ansettelser ved utdanningsinstitusjoner, slik at det blir lettere å tilpasse arbeidsstyrken til det behov som til enhver tid eksisterer ved den enkelte utdanningsinstitusjon.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre regler som sørger for at studenter som er funnet uskikket eller uegnet til et yrke innen lærer-, helse- og sosialfagutdanningene, ikke skal kunne fortsette samme utdanning ved en annen skole.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lov- og regelendringer, slik at det kan gis fradrag på selvangivelsen for renter og avdrag på studielån.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreslå at det innføres et nytt økonomisk tilskuddssystem til universiteter og høyskoler, basert på stykkprisprinsippet om at pengene følger studenten.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreslå at norske universiteter og høyskoler omdannes til selvstyrte stiftelser.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om opphevelse av lov av 19. juni 1997 nr. 83 (om musikk og kulturskoler).»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå regelverket for tildeling av støtte til voksenopplæring innen studieforbundene med sikte på at den statsubsidierte virksomheten innen denne sektor blir konsentrert om de kurs som er klart yrkesrettede og kompetansegivende. Kurs av hobbymessig karakter skal ikke gis støtte.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 82 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.06.37)

Presidenten: Forslagene nr. 15 og 25, fra Fremskrittspartiet tas opp til votering.

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å ta nødvendige skritt for å bedre veiledningen/rådgivningen på ungdomsskolen.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om innføring av fagkarakterer i alle fag på skolen fra og med 5. klasse.»

Høyre har sagt at de vil støtte forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 67 mot 30 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.07.05)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 8, fra Arbeiderpartiet .

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen opprette et nasjonalt fagråd for inneklima og læringsmiljø som kan bistå departementet i veiledning av kommuner og brukergrupper av skoler og barnehager.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 59 mot 39 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.07.30)

Presidenten: Det voteses så over forslagene nr. 3 – 6, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 3 lyder:

«Regjeringen bes legge fram for Stortinget en bred tilstandsrapport om skolen og høyere utdanning med jevne mellomrom, der forhold som innhold, resultater kvalitet på undervisningen, likestilling, etter- og videreutdanning for lærere, fysisk forfall, elevenes arbeidsmiljø og forskjeller mellom kommuner, regioner og utdanningsinstitusjoner vurderes i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak på bakgrunn av skolenedleggelse i kommunene. Det er spesielt viktig at en får drøftet årsakene til nedleggelse og hvilken rolle og ansvar staten har. Stortinget bør få anledning til å drøfte saken i god tid før behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen å sette i gang forsøk med utvidet voksenkontakt i spesielt utsatte skoler.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen lage en oversikt over kostnadene med å ruste opp offentlige skolebygg slik at de oppfyller kravene i forskriften om miljøretta helsevern i barnehager og skoler som ble iverksatt 1. januar 1996. Oversikten må inneholde en plan for hvorledes en skal oppfylle kravene og hvilken statlig finansieringsmedvirkning som er aktuell.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 54 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 18.07.52)

Presidenten: Det voteses så over rammeområde 17.

Det voteses først over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti, deretter over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, og til slutt voteses det over innstillingens forslag til vedtak under rammeområde 17.

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti lyder:

«I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	147 691 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 168 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	2 299 000	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 200 post 1</i>	128 359 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 900 000	
206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206)		
	1	Driftsutgifter	9 660 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 492 000	
	70	Tilskudd til produksjon av samiske læremidler, <i>kan overføres</i> ..	10 524 000	
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg		
	70	Tilskudd til registrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	38 820 000	
	71	Tilskudd til uregistrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	2 600 000	
	72	Tilskudd til livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	13 236 000	
	73	Tilskudd til Norges frikirkeråd	666 000	
	74	Tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn	250 000	
	75	Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg	2 507 000	
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	6 690 000	
	31	IT-utvikling i grunnskolen	30 000 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord- Norge, <i>kan overføres</i>	29 758 000	
	61	Tilskudd til institusjoner	32 734 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 682 000	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	446 000 000	
	64	Tilskudd til undervisning i finsk	5 849 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen ..	639 462 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	21 700 000	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	86 800 000	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	25 133 000	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	6 700 000	
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)		
	1	Driftsutgifter	47 968 000	
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)		
	21	Spesielle driftsutgifter	155 837 000	
229		Andre formål i grunnskolen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 239 post 01</i>	22 453 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 707 000	
	60	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	529 303 000	
	63	Ekstraordinært tilskudd til læremidler, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	64	Kompensasjon for investeringer i inneklime i skolen	30 000 000	
	70	Tilskudd	3 503 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
231		Tilskudd til videregående opplæring		
	60	Tilskudd til landslinjer	136 877 000	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	87 883 000	
	65	Tilskudd til ekstra opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	38 400 000	
	66	Tilskudd til teknisk utstyr	20 000 000	
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	131 505 000	
	21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	26 159 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 626 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommuner	3 421 000	
	75	Tilskudd til stipend og kurs for ansatte	291 000	
234		Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger		
	1	Driftsutgifter	3 398 000	
	60	Tilskudd til formidling av reformlæringer	10 000 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	366 500 000	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	7 372 000	
	73	Tilskudd til lærlinger	16 009 000	
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	89 720 000	
239		Andre formål i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 229 post 1</i>	75 269 000	
	70	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	14 094 000	
	71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	6 459 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer (LEONARDO m.fl.)	27 310 000	
	73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	17 898 000	
	75	Tilskudd	10 930 000	
240		Private skoler m.v.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	643 829 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	430 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	705 606 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	18 675 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 131 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	75	Til disposisjon for departementet	2 876 000	
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)		
	1	Driftsutgifter	33 254 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500 000	
	70	Tilskudd til lærebøker m.v., <i>kan overføres</i>	47 337 000	
249		Andre tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i>	30 664 000	
	60	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 000 000	
	70	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 655 000	
	71	Tilskudd til fotokopiering	3 275 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
250		Statens ressurs- og voksenopplæringscenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 3250)		
	1	Driftsutgifter	36 316 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 369 000	
	60	Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere	358 034 000	
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år	30 000 000	
251		Voksenopplæring i studieforbundene		
	70	Studiearbeid	127 034 000	
	71	Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene	47 255 000	
	72	Tiltak for særlige målgrupper	24 080 000	
	73	Tilskudd til studieringer på høyere nivå	11 138 000	
252		Fjernundervisning (jf. kap. 3252)		
	1	Driftsutgifter	4 567 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 819 000	
	70	Tilskudd til fjernundervisning, <i>kan overføres</i>	27 755 000	
	71	Tilskudd til ICDE og NFF	2 655 000	
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 156 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	34 817 000	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	294 959 000	
	72	Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	21 653 000	
	75	Tilskudd	2 728 000	
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)		
	1	Driftsutgifter	5 277 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 734 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	17 690 000	
260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)		
	1	Driftsutgifter	1 909 620 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	477 273 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	162 652 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	14 319 000	
	70	Tilskudd til senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge	40 000 000	
261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)		
	1	Driftsutgifter	1 078 406 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	326 262 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	74 062 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	2 875 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)		
	1	Driftsutgifter	1 457 994 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	268 862 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	108 232 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	8 298 000	
263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)		
	1	Driftsutgifter	664 569 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	134 647 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	29 768 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	1 715 000	
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)		
	1	Driftsutgifter	137 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 918 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	12 736 000	
265		Arkitekthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)		
	1	Driftsutgifter	37 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	1 437 000	
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)		
	1	Driftsutgifter	71 815 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 908 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 823 000	
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	82 845 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 750 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		
	1	Driftsutgifter	131 998 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 967 000	
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	4 950 757 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	213 361 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	160 209 000	
	70	Tilskudd	6 721 000	
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)		
	1	Driftsutgifter	323 746 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	140 869 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 512 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	143 361 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 599 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	553 301 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	4 085 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 048 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	60	Tilskudd RIT 2000, <i>kan overføres</i>	36 800 000	
	61	Tilskudd til utvidelse av RiTØ, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 362 000	
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjeneste forskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 435 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	1 400 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	36 240 000	
	74	Tilskudd til Bibliotheque Nordique	73 000	
282		Privat høgskoleutdanning		
	70	Tilskudd	283 588 000	
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	212 037 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 568 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 460 000	
	70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	2 042 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	40 240 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	656 400 000	
	55	Administrasjon	164 514 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	50	NOVA	18 779 000	
	52	Norsk utenrikspolitisk institutt	13 679 000	
	54	Forskningsstiftelser	61 463 000	
	55	Teknologirådet	4 500 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	10 975 000	
	72	Til disposisjon for departementet	1 335 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	94 714 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	348 200 000	
	74	Til disposisjon for internasjonalt utdannings samarbeid	2 624 000	
291		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	70 628 000	
	71	Tilrettelegging for studium i utlandet	7 281 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehageplasser	67 388 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	55 955 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	80 322 000	
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)		
	1	Driftsutgifter	79 722 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 970 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	62 550 000	
	79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	900 000	
295		Presteskapet (jf. kap. 3295)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	535 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	117 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)		
	1	Driftsutgifter	24 395 000	
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)		
	1	Driftsutgifter	10 100 000	
	79	Til disposisjon for felleskirkelige tiltak, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	784 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	134 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 840 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	72 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 280 000	
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 630 000	
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	20 500 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsprogrammer	110 657 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	138 894 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	190 268 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 091 400 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	672 800 000	
	72	Rentestønad	1 788 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 152 000	
		Totale utgifter		31 968 749 000
I n n t e k t e r				
3200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)		
	4	Husleieinntekter m.v.	800 000	
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)		
	1	Inntekter ved oppdrag	900 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 746 000	
	11	Kursavgifter	2 500 000	
3206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 138 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	123 000	
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 914 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter m.v.	321 000	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter m.v.	6 568 000	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	700 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	18 529 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 281 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 513 000	
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 450 000	
3244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 500 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 165 000	
3250		Statens ressurs- og voksenopplæringscenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 250)		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 520 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	4 138 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	32 068 000	
3252		Fjernundervisning (jf. kap. 252)		
	1	Inntekter ved oppdrag	523 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	200 000	
3255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 563 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	10 000	
3260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 260)		
	1	Inntekter ved oppdrag	462 936 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	82 081 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	50	Tilskudd til Institutt for farmakoterapi	3 000 000	
	51	Inntekter under Observatoriefondet og Tøyenfondet	20 733 000	
3261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 261)		
	1	Inntekter ved oppdrag	334 410 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	23 087 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262)		
	1	Inntekter ved oppdrag	275 810 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	34 589 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 450 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag m.m.	191 000	
3263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263)		
	1	Inntekter ved oppdrag	137 400 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Salgsinntekter m.v.	24 025 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag	423 000	
3264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 264)		
	1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 240 000	
3265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	157 000	
3268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 084 000	
	5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 217 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	275 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	430 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 541 000	
3274		Statlige høgskoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	221 565 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	145 278 000	
3278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278)		
	1	Inntekter ved oppdrag	140 869 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	19 275 000	
	3	Diverse inntekter	164 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	49 599 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	15 999 000	
	4	Refusjon gebyrstipend	1 108 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høgskoler		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 656 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	103 000	
3283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	39 966 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 438 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester	64 268 000	
3294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 970 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	626 000	
	4	Refusjoner	2 081 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3295		Presteskapet (jf. kap. 295)		
	1	Inntekter ved oppdrag	117 000	
	4	Husleieinnbetalinger m.v.	16 937 000	
3297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)		
	2	Salgsinntekter m.v.	7 448 000	
	4	Leieinntekter	1 440 000	
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)		
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond	30 100 000	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		
	3	Oppdragsinntekter	100 840 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)		
	1	Oppdragsinntekter	30 280 000	
4023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023)		
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	5 630 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	4	Refusjoner av ODA-godkjente utgifter	18 800 000	
	72	Gebyr	92 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	80	Renter	4 895 000 000	
		Totale inntekter		7 480 003 000

II. Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 206 post 01	Kap 3206 post 02
Kap 222 post 01	Kap 3222 post 02
Kap 232 post 01	Kap 3232 post 02 og 61
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 250 post 01	Kap 3250 post 02
Kap 252 postene 01 og 21	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 post 01	Kap 3297 postene 02 og 04
Kap 299 postene 01 og 79	Kap 3299 post 54

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1999 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan:

- gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 206.
- gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som andrespråk for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk tilsvarende to studiepermisjoner for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 65.
- gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 67.
- gi tilsagn for inntil kr 25 000 000 utover gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
- gi tilsagn for inntil 100 mill kroner utover gitt bevilgning på kap 229 Andre formål i grunnskolen, post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, jf omtale under kap 229.
- gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 244.
- gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.
- gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 76 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.
- gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 240 og 2410.
- gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1999 med kr 3 360 per måned i inntil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1999.

IV.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 3 500 000 utover gitt bevilgning på kap 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 01.

V.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

VI.

Stortinget samtykker i at:

- privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, eller kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen. Privatister som melder

seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, skal betale kr 250 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 500 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale kr 500 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 000 ved senere forsøk.

2. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.
3. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
4. Instituttgruppa for Samfunnsforskning (ISAF) utvikles som statlig institutt med virkning fra 1. januar 1999.
5. Stortingets vedtak av 20. november 1950 om regulering av lønn mv for prester i Den norske kirke oppheves.

VII.

1. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om tilskudd til utvidelse av undervisningsdel ved Regionskehuset i Tromsø med inntil kr. 5 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 281, post 61.
2. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med virkning fra 1. august 1999 kan bygge ned statlige kompetansesentra med inntil

«I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	144 191 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	24 768 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 299 000	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 200 post 1</i>	124 859 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 900 000	
206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206)		
	1	Driftsutgifter	9 660 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 492 000	
	70	Tilskudd til produksjon av samiske læremidler, <i>kan overføres</i> .	10 524 000	
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg		
	70	Tilskudd til registrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	44 320 000	
	71	Tilskudd til uregistrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	4 600 000	
	72	Tilskudd til livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	13 236 000	

242 årsverk, jf oversikt i St prp nr 1 Tillegg nr 10 (1998-99).

VIII.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn for inntil kr. 107 500 000 utover gitt bevilgning under kap 920, post 50.

IX.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023, post 01»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 5 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslaget fra Arbeiderpartiet, lyder:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	6 690 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	23 758 000	
	61	Tilskudd til institusjoner	32 734 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 682 000	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	446 000 000	
	64	Tilskudd til undervisning i finsk	5 849 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen .	629 462 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	21 700 000	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	86 800 000	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	25 133 000	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	6 700 000	
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)		
	1	Driftsutgifter	47 968 000	
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)		
	21	Spesielle driftsutgifter	135 837 000	
229		Andre formål i grunnskolen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 239 post 01</i>	22 453 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 707 000	
	60	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	529 303 000	
	63	Ekstraordinært tilskudd til læremidler, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	70	Tilskudd	3 000 000	
231		Tilskudd til videregående opplæring		
	60	Tilskudd til landslinjer	136 877 000	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	87 883 000	
	65	Tilskudd til ekstra opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	38 400 000	
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	128 505 000	
	21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	26 159 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 626 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommuner	3 421 000	
	75	Tilskudd til stipend og kurs for ansatte	291 000	
234		Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger		
	1	Driftsutgifter	3 398 000	
	60	Tilskudd til formidling av reformlærlinger	10 000 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger.....	381 500 000	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	7 372 000	
	73	Tilskudd til lærlinger	16 009 000	
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	79 720 000	
239		Andre formål i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 229 post 1</i>	75 269 000	
	70	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	14 094 000	
	71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	6 459 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer (LEONARDO m.fl.)	27 310 000	
	73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	17 898 000	
	75	Tilskudd	60 930 000	
240		Private skoler m.v.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	741 829 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	430 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	705 606 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	18 675 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 131 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	75	Til disposisjon for departementet	2 876 000	
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)		
	1	Driftsutgifter	33 254 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500 000	
	70	Tilskudd til lærebøker m.v., <i>kan overføres</i>	47 337 000	
249		Andre tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i>	30 664 000	
	60	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 000 000	
	70	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 655 000	
	71	Tilskudd til fotokopiering	3 275 000	
	75	Særskilt tilskudd til toppidrettsgymnas	9 500 000	
250		Statens ressurs- og voksenopplæringscenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 3250)		
	1	Driftsutgifter	36 316 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 369 000	
	60	Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere	358 034 000	
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år	30 000 000	
251		Voksenopplæring i studieforbundene		
	70	Studiearbeid	127 034 000	
	71	Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene	47 255 000	
	72	Tiltak for særlige målgrupper	24 080 000	
	73	Tilskudd til studieringer på høyere nivå	11 138 000	
252		Fjernundervisning (jf. kap. 3252)		
	1	Driftsutgifter	4 567 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 819 000	
	70	Tilskudd til fjernundervisning, <i>kan overføres</i>	27 755 000	
	71	Tilskudd til ICDE og NFF	2 655 000	
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 081 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	31 336 000	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	264 537 700	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	21 653 000	
	75	Tilskudd	2 728 000	
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)		
	1	Driftsutgifter	5 277 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 034 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	17 740 000	
260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)		
	1	Driftsutgifter	1 909 620 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	477 273 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	162 652 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	14 319 000	
	70	Tilskudd til senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge	40 000 000	
261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)		
	1	Driftsutgifter	1 078 406 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	326 262 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	74 062 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	2 875 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)		
	1	Driftsutgifter	1 457 994 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	268 862 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	108 232 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	8 298 000	
263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)		
	1	Driftsutgifter	664 569 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	134 647 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 768 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	1 715 000	
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)		
	1	Driftsutgifter	137 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 918 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 736 000	
265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)		
	1	Driftsutgifter	37 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 437 000	
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)		
	1	Driftsutgifter	71 815 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 908 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 823 000	

(Presidenten)

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	82 845 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 750 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		
	1	Driftsutgifter	131 998 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 967 000	
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	4 975 154 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	213 361 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	160 209 000	
	70	Tilskudd	6 721 000	
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)		
	1	Driftsutgifter	323 746 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	140 869 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 512 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	143 361 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 599 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	553 301 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 085 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 048 000	
	60	Tilskudd RIT 2000, <i>kan overføres</i>	36 800 000	
	61	Tilskudd til utvidelse av RiTØ, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 362 000	
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjeneste forskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 435 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	1 400 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	36 240 000	
	74	Tilskudd til Bibliotheque Nordique	73 000	
282		Privat høyskoleutdanning		
	70	Tilskudd	300 044 000	
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	212 037 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 568 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 460 000	
	70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	2 042 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	40 240 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	606 400 000	
	55	Administrasjon	164 514 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	50	NOVA	18 779 000	
	52	Norsk utenrikspolitisk institutt	13 679 000	
	54	Forskningsstiftelser	61 463 000	
	55	Teknologirådet	4 500 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	10 975 000	
	72	Til disposisjon for departementet	1 335 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	94 714 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	348 200 000	
	74	Til disposisjon for internasjonalt utdanningssamarbeid	2 624 000	
291		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	70 628 000	
	71	Tilrettelegging for studium i utlandet	7 281 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehageplasser	67 388 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	55 955 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	80 322 000	
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)		
	1	Driftsutgifter	80 122 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 970 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	62 550 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	110 000 000	
	79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	900 000	
295		Presteskapet (jf. kap. 3295)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	535 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	117 000	
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)		
	1	Driftsutgifter	24 395 000	
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)		
	1	Driftsutgifter	10 100 000	
	79	Til disposisjon for felleskirkelige tiltak, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	809 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	134 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 840 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	72 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 280 000	
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 630 000	
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	20 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsprogrammer	110 657 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	138 894 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	190 268 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	3 996 400 300	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	636 500 000	
	72	Rentestønad	1 788 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 152 000	
		Totale utgifter		31 968 749 000
I n n t e k t e r				
3200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)		
	4	Husleieinntekter m.v.	800 000	
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)		
	1	Inntekter ved oppdrag	900 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 746 000	
	11	Kursavgifter	2 500 000	
3206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 138 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	123 000	
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 914 000	
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter m.v.	321 000	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter m.v.	6 568 000	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	700 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	18 529 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 281 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 513 000	
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 450 000	
3244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 500 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 165 000	
3250		Statens ressurs- og voksenopplæringsssenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 250)		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 520 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	4 138 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	32 068 000	
3252		Fjernundervisning (jf. kap. 252)		
	1	Inntekter ved oppdrag	523 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 563 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	10 000	
3260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 260)		
	1	Inntekter ved oppdrag	462 936 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	82 081 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	50	Tilskudd til Institutt for farmakoterapi	3 000 000	
	51	Inntekter under Observatoriefondet og Tøyenfondet	20 733 000	
3261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 261)		
	1	Inntekter ved oppdrag	334 410 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	23 087 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262)		
	1	Inntekter ved oppdrag	275 810 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	34 589 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 450 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag m.m.	191 000	
3263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263)		
	1	Inntekter ved oppdrag	137 400 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	24 025 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag	423 000	
3264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 264)		
	1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 240 000	
3265		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	157 000	
3268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 084 000	
	5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 217 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	275 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	430 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 541 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3274		Statlige høgszkoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	221 565 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	145 278 000	
3278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278)		
	1	Inntekter ved oppdrag	140 869 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	19 275 000	
	3	Diverse inntekter	164 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	49 599 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	15 999 000	
	4	Refusjon gebyrstipend	1 108 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høgszkoler		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 656 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	103 000	
3283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	39 966 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 438 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester	64 268 000	
3294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 970 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	626 000	
	4	Refusjoner	2 081 000	
3295		Presteskapet (jf. kap. 295)		
	1	Inntekter ved oppdrag	117 000	
	4	Husleieinnbetalinger m.v.	16 937 000	
3297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)		
	2	Salgsinntekter m.v.	7 448 000	
	4	Leieinntekter	1 440 000	
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)		
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond	30 100 000	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		
	3	Oppdragsinntekter	100 840 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)		
	1	Oppdragsinntekter	30 280 000	
4023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023)		
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	5 630 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	4	Refusjoner av ODA-godkjente utgifter	18 800 000	
	72	Gebyr	92 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		

Kap.	Post Formål	Kroner	Kroner
80	Renter	4 895 000 000	
	Totale inntekter		7 480 003 000

II.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. 1.at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 206 post 01	Kap 3206 post 02
Kap 222 post 01	Kap 3222 post 02
Kap 232 post 01	Kap 3232 post 02 og 61
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 250 post 01	Kap 3250 post 02
Kap 252 postene 01 og 21	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 post 01	Kap 3297 postene 02 og 04
Kap 299 postene 01 og 79	Kap 3299 post 54

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1999 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan:

1. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 206.
2. gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som andrespråk for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 64.
3. gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk tilsvarende to studiepermisjoner for 1. halvår 2000 (2. halv-

- del av undervisningsåret 1999-2000) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
4. gi tilsagn om tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 65.
 5. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 67.
 6. gi tilsagn for inntil kr 25 000 000 utover gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
 7. gi tilsagn for inntil 100 mill kroner utover gitt bevilgning på kap 229 Andre formål i grunnskolen, post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, jf omtale under kap 229.
 8. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 244.
 9. gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.
 10. gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 76 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.
 11. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 240 og 2410.
 12. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1999 med kr 3 360 per måned i inntil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1999.

IV.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 3 500 000 utover gitt bevilgning på kap 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 01.

V.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, eller kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, skal betale kr 250 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 500 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale kr 500 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 000 ved senere forsøk.
2. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.
3. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
4. Instituttgruppa for Samfunnsforskning (ISAF) utvikles som statlig institutt med virkning fra 1. januar 1999.
5. Stortingets vedtak av 20. november 1950 om regulering av lønn mv for prester i Den norske kirke oppheves.

VII.

1. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om tilskudd til utvidelse av undervisningsdel ved Regionsykehuset i Tromsø med inntil kr. 5 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 281, post 61.
2. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med virkning fra 1. august 1999 kan bygge ned statlige kompetansesentra med inntil 242 årsverk, jf oversikt i St prp nr 1 Tillegg nr 10 (1998-99).

VIII.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn for inntil kr. 107 500 000 utover gitt bevilgning under kap 920, post 50.

IX.

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023, post 01»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 60 mot 38 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 18.08.50)

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 17

I.

På statsbudsjettet for 1999 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	144 191 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 168 000	
	45	Større utstyrskaffelser og vedlike hold, <i>kan overføres</i>	2 299 000	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 200 post 1</i>	124 859 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 900 000	
206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206)		
	1	Driftsutgifter	9 660 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 492 000	
	70	Tilskudd til produksjon av samiske lære midler, <i>kan overføres</i> ..	10 524 000	
210		Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg		
	70	Tilskudd til registrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	44 320 000	
	71	Tilskudd til uregistrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	4 600 000	
	72	Tilskudd til livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	13 236 000	
	73	Tilskudd til Norges frikirkeråd	666 000	
	74	Tilskudd til Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn	250 000	
	75	Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg	10 707 000	
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	6 690 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord- Norge, <i>kan overføres</i>	23 758 000	
	61	Tilskudd til institusjoner	32 734 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 682 000	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	314 000 000	
	64	Tilskudd til undervisning i finsk	5 849 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen .	609 462 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	21 700 000	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	86 800 000	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	25 133 000	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	6 700 000	
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)		
	1	Driftsutgifter	47 968 000	
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)		
	21	Spesielle driftsutgifter	135 837 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
229		Andre formål i grunnskolen		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 239 post 01</i>	22 453 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 707 000	
	60	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	529 303 000	
	70	Tilskudd	3 503 000	
231		Tilskudd til videregående opplæring		
	60	Tilskudd til landslinjer	136 877 000	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	82 883 000	
	65	Tilskudd til ekstra opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	38 400 000	
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	128 505 000	
	21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	26 159 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 626 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommuner	3 421 000	
	75	Tilskudd til stipend og kurs for ansatte	291 000	
234		Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger		
	1	Driftsutgifter	3 398 000	
	60	Tilskudd til formidling av reformlærlinger	10 000 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	366 500 000	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	7 372 000	
	73	Tilskudd til lærlinger	16 009 000	
238		Kvalitetsutvikling i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	79 720 000	
239		Andre formål i videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 229 post 1</i>	75 269 000	
	70	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	14 094 000	
	71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	6 459 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer (LEONARDO m.fl.)	27 310 000	
	73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	17 898 000	
	75	Tilskudd	10 930 000	
240		Private skoler m.v.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	971 829 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	430 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	705 606 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	18 675 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 131 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	75	Til disposisjon for departementet	2 876 000	
244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)		
	1	Driftsutgifter	33 254 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500 000	
	70	Tilskudd til lærebøker m.v., <i>kan overføres</i>	42 337 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
249		Andre tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i>	30 664 000	
	60	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 000 000	
	70	Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 655 000	
	71	Tilskudd til fotokopiering	3 275 000	
	75	Særskilt tilskudd til toppidrettsgymnas	9 500 000	
250		Statens ressurs- og voksenopplæringscenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 3250)		
	1	Driftsutgifter	36 316 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	21 369 000	
	60	Tilskudd til opplæring for voksne innvandrere	358 034 000	
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere i alderen 16-20 år	30 000 000	
251		Voksenopplæring i studieforbundene		
	70	Studiearbeid	127 034 000	
	71	Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene	47 255 000	
	72	Tiltak for særlige målgrupper	24 080 000	
	73	Tilskudd til studieringer på høyere nivå	11 138 000	
252		Fjernundervisning (jf. kap. 3252)		
	1	Driftsutgifter	4 567 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 819 000	
	70	Tilskudd til fjernundervisning, <i>kan overføres</i>	27 755 000	
	71	Tilskudd til ICDE og NFF	2 655 000	
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 156 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	34 817 000	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	294 959 000	
	72	Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	21 653 000	
	75	Tilskudd	2 728 000	
255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255)		
	1	Driftsutgifter	5 277 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	22 034 000	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	16 990 000	
260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)		
	1	Driftsutgifter	1 909 620 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	477 273 000	
	45	Større utstyrskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	162 652 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	14 319 000	
	70	Tilskudd til senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteters stilling i Norge	40 000 000	
261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)		
	1	Driftsutgifter	1 078 406 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	326 262 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	74 062 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	2 875 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)		
	1	Driftsutgifter	1 457 994 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	268 862 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	108 232 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	8 298 000	
263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)		
	1	Driftsutgifter	664 569 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	134 647 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 768 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
	61	Refusjon for bruk av sykehus	1 715 000	
264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)		
	1	Driftsutgifter	137 650 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 918 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 736 000	
265		Arkitekthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)		
	1	Driftsutgifter	37 687 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 978 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 437 000	
268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)		
	1	Driftsutgifter	71 815 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 908 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 823 000	
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	82 845 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 750 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		
	1	Driftsutgifter	131 998 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 967 000	
274		Statlige høgskoler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	4 950 757 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	213 361 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	160 209 000	
	70	Tilskudd	6 721 000	
278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)		
	1	Driftsutgifter	323 746 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	140 869 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 512 000	
	49	Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	143 361 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 599 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	547 301 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	4 085 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 048 000	
	60	Tilskudd RIT 2000, <i>kan overføres</i>	36 800 000	
	61	Tilskudd til utvidelse av RiTø, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 362 000	
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjeneste forskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 435 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	1 400 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	36 240 000	
	74	Tilskudd til Bibliotheque Nordique	73 000	
282		Privat høyskoleutdanning		
	70	Tilskudd	344 088 000	
283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	212 037 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	43 568 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 460 000	
	70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	2 042 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	40 240 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	606 400 000	
	55	Administrasjon	164 514 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	50	NOVA	18 779 000	
	52	Norsk utenrikspolitisk institutt	13 679 000	
	54	Forskningsstiftelser	61 463 000	
	55	Teknologirådet	4 500 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	10 975 000	
	72	Til disposisjon for departementet	1 335 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	94 714 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	348 200 000	
	74	Til disposisjon for internasjonalt utdannings samarbeid	2 624 000	
291		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	70 628 000	
	71	Tilrettelegging for studium i utlandet	7 281 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehageplasser	67 388 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	55 955 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	80 322 000	
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)		
	1	Driftsutgifter	79 722 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 970 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	62 550 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	110 000 000	
	79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	900 000	
295		Presteskapet (jf. kap. 3295)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	535 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	117 000	
297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)		
	1	Driftsutgifter	24 395 000	
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)		
	1	Driftsutgifter	10 100 000	
	79	Til disposisjon for felleskirkelige tiltak, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	809 000 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	134 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 840 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	72 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 280 000	
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 630 000	
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	182 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	20 500 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsprogrammer	110 657 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	138 894 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	190 268 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 016 400 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	635 500 000	
	72	Rentestønad	1 788 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	415 000 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 152 000	
		Totale utgifter		31 968 749 000

I n n t e k t e r

3200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)	
	4	Husleieinntekter m.v.	800 000
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)	
	1	Inntekter ved oppdrag	900 000
	2	Salgsinntekter m.v.	2 746 000
	11	Kursavgifter	2 500 000
3206		Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206)	
	1	Inntekter ved oppdrag	1 138 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Salgsinntekter m.v.	123 000	
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 914 000	
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter m.v.	321 000	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter m.v.	6 568 000	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	700 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	18 529 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 281 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 513 000	
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 450 000	
3244		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 500 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 165 000	
3250		Statens ressurs- og voksenopplæringssenter og opplæring for voksne innvandrere (jf. kap. 250)		
	1	Inntekter ved oppdrag	8 520 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	4 138 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	32 068 000	
3252		Fjernundervisning (jf. kap. 252)		
	1	Inntekter ved oppdrag	523 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	200 000	
3255		Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 563 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	10 000	
3260		Universitetet i Oslo (jf. kap. 260)		
	1	Inntekter ved oppdrag	462 936 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	82 081 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	50	Tilskudd til Institutt for farmakoterapi	3 000 000	
	51	Inntekter under Observatoriefondet og Tøyenfondet	20 733 000	
3261		Universitetet i Bergen (jf. kap. 261)		
	1	Inntekter ved oppdrag	334 410 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	23 087 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262)		
	1	Inntekter ved oppdrag	275 810 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	34 589 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 450 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag m.m.	191 000	
3263		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263)		
	1	Inntekter ved oppdrag	137 400 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	24 025 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
	81	Renter av innskudd i borettslag	423 000	
3264		Norges handelshøgskole (jf. kap. 264)		
	1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 240 000	
3265		Arkitekthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	157 000	
3268		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268)		
	1	Inntekter ved oppdrag	4 000 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	5 084 000	
	5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 217 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	275 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	430 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	2 541 000	
3274		Statlige høyskoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	221 565 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	145 278 000	
3278		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278)		
	1	Inntekter ved oppdrag	140 869 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	19 275 000	
	3	Diverse inntekter	164 000	
	49	Salg av eiendom	10 000	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	49 599 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	15 999 000	
	4	Refusjon gebyrstipend	1 108 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 656 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	103 000	
3283		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	39 966 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	8 438 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester	64 268 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294)		
	1	Inntekter ved oppdrag	2 970 000	
	2	Salgsinntekter m.v.	626 000	
	4	Refusjoner	2 081 000	
3295		Presteskapet (jf. kap. 295)		
	1	Inntekter ved oppdrag	117 000	
	4	Husleieinnbetalinger m.v.	16 937 000	
3297		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297)		
	2	Salgsinntekter m.v.	7 448 000	
	4	Leieinntekter	1 440 000	
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)		
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond	30 100 000	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		
	3	Oppdragsinntekter	100 840 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)		
	1	Oppdragsinntekter	30 280 000	
4023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023)		
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	5 630 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	4	Refusjoner av ODA-godkjente utgifter	18 800 000	
	72	Gebyr	92 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	80	Renter	4 895 000 000	
		Totale inntekter		<u>7 480 003 000</u>

II.

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 206 post 01	Kap 3206 post 02
Kap 222 post 01	Kap 3222 post 02
Kap 232 post 01	Kap 3232 post 02 og 61
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 250 post 01	Kap 3250 post 02
Kap 252 postene 01 og 21	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 post 01	Kap 3297 postene 02 og 04
Kap 299 postene 01 og 79	Kap 3299 post 54

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1999 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan:

- gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 206.
- gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som andrespråk for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk tilsvarende to studiepermisjoner for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
- gi tilsagn om tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 65.
- gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 221 post 67.
- gi tilsagn for inntil kr 25 000 000 utover gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
- gi tilsagn for inntil 100 mill kroner utover gitt bevilgning på kap 229 Andre formål i grunnskolen, post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, jf omtale under kap 229.

8. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i år 2000 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1999, jf kap 244.

9. gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.

10. gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 76 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.

11. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 2000 (2. halvdel av undervisningsåret 1999-2000) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1999 (1. halvdel av undervisningsåret 1999-2000), jf kap 240 og 2410.

12. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1999 med kr 3 360 per måned i inntil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1999.

IV.

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 3 500 000 utover gitt bevilgning på kap 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 01.

V.

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

VI.

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, eller kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring, skal betale kr 250 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 500 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøve etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale kr 500 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 000 ved senere forsøk.
2. institusjoner under lov om universiteter og høyskoler kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis fullmakt til å gi nærmere retningslinjer.
3. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
4. Instituttgruppa for Samfunnsforskning (ISAF) avvikles som statlig institutt med virkning fra 1. januar 1999.
5. Stortingets vedtak av 20. november 1950 om regulering av lønn mv for prester i Den norske kirke oppheves.

VII.

1. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn om tilskudd til utvidelse av undervisningsdel ved Regionsykehuset i Tromsø med inntil 5 000 000 kroner i tillegg til det som blir bevilget under kap 281, post 61.
2. Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet med virkning fra 1. august 1999 kan bygge ned statlige kompetansesentra med inntil 242 årsverk, jf oversikt i St prp nr 1 Tillegg nr 10 (1998-99).

VIII.

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1999 kan gi tilsagn for inntil kr. 107 500 000 utover gitt bevilgning under kap 920, post 50.

IX

Merinntektsfullmakt:

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1999 kan overskride bevilgningen for 1999 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020, post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021, post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023, post 01

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot, og Arbeiderpartiet støtter innstillingen subsidiært.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 5 stemmer.

Videre var innstillet:

B. Andre vedtak

X.

Det etableres grunnkurs i media/kommunikasjon og grunnkurs i merkantile fag.

Presidenten: Under dette romertall gjenstår forslag nr. 9, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å etablere grunnkurs som vektlegger merkantile fag og media/kommunikasjon.»

Det voteses alternativt mellom innstillingens X og forslag nr. 9.

Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre bifaltes innstillingen med 68 mot 31 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.10.11)

Videre var innstillet:

XI.

Stortinget ber Regjeringen vurdere kvalitetssikringen av norsk lærebokproduksjon med sikte på en vesentlig forenkling, eventuelt avvikling av dagens godkjenningsordning for lærebøker.

XII.

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en lov-hjemmel om forsøksvirksomhet i lov om universiteter og høyskoler.

XIII.

Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak om byggebehov i universitets- og høyskolesektoren. Saken bør legges fram våren 1999.

XIV.

Stortinget ber Regjeringen legge fram for Stortinget en samlet vurdering av Kirkens økonomiske situasjon etter innføring av ny kirkelig lovgivning.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

v e d t a k

På statsbudsjettet for 1998 gjøres følgende endringer:

U t g i f t e r

Kap.	Post	Formål	Kroner
1021		Drift av forskningsfartøyene	
	01	Driftsutgifter, økes med..... fra 71 115 000 kroner til 74 415 000 kroner	3 300 000

I n n t e k t e r

Kap.	Post	Formål	Kroner
4020		Havforskningsinstituttet	
	03	Oppdragsinntekter, økes med..... fra 97 190 000 kroner til 97 410 000 kroner	220 000
4021		Drift av forskningsfartøyene	
	01	Oppdragsinntekter, økes med..... fra 25 370 000 kroner til 25 630 000 kroner	260 000
4023		Fiskeri- og havbruksforskning	
	01	Inntekter Ernæringsinstituttet, økes med..... fra 5 320 000 kroner til 5 460 000 kroner	140 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

v e d t a k

I.
Statsbudsjettet for 1998 vert endra slik:

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
203		Statens utdanningskontor	
	01	Driftsutgifter, kan nyttast under post kap. 200 post 01, blir a u k a med frå kr 118 679 000 til kr 125 679	7 000 000
210		Tilskott til trussamfunn o.a. og privateigde skole- og kyrkjebygg	
	70	Tilskott til registrerte trussamfunn, omlagføring, blir a u k a med frå kr 42 780 000 til kr 48 480 000	5 700 000
	71	Tilskott til uregistrerte trussamfunn, omlagføring, blir a u k a med frå kr 4 440 000 til kr 6 140 000	1 700 000
	72	Tilskott til livssynssamfunn, omlagføring, blir a u k a med frå kr 12 776 000 til kr 14 576 000	1 800 000
	75	Tilskott til privateigde skole- og kyrkjebygg, blir a u k a med frå kr 10 335 000 til kr 16 335 000	6 000 000
221		Tilskott til grunnskolen	
	60	Tilskott til verkemiddeltiltak i Nord-Noreg, kan overførast, blir r e d u s e r t med	10 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 29 758 000 til kr 19 758 000	
	63	Tilskott til skolefritidsordningar, <i>kan overførast</i> , blir a u k a med	5 000 000
		frå kr 446 250 000 til kr 451 250 000	
	65	Tilskott til undervisning for framandspråklege elevar, blir r e d u s e r t med	38 000 000
		frå kr 640 291 000 til kr 602 291 000	
	67	Tilskott til kommunale musikk- og kulturskolar, <i>omlagløyving</i> , blir r e d u s e r t med	5 000 000
		frå kr 91 661 000 til kr 86 661 000	
231		Tilskott til vidaregåande opplæring	
	65	Tilskott til ekstra språkopplæring for framandspråklege elevar/lærlingar, blir r e d u s e r t med	4 000 000
		frå kr 38 000 000 til kr 34 000 000	
232		Statlege skolar med opplæring på vidaregåande nivå	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med	3 000 000
		frå kr 100 417 000 til kr 103 417 000	
	21	Tryggleiksopplæring for fiskarar, blir r e d u s e r t med	1 900 000
		frå kr 22 614 000 til kr 20 714 000	
234		Tilskott til lærebedrifter og lærlingar	
	70	Tilskott til bedrifter som tek inn lærlingar, blir r e d u s e r t med	175 000 000
		frå kr 514 000 000 til kr 339 000 000	
	73	Tilskott til lærlingar, blir r e d u s e r t med	4 500 000
		frå kr 15 453 000 til kr 10 953 000	
235		Statlege vidaregåande skolar i landbruksfag og naturbruk	
	01	Driftsutgifter, blir r e d u s e r t med	3 000 000
		frå kr 23 566 000 til kr 20 566 000	
239		Andre formål i vidaregåande opplæring	
	72	Tilskott til internasjonale utdanningsprogram (LEONARDO m.fl.), blir r e d u s e r t med	2 300 000
		frå kr 27 875 000 til kr 25 575 000	
240		Private skolar o.a.	
	70	Tilskott, <i>omlagløyving</i> , blir r e d u s e r t med	18 000 000
		frå kr 901 153 000 til kr 883 153 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning	
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21</i> , blir a u k a med	300 000
		frå kr 676 577 000 til kr 676 877 000	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med	14 000 000
		frå kr 14 165 000 til kr 28 165 000	
244		Nasjonalt læremiddelsenter	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med	4 000 000
		frå kr 29 734 000 til kr 33 734 000	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med	2 000 000
		frå kr 2 500 000 til kr 4 500 000	
260		Universitetet i Oslo	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med	7 500 000
		frå kr 1 804 504 000 til kr 1 812 004 000	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med	70 000 000
		frå kr 383 273 000 til kr 453 273 000	
261		Universitetet i Bergen	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med	1 500 000
		frå kr 1 005 711 000 til kr 1 007 211 000	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med	80 000 000
		frå kr 236 262 000 til kr 316 262 000	
	49	Kjøp av eigedom, <i>kan overførast</i> , blir a u k a med	7 700 000
		frå kr 10 000 til kr 7 710 000	
262		Noregs teknisk- naturvitskapelege universitet	
	01	Driftsutgifter, blir r e d u s e r t med	10 400 000
		frå kr 1 343 793 000 til kr 1 333 393 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 241 862 000 til kr 266 862 000	25 000 000
	49	Kjøp av eigedom, <i>kan overførast</i> , blir a u k a med frå kr 10 000 til kr 11 810 000	11 800 000
263		Universitetet i Tromsø	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 620 781 000 til kr 630 281 000	9 500 000
	49	Kjøp av eigedom, <i>kan overførast</i> , blir a u k a med frå kr 10 000 til 2 210 000	2 200 000
264		Noregs handelshøgskole	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 129 007 000 til kr 146 007 000	17 000 000
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 10 918 000 til kr 12 488 000	1 570 000
265		Arkitektthøgskolen i Oslo	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 1 978 000 til kr 3 478 000	1 500 000
268		Noregs idrettshøgskole	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 67 208 000 til kr 67 708 000	500 000
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 2 408 000 til kr 3 908 000	1 500 000
273		Statlege kunsthøgskolar	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 117 572 000 til kr 119 572 000	2 000 000
	21	Særskilde driftsutgifter, blir r e d u s e r t med frå kr 407 000 til kr 107 000	300 000
274		Statlege høgskolar	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 4 488 359 000 til kr 4 522 359 000	34 000 000
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 188 361 000 til kr 195 361 000	7 000 000
278		Noregs landbrukshøgskole	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 304 162 000 til kr 308 162 000	4 000 000
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 110 869 000 til kr 125 869 000	15 000 000
	49	Kjøp av eigedom, <i>kan overførast</i> , blir a u k a med frå kr 10 000 til kr 2 510 000	2 500 000
279		Noregs veterinærhøgskole	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 132 837 000 til kr 137 837 000	5 000 000
280		Riksbibliotektenesta	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 12 464 000 til kr 12 864 000	400 000
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 2 550 000 til kr 3 550 000	1 000 000
281		Fellesutgifter for universitet og høgskolar	
	01	Driftsutgifter, blir r e d u s e r t med frå kr 609 841 000 til kr 590 541 000	19 300 000
	21	Særskilde driftsutgifter, blir r e d u s e r t med frå kr 1 393 000 til kr 1 293 000	100 000
	73	Tilskott til internasjonale program, blir a u k a med frå kr 37 960 000 til kr 40 460 000	2 500 000
283		Det norske meteorologiske institutt	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med frå kr 12 464 000 til kr 12 864 000	7 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		frå kr 200 861 000 til kr 207 861 000	
	21	Særskilde driftsutgifter, blir a u k a med	2 000 000
		frå kr 43 568 000 til kr 45 568 000	
294		Kyrkjeleg administrasjon	
	79	Til rådvælde for departementet, <i>kan overførast</i> , blir a u k a med	7 500 000
		frå kr 750 000 til kr 8 250 000	
295		Presteskapet	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med	10 700 000
		frå kr 500 227 000 til kr 510 927 000	
297		Nidaros domkyrkje o.a.	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med	5 300 000
		frå kr 19 895 000 til kr 25 195 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	01	Driftsutgifter, blir a u k a med	3 000 000
		frå kr 173 923 000 til kr 176 923 000	
	70	Utdanningsstipend, blir a u k a med	113 000 000
		frå kr 3 722 600 000 til kr 3 835 600 000	
	71	Andre stipend, blir a u k a med	40 000 000
		frå kr 561 800 000 til kr 601 800 000	
	72	Rentestønad, blir a u k a med	37 000 000
		frå kr 2 058 600 000 til kr 2 095 600 000	
	73	Avskrivningar, blir redusert med	72 000 000
		frå kr 462 300 000 til kr 390 300 000	
	74	Tap på utlån, blir redusert med	20 000 000
		frå kr 20 000 000 til kr 0	
	90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, blir a u k a med	45 000 000
		frå kr 6 259 000 000 til kr 6 304 000 000	
I n n t e k t e r :			
3203		Statens utdanningskontor	
	11	Kursavgifter, blir auka med	7 000 000
		frå kr 510 000 til kr 7 510 000	
3232		Statlege skolar med opplæring på vidaregåande nivå	
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med	3 000 000
		frå kr 6 197 000 til kr 9 197 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med	14 000 000
		får kr 14 175 000 til kr 28 175 000	
	02	Salsinntekter o.a., blir r e d u s e r t med	500 000
		frå kr 6 225 000 til kr 5 725 000	
	11	Kursavgift ved vaksenopplæring og etterutdanning, blir a u k a med	1 100 000
		frå kr 1 113 000 til kr 2 213 000	
	60	Betaling frå kommunar og fylkeskommunar, blir r e d u s e r t med	300 000
		frå kr 3 366 000 til kr 3 066 000	
3244		Nasjonalt læremiddelsenter	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med	2 000 000
		frå kr 2 500 000 til kr 4 500 000	
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med	4 000 000
		frå kr 6 586 000 til kr 10 586 000	
3260		Universitetet i Oslo	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med	70 000 000
		frå kr 372 936 000 til kr 442 936 000	
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med	2 000 000
		frå kr 57 640 000 til kr 59 640 000	
	11	Kursavgift ved vaksenopplæringstiltak, blir a u k a med	5 500 000
		frå kr 4 383 000 til kr 9 883 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
3261		Universitetet i Bergen	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 244 410 000 til kr 324 410 000	80 000 000
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 20 087 000 til kr 21 587 000	1 500 000
	49	Sal av eigedom, blir a u k a med frå kr 10 000 til kr 7 710 000	7 700 000
3262		Noregs teknisk- naturvitenskapelige universitet	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 248 810 000 til kr 273 810 000	25 000 000
	02	Salsinntekter o.a., blir r e d u s e r t med frå kr 33 745 000 til kr 24 745 000	9 000 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak, blir r e d u s e r t med frå kr 2 361 000 til kr 961 000	1 400 000
3263		Universitetet i Tromsø	
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 19 537 000 til kr 24 037 000	4 500 000
	49	Sal av eigedom, blir a u k a med frå kr 10 000 til kr 2 210 000	2 200 000
	82	Refusjon frå Sosial- og helsedepartementet, blir a u k a med frå kr 0 til kr 5 000 000	5 000 000
3264		Noregs handelshøgskole	
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 3 161 000 til kr 6 161 000	3 000 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak, blir a u k a med frå kr 0 til kr 14 000 000	14 000 000
3265		Arkitektthøgskolen i Oslo	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 2 000 000 til kr 3 500 000	1 500 000
3268		Noregs idrettshøgskole	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 2 500 000 til kr 4 000 000	1 500 000
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 3 984 000 til kr 4 484 000	500 000
3273		Statlege kunsthøgskolar	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir r e d u s e r t med frå kr 430 000 til kr 130 000	300 000
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med..... frå kr 1 016 000 til kr 3 016 000	2 000 000
3274		Statlege høgskolar	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 196 565 000 til kr 203 565 000	7 000 000
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 97 832 000 til kr 107 832 000	10 000 000
	11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak, blir a u k a med frå kr 0 til kr 24 000 000	24 000 000
3278		Noregs landbrukshøgskole	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 110 869 000 til kr 125 869 000	15 000 000
	02	Salsinntekter, o.a., blir a u k a med frå kr 14 902 000 til kr 18 902 000	4 000 000
	49	Sal av eigedom, blir a u k a med frå kr 10 000 til kr 2 510 000	2 500 000
3279		Noregs veterinærhøgskole	
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 12 682 000 til kr 17 682 000	5 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
3280		Riksbibliotektenesta	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 2 552 000 til kr 3 552 000	1 000 000
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 0 til kr 400 000	400 000
3281		Fellesutgifter for universitet og høyskolar	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir r e d u s e r t med frå kr 100 000 til 0	100 000
3283		Det norske meteorologiske institutt	
	01	Inntekter ved oppdrag, blir a u k a med frå kr 39 966 000 til kr 41 966 000	2 000 000
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 8 232 000 til kr 15 232 000	7 000 000
3297		Nidaros domkyrkje o.a.	
	02	Salsinntekter o.a., blir a u k a med frå kr 3 657 000 til kr 8 957 000	5 300 000
5310		Statens lånekasse for utdanning	
	72	Gebyr, blir a u k a med frå kr 90 000 000 til kr 100 000 000	10 000 000
	90	Avdrag, blir r e d u s e r t med frå kr 3 400 000 000 til kr 2 900 000 000	500 000 000
	91	Tap og avskrivningar, blir r e d u s e r t med frå kr 481 200 000 til kr 375 200 000	106 000 000
5617		Renter frå Statens lånekasse for utdanning	
	80	Renter, blir a u k a med frå kr 3 949 000 000 til kr 3 976 000 000	27 000 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 4

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Møtet hevet kl. 18.15.